

SZÉKELY TIBOR

PILLANATKÉPEK (4)

KONFERENCIA UTAZÁSOK

SZÉKELY TIBOR

KONFERENCIA UTAZÁSOKZÁSOK

AHOGY AKKOR A „VILÁGOT” LÁTTAM

SZÉKELY TIBOR

PILLANATKÉPEK (4)

KONFERENCIA UTAZÁSOK

Barcelona 1979

Madrid 1986

Zürich 1986

Leningrád - Petrodvorec 1981

© Székely Tibor – 2005

ISBN 978 963 460 460 0

Készült a *Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem*
Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár
reprográfiáján
Budapest, I., Gyorskocsi utca 5-7.

BEVEZETÉS

1975-ben lehetőségünk volt egy kéthetes vakáción való részvételre Leningrádban, ahonnan csillagtúrát tettünk Oroszország (OSZSZSZK) észak-nyugati térségében.

Megcsodáltuk az orosz barokk alkotásokat, látogatásokat tettünk a környék többnyire cári, vagy arisztokrata nyaralói köré létrehozott kisebb településeken, és elutaztunk Novgorodba, Alexander Nyevszkij valamikori fejedelmi városába.

Leningrádban bejártuk a nagy múzeumokat, nem győztünk betelni a világ művészeti remekeivel, bóklásztunk a Lavra kolostor temetőjében, leróva tiszteletünket az orosz zene és irodalom reformkori nagyjai sírjánál.

Egy nagy tróféára is szert tettünk, sikerült megszereznünk a Hartman-Muszorgszkij: „Egy kiállítás képei” c. mű még fellelhető négy képét, amit a világ szélesebb körben nem ismer, és nem is keres:

Baba Jaga kunyhója
óratok terve

Csibék tánca a tojásban
jelmezterv

Kievi Nagy Kapu
díszletterv

Holtakkal a holtak nyelvén
A párizsi katakombákban

Viktor Hartman, a polihisztor mérnök, díszlet- és jelmeztervező, akvarellfestő, néprajzi gyűjtő, stb. hagyatékát megcsodáltuk az Orosz Múzeumban őrzött mappákban. Láttunk néhányat az akkori kiállítás 100 képéből.

Itt kaptunk első indítást arra, hogy megismerjük Európa nagy múzeumait, és itt láttunk 100 képet a New York-i Metropolitan Múzeum gyűjteményéből is.

Számunkra 1976-ban nyílt meg Nyugat-Európa, akkor kaptunk először kék útlevelet és fejenként 50 dollár úti ellátmányt.

Amikor első nagy kirándulásunkat tettük Ausztria- Svájc- Németország- majd hazafelé ismét Ausztria területén, először az európai „nyugat” általunk ismeretlen konszolidáltsága lepett meg minket. A táj és az „ösi” városok, a polgári kultúra lenyomatai keltették fel érdeklődésünket.

Később kibővítettük a kört az Atlanti óceánig, és több időt, pénzt fordítottunk a művészet kulturális gyűjteményeinek (München, Genf, Velence, Milánó, Párizs) megismerésére.

Mindig szerettem volna közelebről találkozni a spanyol kultúrával, művészettel, de erre magánutazásaink során nem került sor.

Közben jártuk a világ vasfüggöny mögötti területeit, ismerkedtünk Berlin. Lipcse, Prága, Krakkó, stb. felhalmozott kincseivel, és a KGST utazások során még részletesebb ismeretekre tettem szert Csehország, Lengyelország, Oroszország (Moszkva, Zagorszk, Szuzdál-Vlagyimir), a balti államok (Lettország, Litvánia), a balkáni országok (Románia, Bulgária, Jugoszlávia) majd pedig Kazahsztán és Grúzia területén szervezett szakértői tárgyalásokon, szimpóziumokon.

Szakmai fejlődésem révén bekerültem abba a szakértői körbe, akik előadásokat tarthattak nemzetközi konferenciákon, vagy részt vehettek kiállításokon, vásárokon. Először Európában, később a távol-keleten (Mongólia, Vietnam) és a távol-nyugaton (Kuba) is.

Szerencsés vagyok, mert világlátási vágyaim beteljesültek, és amikor korom szerint már öregnek számítottam, családommal együtt megismerhettük a közel-kelet (Egyiptom, Izrael), a görög világ (Ciprus, Kréta, Görögország) és az antik római kultúra, valamint a nyugati kereszténység kincsházait is.

Ebből a rengeteg, felhalmozott élményből szeretnék most szeleteket bemutatni. Két-két várost Nyugat-Európa (Barcelona, Madrid), illetve Kelet-Európa széléről (Leningrád, Petrodvorec), és intermezzóként csakugyan néhány tényleg pillanatképet megmutatni Európa közepéről Zürichből, amit 1976-ban, amikor ott jártunk, nem láthattunk, mert előzőnlőtték a hippik egyik világtalálkozójuk alkalmával.

A bőség zavarában vagyok, mert a pillanatképek anyaga időközben felhalmozódott: saját fényképeimen, vásárolt képeslapjaimon kívül az információs sztráda révén akkora a választék, hogy korlátozni kell az igényeket.

Miért is teszem mindezt?

Először is kedvtelésből: mert akkor is telne az időm, hogyha a feladataim teljesítése után tétlen lennék.

Másodszor pedig azért, mert unokám, Péter, olyan nagy érdeklődést tanúsít a fényképalbumainkban rögzített élményeink iránt, hogy amikor majd felnőtt szemmel látja a képek mögött az élményt, hasonlóképpen kedvet kap a világban felhalmozott értékek megismerése és személyes megtapasztalása iránt.

Ezek révén büszkélkedhetek Horatiussal: „Non omnis moriar”.

TARTALOMJEGYZÉK (PK-4)

1. Spanyolország	8.
1.1 <i>Barcelona</i>	9.
1.2 <i>Madrid</i>	49.
2. Svájc	
<i>Zürich</i>	101.
3. Orosz Szovjet Szocialista Szövetségi Köztársaság	113.
3.1. <i>Leningrád (Sankt Peterburg)</i>	115.
3.2. <i>Petrodvorec (Peterhof)</i>	205.
3.3 <i>Epilógus</i>	223.

SPANYOLORSZÁG

Barcelona - 1979
Madrid - 1986

BARCELONA

1979

TARTALOMJEGYZÉK (PK-4/1)

Megérkezés	11.
Las Ramblas	14.
A vásárcsarnok	17.
Barrio Gothico	20.
Kormányzói palota és a városháza	20.
Szűk utcák, sikátorok	21.
Belső udvarok, átjárók	22.
Az óváros peremén	24.
Templomok az óvárosban	25.
A katedrális	25.
Kápolnák és szárnyas oltárok	29.
S. Maria del Pi és a S. Maria del Mar	29.
Sagrada Familia	30.
Gaudiana	33.
Casa Mila (1906-1909)	33.
Casa Battlo (1877-1904)	34.
Eixample (1898-1900)	35.
Parc Güell (1910-1914)	35.
Tibidabo	37.
Kikötő	39.
Arc de Triomf	41.
Kiállítás (Sonimag'97)	42.
Világkiállítás	42.
Palazo Nacionnal (1929)	42.
Plaza d'Espagna	43.
Pueblo Espanol	44.
Hazautazás	47.
Epilogus	48.

Megérkezés

A Magyar Tudományos Akadémia Műszerügyi és Méréstechnikai Szolgálatának fősztályvezetőjeként egyedül utaztam **1979 októberében Barcelonába**, a SONIMAG nemzetközi kiállításra.

Budapest – Madrid között a MALÉV, Madrid – Barcelona között az IBERIA utasa voltam. Az odautazással kapcsolatos kalandomat a madridi fejezetben mesélem el.

A gép megérkezett Barcelona térségébe, a tenger felől közelített, majd egy nagy kört írt le, hogy az utasok jól láthassák az úti célt. Mielőtt a gép a leszálló pályára állt volna, megnézhattük az épület és a csatlakozó pontok látképét is.

101. Leszállópálya

102. Repülőtér

A gép baj nélkül leszállt, a zökkenőmentes landolást az utasok tapsal jutalmazták.

Kiszálltunk. A repülőtér –annak ellenére, hogy Barcelona nagyváros, Katalónia fővárosa – a vártnál kisebb.

103. A repülőgépünk

104. Irány a fogadóépület

Eddig csak nemzetközi járatokon, nemzetközi repülőterekre érkeztem, ezért szokatlan volt a repülőtér családi jellege, barátságos volta. Egy állomásépület volt a légi utasoknak. Nem volt útlevélkezelés, nem volt vám, a csomagokra sem kellett sokáig várakozni.

105-106. A fogadócsarnok belül nagyobb volt mind kívül.

Mivel járat éppen nem indult, a beszálló pultoknál nem várakozott senki, nem volt személyzet sem. A másik oldalon az érkezők családtagjai, vagy más várakozók üldögéltek.

107. A kilépéskor ez a kép fogadott

108. Visszatekintve az épületre

Szokatlan volt, hogy senki nem fogadott, a világ nem vett tudomást arról, hogy Magyarországról, a Magyar Tudományos Akadémia kiküldötte megtisztelte a várost. Közönséges halandónak minősültem.

Nem sokat nézelődtem, taxiba ültem és az előre meghatározott szállodához vittem magam.

Készültem (Tanár Úr kérem), negyven napig tanultam spanyolul, mint később, évek múlva megtudtam ez csak az első negyven napos spanyol nyelvleckém volt. Rendkívül büszke voltam, hogy meg tudtam mondani, hogy hová szeretnék utazni, és ezt a taxisofőr meg is értette.

A taxisofőr ennek ellenére, vagy valószínűleg azért, mert nem akart néhány perc alatt és olcsón megérkezni velem, egy kis körutazásra vitt. Ezt azonban csak akkor tudtam meg, amikor a várost már jobban megismertem, ugyanis a repülőtér nagyon közel volt a Ramblas-hoz, a nevezetes főutcához, és az ebben az utcában lévő szállodához.

A recepción németül fogadtak, így azért könnyebb volt. Bemutattam a tőlük kapott válaszlevelet a szobafoglalásról, és megmutatták az előre lefoglalt szo-

bát, megkérdezve, hogy megfelel-e, vagy nézzünk másikat, szebbet, komfortosabbat, stb. Tudtam az árat, amihez ellátmányt kaptam, egyébként tágas és kényelmes volt a szoba, kis előszobával és fürdőszobával.

109. Szobám

S H.R. ★★ CONTINENTAL Ramblas, 138 Barcelona (ESPAÑA) ☎ 30125 70 30125 08 Frente fuente Canaletas. In front of Canaletas fountain. En face fontaine Canaletas. Ramblas-P/ Cataluña		SR. D. _____ HAB. N.° ROOM 255 CHAMBRE ZIMMER PTAS 960. INCLUIDO DESAYUNO, SERVICIO E IMPUESTOS. BREAKFAST, SERVICE AND TAXES INCLUDED. FECHA SALIDA 25/4 <small>BERGAS Industrial Gráfica Depósito Legal B. 21.886-78</small>
--	--	--

110. Belépő kártya

Kipakoltam a ruháimat, a szekrényben szokatlanul sok vállfát találtam az eddigi gyakorlattal összevetve. A szocialista országokban ugyanis nagyon gyér volt a vállfa, ruhaakasztó ellátás, 1976-os első családi nyugati túránkon pedig diák szállásokon, turistaszállókban laktunk.

Az előzetes tájékozódásnak megfelelően enyhe volt a koraesti klíma. Ettem valamit a hazuról hozott készletből és elindultam, hogy felfedezzem a környéket. A szállodából a város főutcájára léptem, ami megfelelt az akkori budapesti Népköztársaság útjának, az Andrássy útnak. Szépen ápoltság, üzletek, zajló mediterrán élet. Minden második házban volt egy-egy kis bisztró, vendéglő, kávézó, falatozó. Vendég ugyan mindegyikben kevés volt, de nem volt olyan, amelyik üresen ásított volna. Később azt tapasztaltam, hogy zsúfoltság sehol nincs, nagy a konkurencia, de úgy látszik mindegyiknek megvan a maga vendégköre, és ebből jól megélnek ott az emberek.

A recepciós, idősebb férfi, elmondta, hogy a Las Ramblas a város főutcája és kirakata, minden helyi sajátossággal, pl.: a lámpaoszlopokhoz fél lábbal támaszkodó nőkből választhatók az alkalmi partnerek.

A 138, -a szálloda házszáma az utca középtájára esett. Elindultam a páratlan oldalon a csökkenő számok irányában, majd a páros oldalon vissza. Amit láttam, erre az amúgy is eseménydús napra elég volt, elfáradtam, visszamentem a szállodához, vettem a szomszédos üzletben egy palack hideg sört, egy kis pótvacsorát ettem, és eltettem magam másnapra.

Barcelona, az útikönyv szerint gyönyörű, különösen a gótikus része. Látnivalóinak nagy része speciális és egyszeri (pl. Kolumbusz hajója a Santa Maria, a Barrio Gotico, a Sagrada Família, a Gaudi épületek-parkok, a Ramblas, a vásárcsarnok, stb.).

Las Ramblas

Az utca vonala eredetileg egy a XIII. században épült városfalon kívüli folyómeder volt, amelybe később utat építettek, az út mentén lakóházakat, üzleteket telepítettek, és a XVIII. sz.-ban fasort is ültettek. Kialakult a sétány, amire a járókelőknek padokat helyeztek ki.

111-113. Las Ramblas madártávlatból

Az utcára virág, újság és egyéb árusok bódéi települtek, térképet, képeslapot, könyveket, emléktárgyakat kínálnak. Az utca forgalma délelőtt, délután, este vagy éjjel egyaránt élénk. Így ősszel is igazán mediterrán jellegű a város.

114. Első nap alkonyatkor

115. Másnap délelőtt

116. Első nap alkonyatkor

117. Másnap délelőtt

Utcai zenészek, portré- és karikatúra rajzolók bukkannak fel minduntalan, és mimusok döbbsentik meg helyenként a járőkelőket.

118. Utcai zenészek

119. Mimus 1

Leginkább a WC-n ülő alakon lepődtem meg. Két másik látványosságról képeslapot vásároltam.

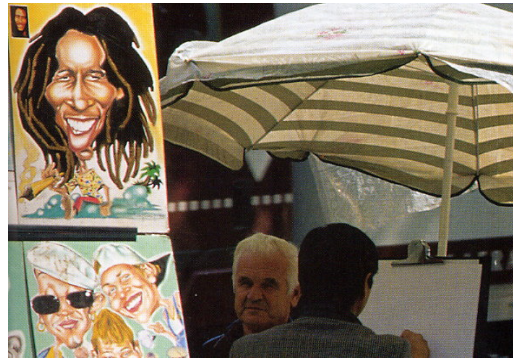
120. Mimus 2

121. Mimus 3

122. Egy stílusos kirakat

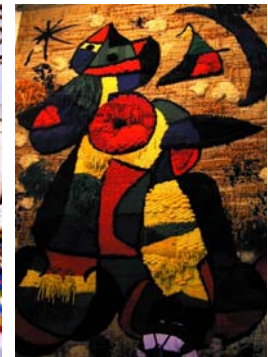

123. Utcai rajzművész

A Rambla 83. sz. házában van az Escriba cukrászda, ahol a városban kapható édességek közül a legfinomabbakat lehet kapni. Ezeket mézből és mandulából állítják elő, amelyet 200 évvel ezelőtt találtak fel Valenciában, amikor háború idején semmi másuk nem volt csak méz és mandula.

124. Az Escriba cukrászda

125-126. Utcai árusok

Az édességek mellett egy szuvenir cserepes portékáinak és egy kéziszövő szőnyegeknek színei fogták meg a tekintetemet.

127-128. Zsiráf szobor és egy szökőkút a Las Ramblas két végéről

A vásárcsarnok

A Ramblaról nyílik a nagy vásárcsarnok, a *Mercat de la Moqueria* bejárata, igazi nevén *Mercat de Sant Josepet*. Ezen a helyen eredetileg a mezitlábás karmeliták 1593-ban épült kolostora állt, amely 1840-ben leégett.

1873-1876 között építették az acélvázás piaccsarnokot, amely építési megoldás abban az időben jött divatba. Magyarországon is akkor épültek az öntöttvas szerkezetű vásárcsarnokok és a Nyugati pályaudvar.

A csarnokban több mint 700 árus portékája kapható. Engem leginkább a „tenger gyümölcsei” érdekelték. Mind ebből, mind zöldség-gyümölcsből óriási a választék. Az ősz specialitása a gombák változatos kínálata volt, de ezek nem voltak rám különösen vonzó hatással.

130. Apró rákok

131. Ragadozó halak

132-133. Rákok és halak

134-135. Homárok és garnéla rákok

136-137. Halak természetes állapotban és füstölve

138. Húsárúk

139. Zöldségek

140. Paprika

141. Édességek

142. Déli gyümölcsök

143. Gyümölcsök minden fajtából

144. Szőlők óriási fűrtökben

145. Déligyümölcsök

Gyönyörű, pirospozsgás almákat láttam az egyik standon. Kértem egy darabot belőle, gondoltam kóstolónak, otthon. Mondta a kereskedő, hogy válasszak. Csakugyan formásat sikerült kiválasztanom.

Féltve vittem, gondosan becsomagoltam, hogy meg ne sérüljön a repülőúton. Sértetlenül meg is érkezett, de nem a várt hatást keltette, mert kívül ugyan gyönyörű volt, de belül kásás, és nem is volt igazán jó íze.

Barrio Gothico

A Las Ramblas határolja nyugatról a gótikus negyedet, amely az óváros központja volt. Keskeny utcák, szép épületek, átjárók, belső terek, amelyek közül a legszebb a dóm kerengője. Nevezetes tere a Plaza Real, a Király tér. Az árkádk alatti kávézókban még törzsasztalok vannak.

146-147. Plaza Real

148. Kormányzói palota

149-150. Részletek a térből

A kormányzói palota a katalán autonómia jelképe. 1418-1425 között épült a helyi kormányzóbizottság, a „Cortes” részére. A belső udvaron narancsfák állnak és a Szt. György Kápolna homlokzata is emlékezetes.

A Cortest és a 100-ak tanácsát (Consell de Cent) I. Jaume király (1213-1276) alapította. A 100-ak üléstermét 1373-ban avatták fel. A Tanács 1550-ben a Városháza falára íratta a város történelmét összefoglaló jelmondatát: „Barcino ab Herculi condita, a Poenis aucta, a Romanis aucta, a Gothis nobilita.” Barcinót Herkules alapította, a föníciaiak növelték, a rómaiak gyarapították, a gótok nemesítették.”

151. A 100-ak Tanácssterme

152. Az udvar sarka

154-158. A szűk óvárosi utcák

159-160. Az átjáró délután és másnap

161. Zárt templom

Az egyik mellékutcában érdekes átjáróra lettem figyelmes. Először alkonyatban láttam, de másnap visszamentem, hogy világosban is megnézhessem. A Palau de la Generalitat (Katalónia autonóm kormányzati épülete, szemben a városházával) hátsó homlokzatát köti össze a Casa dels Canonges-tel. Első látásra eredetinek tűnt, pedig „hamisítvány”, 1928-ban készült.

A városrész különböző gótikus épületeiben különféle intézmények működnek: A régi Szent Kereszt Kórház – egy idő után a szegények kórháza – adott helyet mára a Bibliotheca de Catalunya-nak és az Institut de Estudis Catalans-nak.

162. Belső átjáró

163. Belső udvar

A Collegi de Chirurgia egykori kórházépületében ma a Real Academia de Medicina székháza van. De itt található a Cipőműzeum, a Viaszműzeum (a panoptikum), különböző galériák, Frederic Mares szoborműzeuma, amit 1946-ban a városnak ajándékozott.

164-166. Belső udvarokban

Három középkori palota összeépítésével alakították ki a Picasso Múzeumot, amelyet Picasso egyik barátjának adománya alapozott meg, majd később a család által adott képekkel bővítették. Itt áll a Katalán Zene Háza, és a Kortárs Művészetek Múzeuma is.

167-169. Belső udvarokban

A Várostarténeti Múzeum egy római fórum, egy 14. századi keresztény bazilika és egy nyugati gót nekropolisz (VI-VII. sz.) helyére épült gótikus palotában található.

A pince szinten a Fórum Romanum maradványai, valamint a Krisztus utáni I. sz.-ból származó szobrok találhatóak. A többi szinten a város történetéhez tartozó dokumentumokat állították ki.

170-171. Tornokok a gótikus negyedben

Az óvárost északról határoló Ronda Universitat és a Ronda de Sant Pere torkollik az óváros északi peremén elterülő kb. 500.000 m² kiterjedésű Plaza de Catalunyaba. A tér a város középpontja és fő közlekedési csomópontja. A térközepén lévő csillag a város középpontját jelzi.

172-173. A Barrio Gótico északi szélén

174-175. A Plaza Catalunya és a tőle északra elterülő városrész

Templomok az óvárosban

A *Katedrális* helyén korábban egy ókeresztény bazilika állt, amelyet 925-ben a mörök leromboltak. Az eredeti helyen 1046-1058 között román stílusú templomot építettek a Szent Kereszt és a város védőszentje, Szt. Eulália tiszteletére. A gótikus stílusú katedrális építését a XIII. sz. végén kezdték meg és a XV. sz.-ban fejezték be. A neogótikus homlokzatot a XIX. sz.-ban építették.

176-177. A Katedrális nappal és éjjeli kivilágításban

178-179. A Katedrális tornyai és apszisa

180. A dóm bejárata

181. A szent György kápolna

182-183. A dóm bejárata és apszisa

A katedrális három gótikus hajóból és az apszisból, valamint 29, csillag alakban csatlakozó kápolnából áll. A kápolnába gótikus és barokk oltárokat építettek. Egyik kápolnában a Lepantói ütközet zászlóshajójának keresztjét helyezték el, amelyet húsvétkor díszruhába öltöztetnek.

184-185. A dóm néhány oldalkápolnája

186-187. A dóm kerengője és abból nyíló belső udvara

A XIV. sz.-i kerengőből festői belső kert nyílik, szökőkúttal. A vizsugarra Úrnapján kifújt tojást helyeznek, és megfigyelik, hogy fennmarad-e.

188- 192. Részletek a belső udvarból

193-194. További részletek a belső udvarból

195-196. Román harangtoronyok

A kilátótorony és Szt. Ágota kápolnája közel esik a Városházához. Itt fogadták Kolumbusz Kristófot a katolikus királyok: Ferdinánd és Izabella.

197-198. A kápolna bejárata és apszisa

199-200. A kápolna szárnyas oltárai

201. A dóm áttört tornya

202-203. A román kápolna belső tere (műfénynél)

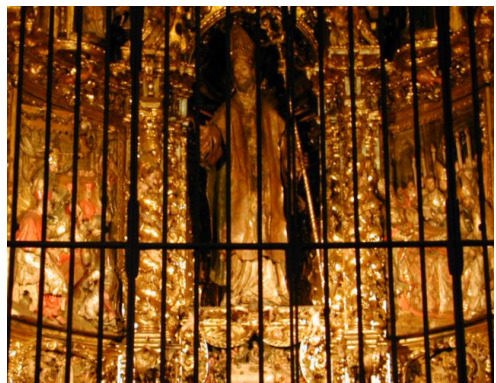
Az Óváros nevezetes templomai még a Santa Maria del Pi, és a Santa Maria del Mar, illetve a jezsuiták Betlehem temploma.

204. S.M. del Pi

205. S.M. del Mar

206. A Betlehem egyik kápolnája

Sagrada Familia

1891-ben kezdte meg Antonio Gaudi Barcelona leghíresebb építkezésének munkálatait. A helyére eredetileg egy neogótikus templomot terveztek Szt. József tiszteletére, amelynek kriptáját 1882-ben meg is kezdte France P. Villar. Ebből fejlődött ki a gondolat, hogy katedrális legyen a Szentcsalád tiszteletére. Még Gaudi életében megépült a kriptá, az El Nacimiento homlokzat és az apszis. A tervezett 12 db 100 méteres parabola harangtorony a 12 apostolt jelképezné.

207-208. Sagrada Familia, a barcelónai befejezetlen beton Katedrális

209. Főbejárat

210. Homlokzati részlet

211. Betlehem

212. Kálvária

213. Mennyezet

214. Belső tér

215. Mária megkoronázása

216-217. Oldalkápolnák

A tervben szerepel egy 170 m magas, Jézus Krisztus tiszteletére épülő kupola, amelyet öt 125 m magas torony, a Mária-torony és a 4 evangélista vesz körül. Gaudí 1925-ben, egy villamos balesetben meghalt, és nem akadt, aki a keresztény misztika építészeti metaforáit folytatni tudta volna. Gaudí tervei ugyanis nem voltak teljesen befejezettek.

218. A bejárati tér, szobrokkal

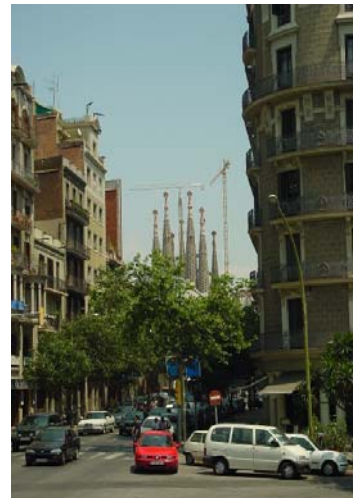
219. Belső állványzat

220. Főhomlokzat

221. Ma is építési terület

222. Búcsúpillantás

A tervezési munkát 1987-ben Josep Maria Subirachs vette át. A projekt ellenzői azzal érvelnek, hogy Gaudí műve befejezetlenségében teljes. Gaudí maga úgy nyilatkozott annakidején, hogy majd a Gondviselés fogja eldönteni művének jövő sorsát.

Gaudiana

Gaudi harcos katalán hazafi volt, ezért műveit sokan az autonóm katalán népjelképének tartják.

A *Casa Mila*-t 1906 és 1909 között építette Gaudi. A helybeliek csak „La Pedrera”-nak, kőfejtőnek hívják.

Gaudi extravagáns stílusát sokan a modern építészet megalapozásának tartják. Az épület bérház, a lakásokhoz liften, vagy a személyzeti lépcsőn lehet feljutni.

223-224. Casa Mila (La Pedrera) nappal és éjjel

225. Belső udvar

226-227. Kémények

Az épület homlokzata sziklafalhoz hasonlít, hullámzóan elhelyezett balkonokkal, ajtó- és ablaknyílásokkal.

Legkülönösebb része a két belső udvara, illetve a tetőszintje. A kéményeket – mind megannyi absztrakt figura – fehér márvány, vagy csempeburkolat borítja.

228-229. A Casa Mila (La Pedrera) tetőszintje, kéményei

230. Casa Mila

231. Gaudi látkép

232. Közelebbről

A *Casa Battlo* Gaudi és Jujol munkája. 1877-1904 között épült Josep Battlo textilgyárosnak, egy meglévő épület átalakításával.

233-234. Belső terek a Casa Battloban

235-236. Casa Battlo nappal és éjjel

237. Ablaka

238. Gaudi-magic

239. Casa Calvet étterem

Az *Eixample* negyedben épült 1898-1900 között a Calvet ház, egy gyártulajdonosnak. Egyike Gaudi belvárosban épített házainak. Nevezetessége, hogy ennek a bútorait is Gaudi tervezte. Az épületben lévő Calvet étterem szép berendezése révén Barcelona egyik leghangulatosabb vendéglője.

Parc Güell

A város belső területén fekszik a Kármel hegy, amelyre Eusebi Güell gróf (gyártulajdonos és bankár) megbízásából Antoni Gaudi tervezte a parkot. A park felfogható szabadterei múzeumként is. Mozaikok, kanyargós lépcsők, viaduktok furcsa kőalakzatok világa. Magasabban fekvő részeiről jó kilátás nyílik a városra és a tengerre.

1910 éa 1914 között, amikor az építkezés zajlott, Gaudi maga is itt lakott, az épület ma a *Gaudi Múzeum*.

240-241. Parc Güell

242. Lépcsősor

243. Szalamandra

244. Gaudi Múzeum

245. Mozaikok

246-247. Padok a Parc Güellben

248-249. Kilátás a Parc Güellről

Tibidabo

A város északi peremén emelkedik Tibidabo magaslat, ahová busszal, kötélpályával lehet feljutni.

250. A függőlift

251. A kék villamos

A Tibidabo alatti látványosságokat a turisták egy archaikus, nosztalgia villamosról tekinthetik meg, amely bejárja a környéket.

A hegy oldalában, a hegycsúcstól kissé lejjebb áll Barcelona csillagvizsgálója.

A hegy tetejére épült az Eglesia de Sagrad Cor de Jesus, vagyis a Jézus Szíve templom. A templom divatossá vált különösen gazdag, látványos esküvők rendezésére.

A templom közvetlen közelében van a vidámpark, amelyet Doctor Andreu a Tibidabo S. A. cég alapítója építtetett 70.000 m² területen. A hegyre a városból kötélpályás felvonóval is közlekedhetnek.

252-253. A csillagvizsgáló és a templom

254. Vidámpark

255. A templom főhomlokzata

256. Vidámpark a templomtérrel

Kikötő

A kikötő képe újabb információk szerint 1979 óta sokat változott. Az ún. régi kikötőt átalakították többségében múzeummá, illetve a vízi részeket jachtkikötőkkel, szórakoztató létesítményekkel. Az itt szereplő felvételek ott jártamkor készültek, tehát a mai valóságtól eltérnek.

257. Főépület

258. Áttekintő kép

259-260. Jachtok a kikötőben

261. Személyhajók

262. Teherhajó

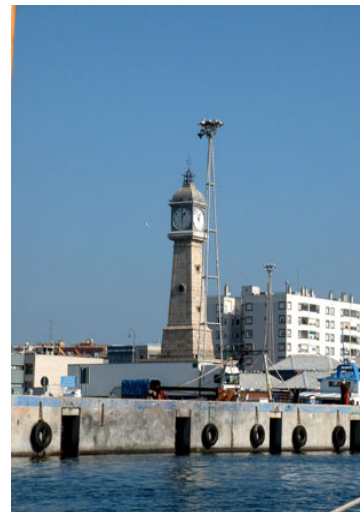
263. Teherkikötő

264. Komphajó

265-266. A főépületnél áll Kolumbusz vezérhajója

267-268. A Santa Maria árbóca

269. Világítótorny

A főépület rakparti homlokzata előtt állt a Santa Maria (másolata, mert az eredeti elpusztult). Jártam a fedélzeten, de ott nem akadt, aki engem megörökítsen.

A sétány vége a Plaza Portal de la Pau-nál van. A téren áll a Kolumbusz 60 m magas emlékműve, amelyet 1888-ban a világkiállításra készítettek. A szobor maga 7 méteres, karjával az Újvilág felé mutat.

270. Tengerparti sétány

271. Kolumbusz emlékmű

Ott jártamkor a kikötőben számos kisvendéglőbe versengve terelték be a pincérek a turistákat. Az egyik kerthelyiség asztalain kis tálakból falatoztak a vendégek. Jókora szelet/darab fehér kenyér volt a kezükben, amit a tálba tunkoltak, és kanállal, vagy pusztán kézzel feketekagyló héjakból ették ki a húst. Kedvet kaptam én is a kipróbálására, bár nem vagyok a halételek rajongója. Igen izletes, héjában főzött kagylópörkölt volt, bő lével. El lehetett pizmogni vele egy ideig. Elegendő szalvétát is adtak mellé, hogy a vendég letörölhesse kezéről, szájáról a leverszerű lé maradványait.

Arc de Triomf

Az 1888-as világkiállítás kapuja volt. Több mint 20 m magas, vörös téglából épült, homlokzatát az ipart, kereskedelmet, mezőgazdaságot, művészetet és tudományt ábrázoló domborművekkel és a városi, királyi címerekkel díszítették.

272-273. A diadalív

Kiállítás

Az 1979. évi SONIMAG rendezvényre voltam kiküldve. Az MTA Műszerügyi és Méréstechnikai Szolgálatra foglalkozott professzionális és szórakoztató elektronika szervizelésével, így kerültem ki erre a rendezvényre.

274. A hivatalos jogcím

275. Modern városrész

Feladatomból az volt, hogy minél több írásos információt gyűjtsek termékekről, cégekről, szervezzek kapcsolatokat később lehetséges partneri, alvállalkozói együttműködésekhez.

Világkiállítás

Az 50 évvel korábbi, 1929-ben rendezett barcelonai világkiállítást nagy építészeti munkák előzték meg. Ekkor épült a *Palazo Nacional* (Nemzeti Palota), amely 1943 óta a Muzeum Nacional d'Art de Catalunya.

276. Nemzeti Palota

277. Plaza d'Espagna

A Palota előtt lépcsőzetes szökőkutat építettek, amely a város egyik turisztikai látványossága.

A Plaza d'Espagna a város nyugati részének forgalmi csomópontja, amelyet a kiállítási épületek szegélyeznek. A tér közepén ugyancsak hatalmas szökőkút, és egy emlékmű áll. A tér déli oldalán két velencei torony magasodik, ugyancsak 1929-ben épült.

278-279. A Palazio Nacional szökőkútjai

280-281. A Plaza España

A Plaza d'Espagna közepén álló szoborcsoport: Istenáldotta Spanyolország nevet viseli.

282. Az aréna

283. Ikertorony és a Tibidabo

A tér egyik oldalát az Aréna határolja, a bikaviadalok és egyéb rendezvények központja.

A Velencei tornyok mögött a háttérben a Tibidabo sziluettje ismerhető fel.

Pueblo Espanol

A spanyol falu az 1929-es világkiállításra (a budapesti Vajdahunyad várhoz hasonlóan) épített építészeti egyveleg, félig szabadtéri-múzeum, félig szabadidőpark. Kiküldetésem *utolsó* napján, délután három körül mentem fel a Pueblo Espanolba.

284. A bejárat

285. Autóparkolók

286-288. Számtalan kisvendéglő, ajándékbolt található

A kis kézműves műhelyekben, üzletekben ajándéktárgyakat készítenek, illetve kínálnak. Itt vásároltam azokat a kasztanyettákat, illetve csörgőket (rumbatököket?), amelyek máig megvannak.

A bejáratot két Avilában meglévő torony másolata őrzi. *Bárcsak a látogatókat is őrizné valaki.*

A főtéren hozzám lépett két jólöltözött férfi, egy papír zsebkendőt felajánlva közölték, hogy egy galamb lepiszkította a kabátom hátát. Izgatottan bújtam ki a zakómból, és tényleg, a ruhán egy féltényrnyi ronda, zagyos folt éktelenkedett.

289-291. A Pueblo Espanol tornyai Avilából

292-294. Szűk utcácskák

295-296. Az inkriminált főtér

A két férfi készségesen segédkezett, ott álltunk a tér közepén, fogták a kabátomat két oldalról, amíg én a foltot letörölni igyekeztem. Néhány másodperc múlva azonban megjegyezték, hogy azt csak vízzel lehet eltávolítani. Ott az árkádok alatt van egy toalett, ott van egy vízcsap is.

Megköszöntem, odamentem, megtaláltam a toalettet, amelynek előterében volt egy asztal, amire kezdtem kipakolni zakóm belső zsebének tartalmát: egy térkép, egy második fényképezőgép, a jó kis orosz Szmena 8-as, amelyet Andrea kinőtt, és nekem ajándékozott. Eredetileg ott volt az irattárcám is, benne az útlevelemmel, amelyet most hiába kerestem, eltűnt.

Rémülten rohantam ki a térre, a két férfi nyomtalanul eltűnt. Kétségbe esetten járkáltam az utcákban, hátha nyomukra lelek. Mindhiába.

Az egyik üzletben megkérdeztem, hogy hol a rendőrség. Egy órs ott volt a közelben. Az ügyeletes udvariasan fogadott, bevezetett egy nyomozóhoz, aki meghallgatott, majd kérdezgetett. Csak spanyolul beszélt. Válaszoltam, ahogy tudtam, többnyire megértettük egymást. Elővett egy négyoldalas, előre nyomtatott jegyzőkönyvet, amelyen kérdésekre kellett válaszolni. Együtt kitöltöttük. Adott mellém egy rendőrt, akivel végigjártuk a környéket, benéztünk kapuk alá, hulladékgyűjtőkbe, lementünk a parkolóba, néztük a kocsik között, a kocsik alatt, hátha megtaláljuk a levéltárcát, vagy az útlevelet. Egy idő után a rendőr elúnta, elköszönt.

Visszamentem a szállodámba, magamhoz vettem az útlevél lepecsételt, különálló kilépési lapját, a repülőjegyet, az elszámolás köteles valutámat, amelyeket gondosan félretettem a széfben, és elmentem az IBÉRIA légitársaság irodájába. Elmondtam, hogy mi történt, bemutattam a repülőjegyet, ők úgy gondolták, hogy nem lesz problémám a hazautazással. Bátorítottak, de figyelmeztettek, hogy elég korán menjek ki a repülőtérre.

Felhívták nekem a madridi magyar követség konzuli irodáját, a telefont egy – hangja szerint fiatal – férfi vette fel. Nem hiszem, hogy én voltam az első utas, akinek ellopták az útlevelét, lehet, hogy csak le akart rázni, mert megnyugtató, nem lesz semmi baj. Ő nem ajánlotta fel, nekem meg nem jutott eszembe, hogy reggel találkozunk a repülőtéren, és igazoljon engem, segítsen haza-utaznom.

Elég zaklatott lelkiállapotban mentem a szállodába. A recepciós elmondta, hogy sajnos elég gyakran kizsebelik a turistákat. Olyan trükköt is alkalmaznak, hogy beszenyezik a ruháját, lesegítik a kabátját, közben ellopják a tárcáját. Nem az útlevél, hanem a pénz ellopása a cél. Az útleveleket eldobják. Nyilván ezt tudták a rendőrök is, ezért kaptam segítséget a keresésére. Én bedőltem a zsebesek trükkjének, könnyű zsákmány voltam.

Összecsomagoltam a holmimat, majd később lefeküdtem. Már hajnalban ébren voltam, korán reggeliztem, taxit rendeltem, és a repülőtérre vittem magam.

Hazautazás

Jókor reggel kint voltam a repülőtéren. Repülőjeggyemmel a pulthoz mentem, és beadtam a csomagomat, hogy azzal ne legyen gondom. Majd a légitársaság irodájába mentem, és előadtam, hogy mi történt.

Támogatásukat kértem, amit ők elhárítottak. Az információs pultnál kértem, hogy felhívhassam a magyar nagykövetséget, de a konzuli osztályon senkit nem találtam.

Egy fiatal férfi figyelte a ténykedésemet, és látta riadalmamat. Németül megkérdezte, hogy mi a baj, mondtam, hogy ellopták az útlevelemet és a pénzeimet. Felajánlotta a kocsija kulcsát, hogy menjek be a városba, intézzem el a szükségeseket, és hagyjam a kocsit a parkolóban, a kulcsot pedig az információnál.

Majd meggondolta magát: nagyobb baj, ha iratok nélkül még autó-tolvajnak is nézhet a rendőrség. Ígérte édesanyja segítségét, aki rövidesen végez a jegyváltással, Mallorcára repültek.

A hölgy barátságos volt, bemutatkoztam: X.Y. mérnök a Magyar Tudományos Akadémiától. A fia vázolta a helyzetemet. Visszakértük a bőröndömet, amelyhez az ő személyzetük kocsit hozott, szép sorban elmentünk az IBÉRIA irodához, ahonnet engem kirúgtak, a hölgy nevére azonban kezüket-lábukat törték, hogy megoldják a problémát.

Amíg váraoztunk, a hölgy kérdéseket tett fel:

- vannak-e ismerőseim Barcelonában? – nincsenek;
- van ugye hitelkártyám, amivel megoldhatom a késedelmet? – nincs;
- tud-e küldeni az Akadémia táviratilag pénzt? – nem.

A válaszok alatt egyre kisebb lettem, úgy mentem össze, mint a nyugati bozorkány az Ózban, a locsolás alatt.

Végül a rendőrparancsnokhoz mentünk, a hölgy kihívatta és a segítségét kérte.

A parancsnok csak *katalánul* volt hajlandó beszélni, mert ez a nap egy autonómia melletti tüntetés napja volt. Elvette megmaradt dokumentumaimat. Ismét várni kellett.

Végre visszajött és odabiccentett: “Ça va Monsieur” mondta, hogy én is értsek valamit. Hálásan és udvariasan megköszöntem a hölgynek, akinek a nevére nem emlékszem, csak arra, hogy igen hosszú neve volt.

Ő most már sokkal hűvösebben búcsúzott el, és engem egy géppisztolyos rendőr bekísért egy Bécsen át Budapestre induló géphez. Arra, hogy a felszállás és a ferihegyi leszállás közötti időben mi történt, nem emlékszem.

Hazaértem. A repülőgép mellett, a lépcsőnél, külön kocsiból kiszállt egy utaskísérő és egy géppisztolyos határőr, gondoltam, hogy értem jöttek. Egyenesen hozzájuk indultam.

A kislány megkérdezte: “hogymert úti okmányok nélkül hazajönni?”

Mérgesen válaszoltam. Azután elvezettek. A határőrség irodájába mentünk, ahol órákig várakoznom kellett, amíg – gondolom – a nyilvántartásból igazoltak.

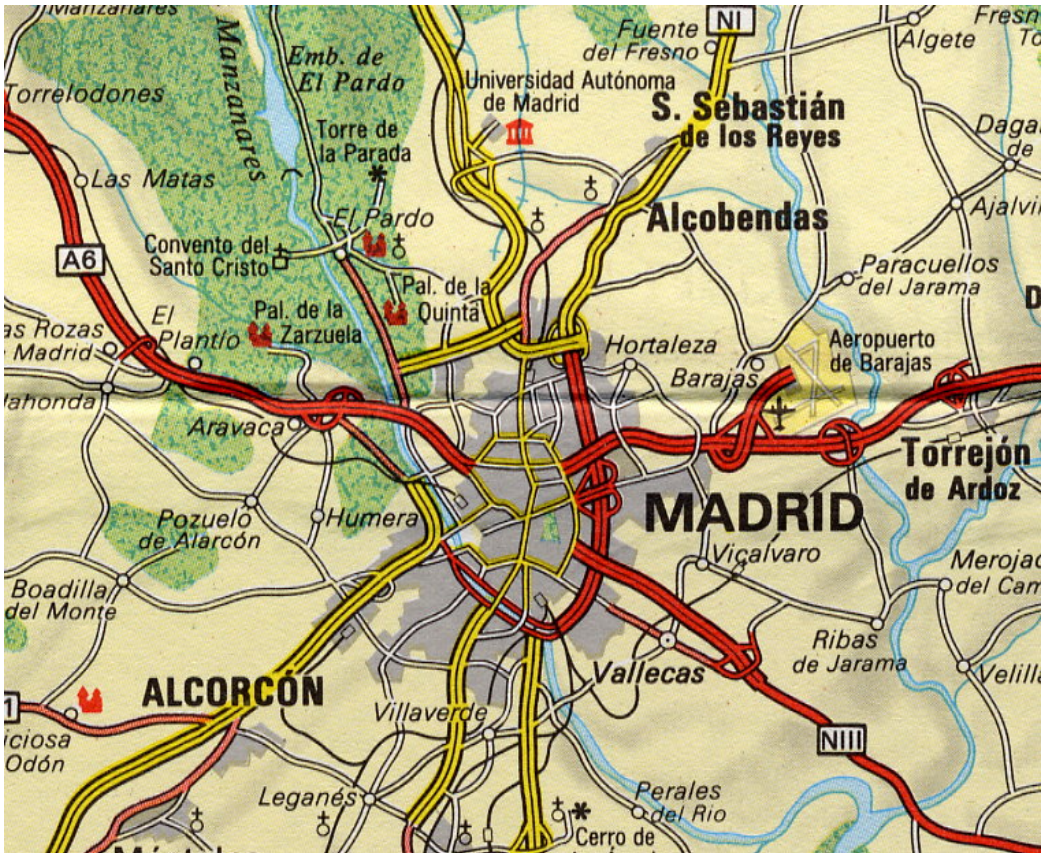
Kértem, hogy haza, illetve a munkahelyemre telefonálhassak, tájékoztatásukra, és a családom megnyugtatóására.. Megengedték.

Elmondtam, hogy semmi baj, csak ellopták az útlevelem Spanyolországban. Sikerült hazajutnom, de itthon őrizetbe vettek. Ezzel jól “megnyugtattam” az otthoniakat.

Epilógus

Később problémamentesen hazaengedtek, és néhány nap múlva kaptam új útlevelet.

MADRID

1986

TARTALOMJEGYZÉK

Madrid	49.
<i>először</i>	49.
<i>másodszor</i>	49.
<i>harmadszor</i>	49.
A Puerta del Soltól	
<i>a Palacio Reálig</i>	50.
<i>a Prádóig</i>	53.
A Prádóban	56.
Németalföld	59.
<i>Hieronimus Bosch</i>	59.
<i>Dürer</i>	61.
<i>Bruegel</i>	61.
<i>Jordaens</i>	62.
<i>Rembrandt</i>	63.
<i>Van Dyck</i>	63.
<i>Rubens</i>	65.
Itáliai festők	68.
<i>Fra Angelico</i>	68.
<i>Botticelli</i>	68.
<i>Tiziano</i>	70.
<i>Mantegna</i>	72.
<i>Coreggio</i>	72.
<i>Andrea del Sarto</i>	72.
<i>Tintoretto</i>	73.
<i>Caracci</i>	75.
<i>Carezzo</i>	75.
<i>Domenichino</i>	75.
<i>Caravaggio</i>	76.
<i>Tiepolo</i>	77.
Spanyol festők	79.
<i>El Greco</i>	79.
<i>Velazquez</i>	82.
<i>Murillo</i>	86.
<i>Goya</i>	89.
<i>Ribalta</i>	93.
<i>Ribera</i>	94.
<i>Zurbaran</i>	96.
<i>Gutierrez de la Vega</i>	96.
A Prádó után	97.

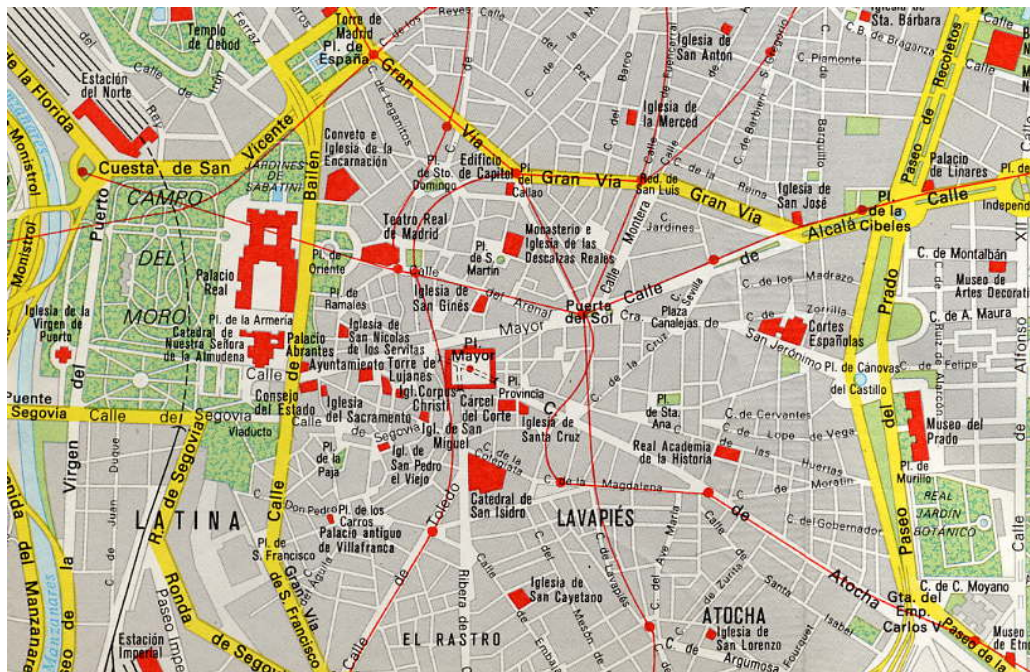
Madrid

Először 1979-ben jártam Madridban átutazóban, amikor Barcelonába mentem egy nemzetközi kiállításra. A repülőgépen egy MALÉV külszolgálatos felesége mellett ültem, a férjéhez utazott Madridba, aki várta a repülőtéren.

A továbbutazásig néhány óra szabadidőm volt. A házaspár felajánlotta, hogy kocsiból megmutatják a várost. Mentünk a csomagomért, de az nem akart megérkezni. A szomszédjuk, egy IBERIA alkalmazott éppen szolgálatban volt az információban. Az ő segítségét kérték, és nagy gonddal kezdték kerestetni a poggyászatot, amely jó másfél óra múlva került elő a havannai járat csomagteréből. A városnézésből így már semmi nem lett.

Másodszor 1985-ben jutottam el Madridba, amikor a KGST ASZU TP munkacsoport ülésére utaztunk Havannába. Madridba érve megtudtuk, hogy a turista osztályra szóló helyünket másoknak kiadták. Nem ajánlották, hogy városnézésre menjünk. Leültettek a “tranzit” pultja mellett, abban a reményben, hogyha elsőként várakozunk, és ha marad hely, azt mi kapjuk. Alkonyodott, rajtunk kívül mindenki kapott beszálló kártyát. Aggódtunk, hogy lemaradunk. A “gran clas”-on, vagyis az első osztályon maradt néhány szabad hely, kettőt felajánlottak nekünk, az IBÉRIA vendégeként.

Harmadszor 1986 novemberében lehettem ismét Madridban, amikor a KGST Gépipari Állandó Bizottság 8. sz. Műszer-automatika Szekció ülését rendezték Kubában. Korábbi tapasztalataim ismeretében a *korai* MALÉV géppel repültünk közvetlenül Madridba, és egy *későesti* IBÉRIA járatral tovább Havannába.

101. A belváros térképe

A két járat közötti időben a légitársaság vendégei voltunk Madridban. A Hotel Tryp Capitol-hoz szállítottak, ahol egy pihenőszobát nyitottak hetünknek, és ahol az étkezést is biztosították. De ki akar ilyen esetben lepihenni? Még a delegáció „öregjei” sem. Először útitervet készítettünk, majd kibéreltük a hotel mikrobuszát és egy körutazást tettünk a városban.

A Puerta del Soltól a Palacio Realig

A Nap Kapuja tér Madrid igazi központja, itt van a „0” kilométeres táblácska. 10 utca torkollik a térbe, észak felé a gazdagabb, dél felé a kevésbé igényes üzletek találhatók. Ez volt az 1808-as franciaellenes felkelés helyszíne, itt, a kórház udvarán dördült el az a sortűz, amelyről Goya két híres képet alkotott.

102-103. (Plaza) Puerta del Sol

A téren áll Madrid *címerállatának*, az eperfára kapaszkodó medvének a szobra.

104. Címermedve

105. Plaza Mayor

A tér végéről nyíló sugárúton a *Plaza Mayor*hoz mentünk. A zárt tér a régi kereskedés központja volt, ahol a kapuboltozatokban lerakott árukat értékesítették. A tér jelenlegi formáját a XVII. sz. első két évtizedében kapta. Az itt rendezett ünnepségek nézőinek a tulajdonosok drága pénzért adták ki a balkonokat.

106. Pékek Háza

107. III. Fülöp szobra

A tér közepén áll III. Fülöp lovas szobra. A teret északról lezáró épületsor középső tagja a Pékek Háza, az egyik legszebb épület, amelynek erkélyéről maga a király szemlélte az ünnepélyeket és a játékokat. Nevezetes épület a déli fronton a Mészárosok Háza is, jelenleg az Idegenforgalmi Információs Központ.

A királyi palota és a dóm épületegyütteséhez mentünk ezután. A Palota a spanyol király rezidenciája, az ország legnagyobb barokk palotája, és múzeumaival együtt Madrid leglátogatottabb műemléke.

108. A Királyi Palota

A főhomlokzat a Plaza Armeriára néz. A látogatható termeket (pl. trónterem) 1950-ben nyitották meg. A palotát V. Fülöp, a Napkirály unokája alapította a Franciaországban megkedvelt barokk meghonosítására. Jobb oldalon III. Károly egy új szárnyat építtetett (jelenleg a magánlakosztályok foglalják el), amivel megbontotta a négyzetes formát.

A Tróntermet III. Károly idején alakították ki. A falakat ezüsttel átszőtt vörös bársony borítja, csillárja Muranóban készült, freskóit Tiepoló alkotta. A stukkók franciák, az órák svájciak.

A hátsó homlokzat szépen gondozott kéthektáros kertre néz, ahol nyaranta szabadtéri előadásokat tartanak.

109. Trónterem

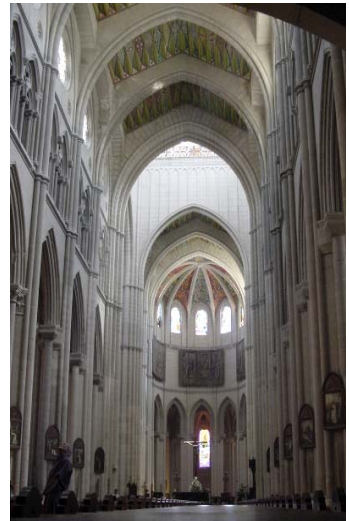
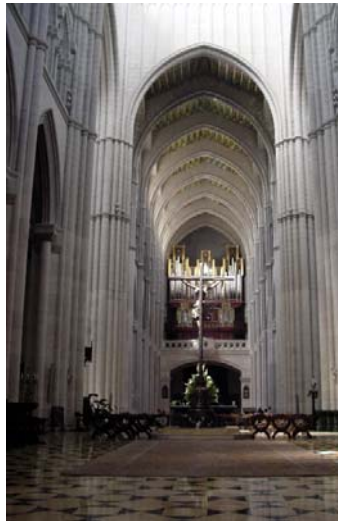

110. Kerti homlokzat

A Palota oldalán lévő parkban áll IV. Fülöpnek, a Siglo del Oro (Aranyszázad) nagy királyának lovas szobra. A szobor történetének érdekessége, hogy Velazquez egyik festménye alapján Andalúziában fából faragták, majd Itáliában bronzba öntötték. A statikai megoldást Galilei tanácsa alapján készítették. Eszerint a ló teste meghatározott pontokon tömör, másutt pedig üreges. Tömege meghaladja a 9 tonnát.

111. IV. Fülöp

112-113. A katedrális orgonája és apszisa

A *dóm*, az Almudenai Miasszonyunk Katedrálisa, a királyi palotával szemben, a Plaza de la Armerian áll. Az 1880-as évek elején kezdett építkezés máig befejezetlen. A neogót stílusú, hegyes tornyú templom főhomlokzata azonban már klasszicista utánérzésű.

Jelenleg új tervek alapján folytatják a kivitelezést, és az a törekvés, hogy harmonikusabban igazodjon a királyi palota stílusához.

Érdekes, hogy a két legnagyobb spanyol város katedrálisa (Madridban ez, Barcelonában a Sagrada Familia) befejezetlen.

A két épülettömb közötti Plaza del Armeria (fegyvertár) térburkolatát vakítóan fehér kövekből építették.

114-115. A Katedrális két homlokzata

A Puerta del Soltól a Pradóig

A Calle de Alcalán haladva értük el a Plaza de la Cibelest, és a téren a Kübelé kutat, amely 1781-ben készült, és a város egyik legnagyobb köztéri szoboralkotása.

Kübelé az ég és a föld gyermeke, Saturnus felesége, Jupiter és az istenek anyja. Kezében jogart és kulcsot tart. A mitológia szerint Melanion és Atalante meggyalázták a szentélyét, ezért oroszlánná változtatta, és befogta őket a kosijába. A személyektől függetlenül, dekoratív célok miatt mindkét oroszlán hím!

116. Úton a Plaza de la Cibeleshez

117. A tér forgalma

118. A szoborcsoport

119. Háttérben a Főposta

A Cibelestől északra Kolumbusz (Colón) szobra áll, délre pedig a Neptún kút. A Plaza de Colón egy forgalmas főút tágas tere. A tér közepén áll a Kolumbusz Emlékmű (Monumento a Colón): 17 méter magas oszlopon 3 méter magas szobor. A talapzat keleti oldalán a nagy felfedező terveit ábrázoló dombormű van, a nyugati oldalon Katolikus Izabella, aki felajánlotta ékszereit az útiköltés fedezetére. Az északi oldalon a három hajót ábrázolták, a déli oldalon pedig az utazásban részvevő tengerészek nevét írták fel.

120. Colón

121-122. Neptún

A kút főalakja, a tenger délceg tartású istene, háromágú szigonyt tart a kezében, két tengeri csikó vonatja kagyló alakú kocsiját. A központi figurát vízköpő delfinek veszik körül. A Neptún kutat előkelő paloták környezik.

A Paseo del Pradon tovább haladva érkezünk el Madrid számomra legfontosabb úti céljához, a Pradóhoz.

123. A Prado Múzeum

és a belépőjegy.

A Pradoban

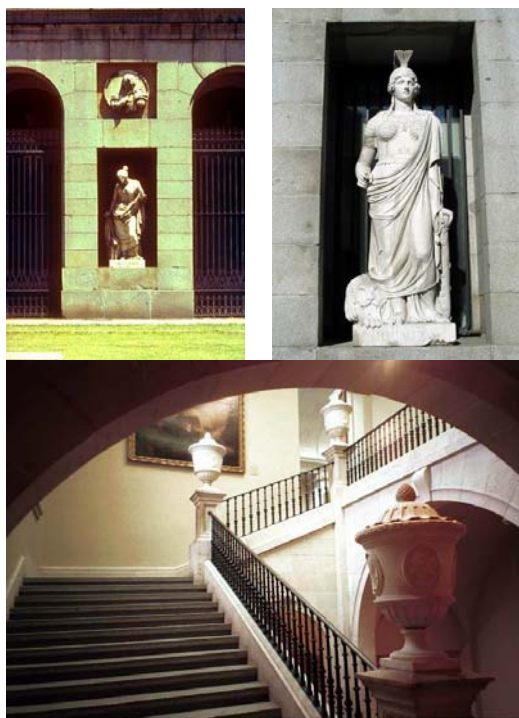
A 200x40 m-es épület egységes benyomást kelt. A főbejáratot hat toszkán oszlop tartja, az attikán domborművel. Az íves falnyílások között szoborfülkékben klasszikus szobrok vannak, a felső falmélyedésekben domborművek.

A 10 DEM-nek megfelelő belépődíj, vagy más egyéb okok miatt kevésbé érdeklődő kollégáimat is behajtottuk és Boromisza Gyulával (a MIKI alapító, emeritus főosztályvezetőjével) ketten láttuk el az idegenvezető szerepét.

A klasszicista stílusú épület a spanyol festészet legfőbb kincsesháza, a képtárak nemzetközi listáján az egyik legjelentősebb múzeum. Építését 1785-ben kezdték, de eredetileg természettudományi gyűjtemény céljaira szánták. A szépművészeti anyagot 1808 után kezdték elhelyezni benne, miután a lerombolt, vagy szekularizált kolostorok műkincsei számára nem akadt hely. Az ötlet Bonaparte Józsefé volt, aki Josephinéről nevezte el a múzeumot. A zürzaváros időkben a franciák és az angolok hurcolták külföldre a spanyol műkinccseket, amelyek közül csak a Franciaországba vittek kerültek később vissza.

125. A főbejáratnál Velazquez szobra

126-128. Szoborfülkék és a lépcsőház

A Múzeum anyaga felbecsülhetetlen értékű. A Katolikus Izabella gyűjtötte flamand képektől kezdve, a hollandok, az olaszok, a franciák képei mellett a spanyol festészet leltárából néhány adat: 120 Goya, 34 El Greco, 50 Murillo, 52 Ribera, 50 Velazquez, 25 Zurbaran, csak a nagyobbakat említve.

A Prado egy délután bejárhatatlan, ezért csak „amerikai turista” módszerrel loholtuk végig a 116 teremből a főbbeket, néhány valós fényképet és sok személyes benyomást gyűjtve magunknak.

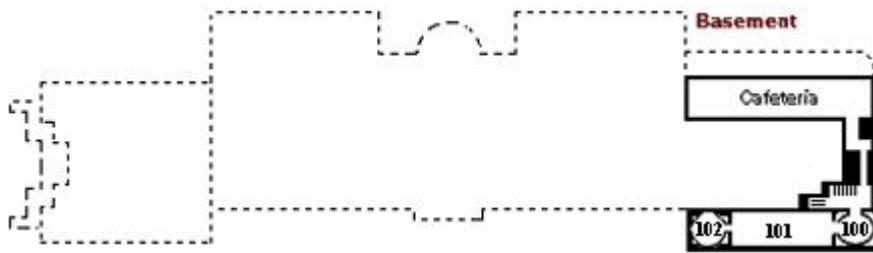
129-132. A Prado néhány terme

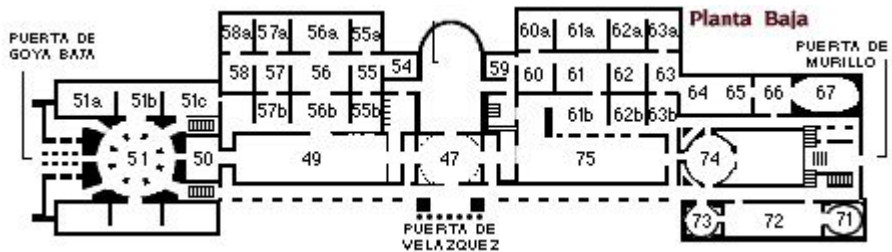
133-134. Goya híres Mayái

A művészettörténeti korszakokról, a stílusokról, a festőkről nem vagyok hivattott összefoglalót írni, mindössze annyi a célom, hogy megmutassak néhányat azokból a képekből, amelyek nekem felejthetetlen élményt szereztek.

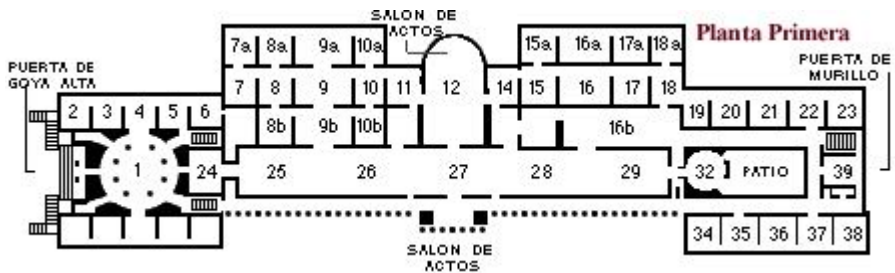
A képanyagot, amelyet bemutatni készülök, levelezőlapokról, az internet turizmus és művészettörténeti honlapjairól válogattam össze a helyszínen készült feljegyzéseim alapján.

Alagsor: Trónörökös kincstár

Földszint: Spanyol: középkor, VI. sz., El Greco, Flamand XV-XVI. sz.,
Itáliai iskola: XIV-XVI. sz., Klasszikus és reneszánsz szobrok

I. emelet: Spanyol: XVII. sz., Velazquez, Flamand, Holland XVII. sz.,
Francia és Itáliai iskola: XVII. sz., Spanyol: XVIII-XIX. sz.

II. emelet: Európai iskola XVIII. sz., Spanyol: XIX. sz.

Hieronimus Bosch (1450-1516)

A XV-XVI. századforduló legtöbbet vitatott festője, aki leginkább látomászerű képeivel lett ismert. Képeinek jelentős része triptichonokra készült.

135. Ádám-Éva

136. Gyönyörök kertje

137. Zenei pokol

138. Kiűzetés

139. Paradicsom

140. Pokol

141. A hét főbűn

142. Szt. Antal megkísértése

143. Napkeleti bölcsek

144. A világ teremtése

145. Agyműtét

146. Vándor

147. Szt. Gergely miséje

Dürer (1471-1520)

Dürer családjának magyarországi származása ritkán szerepel a művészettörténeti albumokban. Alábbi három képen kívül számos rézmetszete található meg a Prado Múzeumban.

148. Ifjú képmása

149. Ádám és Éva

150. Őnarckép

Bruegel (1525-1569), az idősebb

Képei sok tekintetben hasonlóak Bosch látomásaihoz.

151. A halál diadala

Jordaens (1593-1678)

Színvilágára Rubens és az olaszok voltak befolyással.

152. Önarckép családjával

153. Fürdő

154. Peleus és Thetis lakodalma

Rembrandt (1606-1669)

155. Rembrandt: Levétel a keresztről

156. Jordaens: Áldozat Ceresnek

Van Dyck 1599-1641

Elsősorban portréfestőként ismert. Képeinek nagy része a Prádóban található.

157. Mózes kígyója

158. VanDyck: Önarckép

159. Júdáscsók

160. Töviskorona

161. Pieta

162. Szent Jeromos

163. Federico de N.

164. Maria Ruthven

165. Szent Katalin eljegyzése

166. Martin R.

167. Zenész

Rubens 1577-1640

A közép-európai, vagy németalföldi barokk nagy mestere. Témaválasztéka változatos, testes női alakjait minden korba visszavetíti.

168. Paris ítélete

169. Ámor kertje

170. Európa elrablása

171. Diana és Calistus

172. Mercurius és Argos

173. Andromeda és Perseus

174. Három Grácia

175. Máté

176. Immaculata

177. Szent Család szentekkel

177/a Szentcsalád

178. A Napkeleti Bölcsék Betlehemben

Itáliai festők

Fra Angelico

179. Profetarum laudabilis numerus

180. Angyali üdvözlés

181. Keresztelő János névadása

Botticelli (1444-1510)

182- 184. Historia de Nastagio degli onesti

185. Botticelli: Epifania

Tiziano (1485-1576)

186. Vénusz és Ámor

187. Vénusz és Adonisz

188. Bachanalia

189. Danaé

190. Ádám és Éva

191. Salome

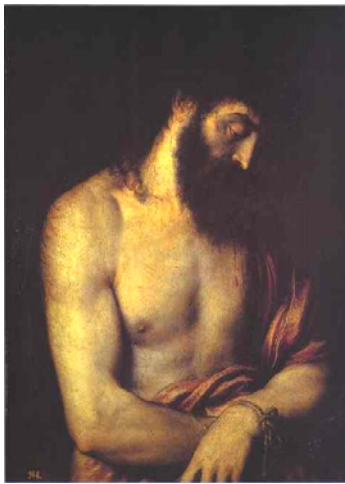
192. Napkeleti bölcsek

193. Cirenei Simon

194. Sírbatétel

195. Ecce homo

196-197. Mater dolorosa

198. Glória

199. Őnarckép

200. V. Károly

Mantegna (1434-1506)

Coreggio (1494-1534)

201. Mantegna: Mária halála

202. Coreggio: Noli me tangere

Andrea del Sarto (1486-1530)

203. Angyali üdvözlés

204. Szent Család

205. Pieta

Tintoretto (1518-1594)

206. Mózes kimentése a folyóból

207. Szűzek megtisztulása

208. Putifárné és József

209. Zsuzsanna és a vénék

210. Judith és Holofernes

211. Eszter Ahasvérus király előtt

212. Sába királynője meglátogatja Salamont

213. Az utolsó vacsorán Jézus megmossa a tanítványok lábát

Caracci (1560-1610)

Carezzo (1616-1666)

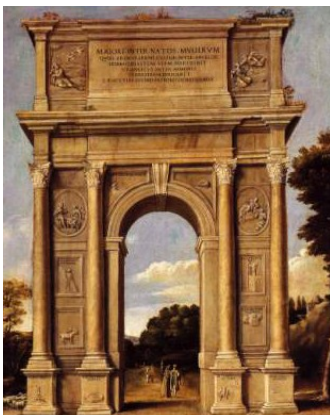

214. Caracci: Vénusz és Adonisz

215. Carezzo: Szt Katalin eljegyzése

Domenichino (1581-1641)

216. Diadalív

217. Ábrahám áldozata

218. Szt. András

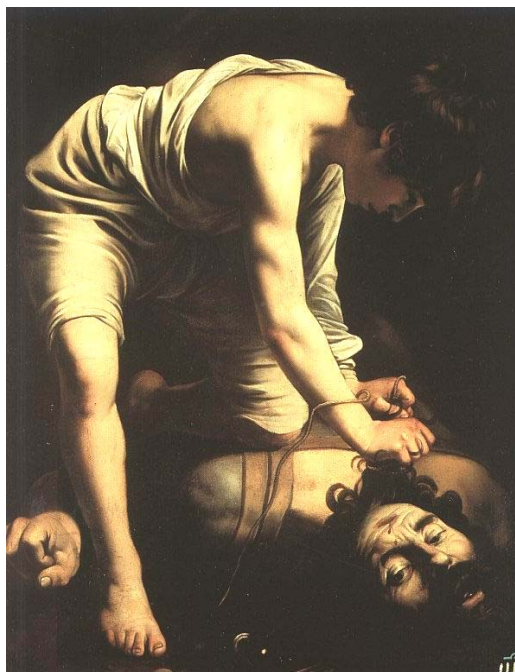
Caravaggio (1571-1610)

219. Izsák feláldozása

220. Gorgófi

221. Caravaggio: Dávid és Góliát

222. Tiepolo: Ábrahám és a 3 angyal

Tiepolo (1696-1770 az idősebb)

223. Immaculata

224. Angyal és az Eucharisztia

225. Szt Ferenc látomása

Tiepolo (1727-1804 az ifjabb)

226. Múlték el tőlem a pohár

227. Töviskoronázás

228. Megostorozás

229. Keresztút

230. Vetkőztetés

231. Keresztre feszítés

232. Levétel a keresztről

233. Sírbatétel

El Greco (1541-1614)

234. Angyali üdvözlés

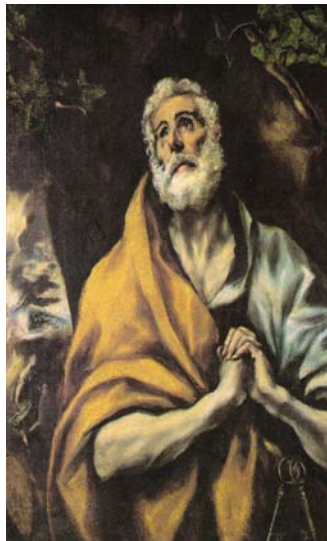
235. Pásztorok

236. Keresztelés

237. Szt. János

238. Szt. Péter

239. Szt Bertalan

240. Szt. Sebestyén

241. Szt. Tamás

242. Keresztút

243. Golgota

244. Feltámadás

245. Szentlélek

246. Angyali üdvözlés (2)

247. Szt Ferenc látomása

248. Betlehem (2)

249. Szenháromság

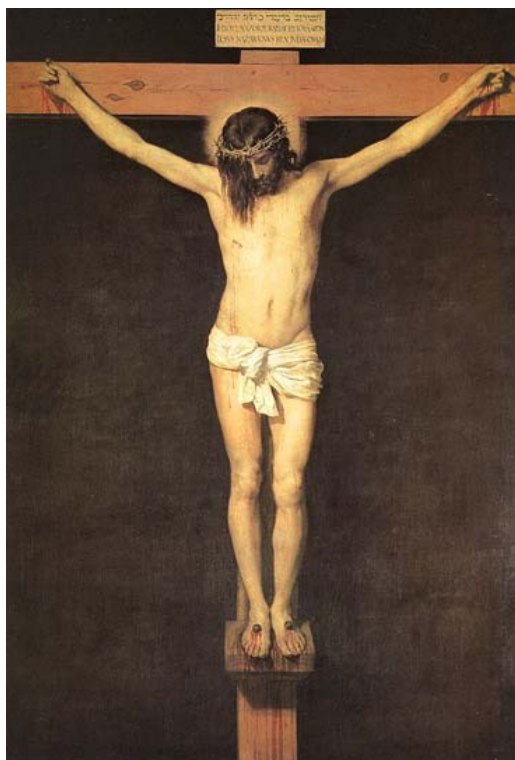

250. Betlehem (3)

251. Mennyei királynője

Velazquez (1599-1660)

252-253. Krisztus

254. Emmauszi vacsora

255. Maria infánsnő

256. Napkeleti bölcsek

257. Mária megkoronázása

258. V. Fülöp családja

259. Mars

260. Aesopus

261. Don Carlos

262. IV. Fülöp

263. V. Fülöp

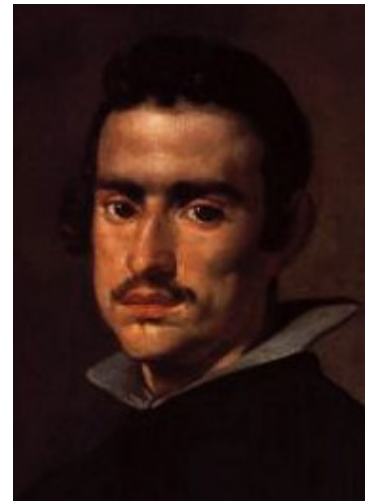
264. Apollón Hefaisztosz műhelyében

265. X. Ince pápa

266. József véres köntöse

267. Velazquez

Murillo (1617-1682)

268-269. Immaculata conceptio

270. Szt. Anna

271-272. Madonna képek

273. Pásztorok

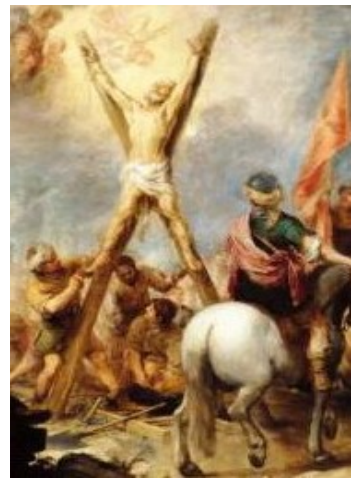
274. Szentcsalád

275. Kis Jópásztor

276. Ecce homo

277. Szt. András

278. Kresztelő Jánossal

279. Santiago Peregrino

280. Utolsó vacsora

281. Szt. Ferenc látomása

282. Szt. Bernát látomása

Goya (1746-1828)

283. Saturnus felfalja gyermekét

284. Tóbiás és az angyal

285-286. Szentcsalád

287. Immaculata

288. Krisztus

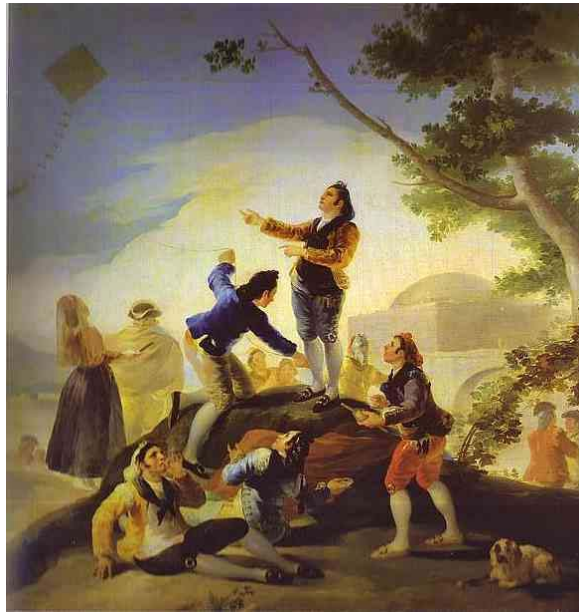
289. Gyümölcsstolvajok (1)

290. Gyümölcsstolvajok (2)

291. Szüreten

292. A szabadban

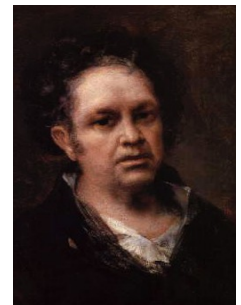
293. La era

294. La boda

295. Donna

296. Önarckép

297-298. Meztelen Maya

299-300. Maya ruhában

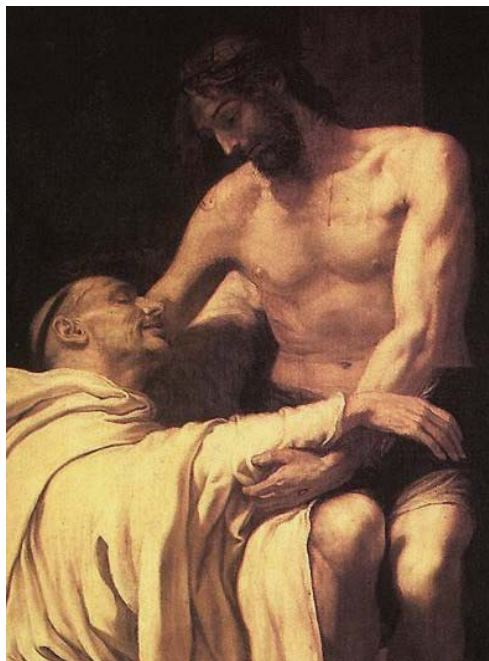

301-302. Az 1808. májusi felkelés és kivégzés

Ribalta, Francisco (1565-1628)

303. Szt. Ferenc és az angyal

304. Szt. Bernát látomása

Ribalta, Juan (1596-1628)

305. János ev.

306. János és Máté evangélista

Ribera, Juan Antonio (1779-1860)

308. Archimedes

309. Cincinnatus

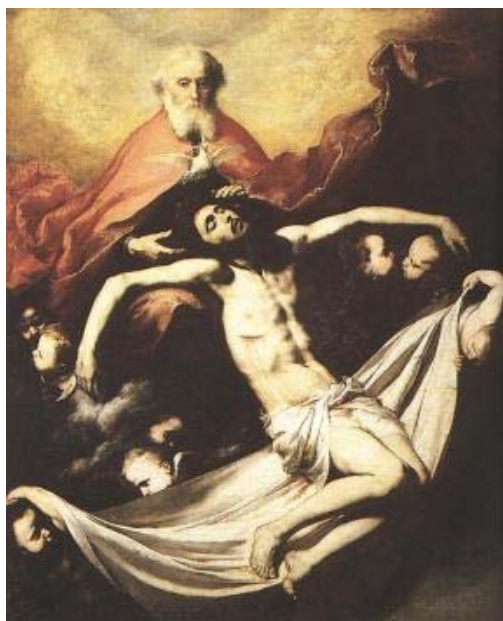
310. Izsák megáldja Jákobot

311. Jákob álma

312. Remete Szt. Pál

313. Szentháromság

314. Szent Kristóf

315. Szent Bertalan

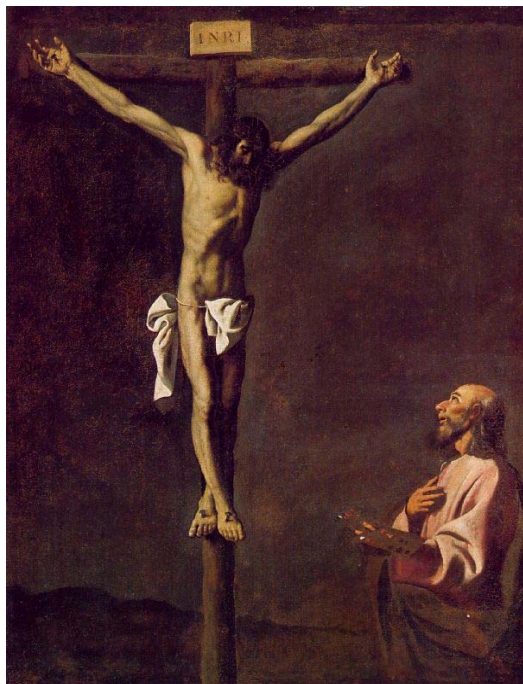

316. Mária Magdolna

Zurbaran (1598-1664)

317. Immaculata conceptio

318. Szt. Lukács evangélista

Gutierrez de la Vega (1791-1865)

319. Maya sevillana

Prado után

Amikor $\frac{3}{4}$ 6-kor megszólaltak a figyelmeztető csengők, tudomásul vettük, hogy 6 órakor bezárják a Múzeumot, és ha tényleg el akarunk utazni Kubába, akkor be kell fejeznünk a múzeumi sétát.

A társaság egy része úgy gondolta, hogy visszatér a szállodába, hogy a hosszú éjszakai utazás előtt valamennyit alhasson. Mi Kovács Istvánnal azon a véleményen voltunk, hogy nem tékozolhatjuk az időt, aludni a repülőgépen is lehet. A útikönyv szerint a Cervantes emlékmű, főleg a mellékalakjai miatt igen érdekes műalkotás, meg kell tehát néznünk. Nem csalódtunk:

320. Cervantes emlékmű

321. Don Quijoteval és Sancho Panzával

Elég hirtelen bealkonyodott, s mivel már sokat nem láthattunk, hacsak nem kivilágításban (pl.: Neptún = Poseidon kút!), visszaindultunk a szállodába. Egyik szűk belvárosi utcában, egy régiségbolt közepén azonban ott állt életnagyságban Cervantes két hőse: a büsképű lovag, *Don Quijote* és elválaszthatatlan csatlósa, *Sancho Panza*. Közéjük álltam és Kovács István “megörökített” velük.

Az utunk az aréna mellett vezetett el, bár már sötétedett, fel tudtuk mérni, milyen lehet nappali világításban a hatalmas létesítmény, amelyet a nemzeti „sport” kedvelőinek építettek.

322. Bikaviadal

323. Az Aréna

Visszatértünk a szállodába, ahol a delegáció öregjei (Boromisza Gyula és Posch Gyula) már vártak bennünket, hogy együtt vacsorázzunk a svédasztalos étteremben.

324. Hotel Tryp Capitol

325. Az étterem kínálata

326. Kávészás

327. A repülőtéren

A légitársaság kis buszt küldött értünk az adott időre, és kényelmesen felszálltunk a hatalmas gép komfort osztályán (Clase Preferente) még jókor biztosított helyünkre.

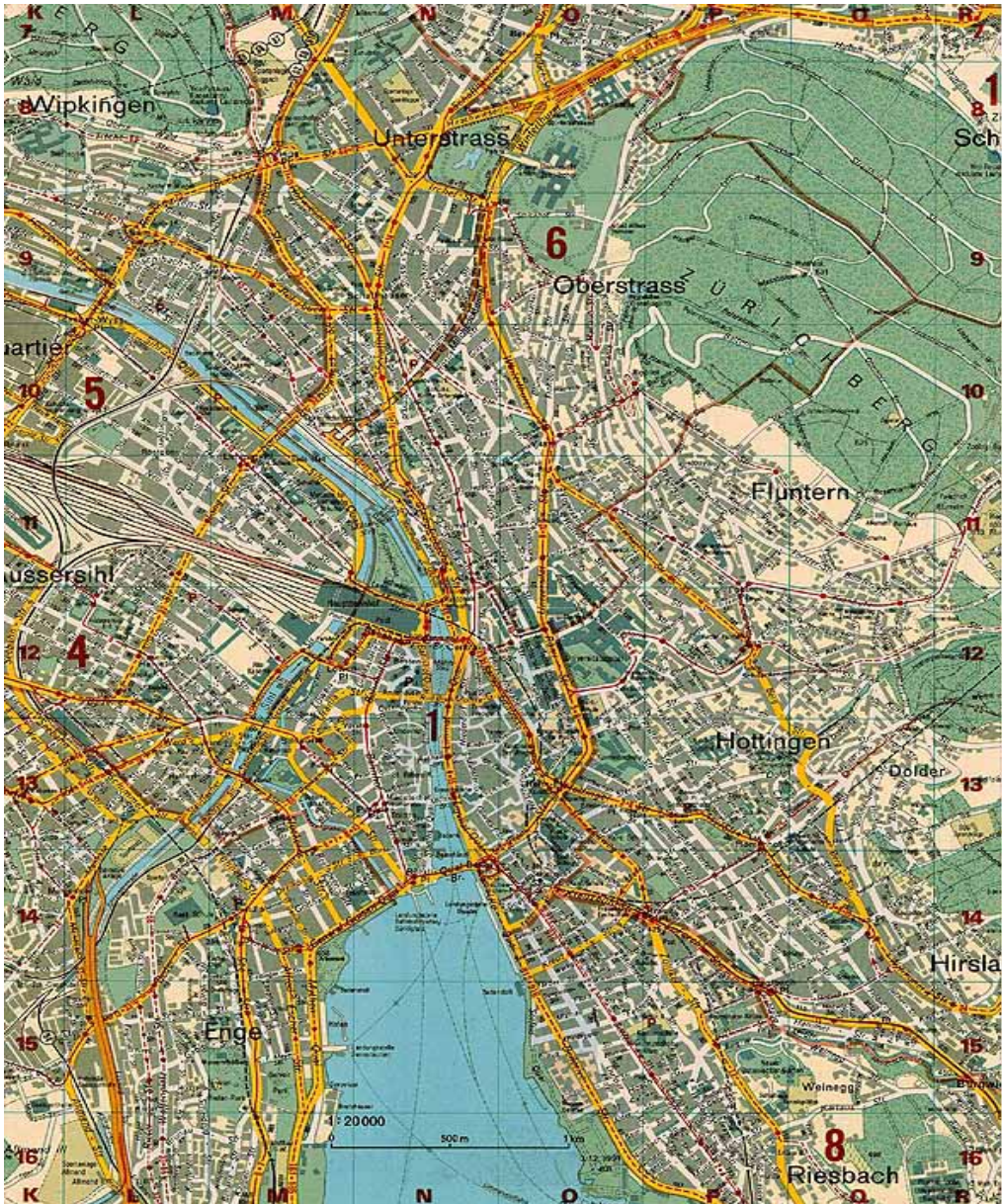
(Amire azért volt lehetőségünk, mert Posch Gyula, a Magyar Műszeripari Egyesülés = MME elnöke, egyúttal a Magyar Optikai Művek vezérigazgatója volt a delegáció vezetője, és „neki járt” a komfort osztály, ő meg nélkülünk nem vette igénybe, illetve a különbséget részünkre is finanszírozta).

Folytatást ld. A PK-3 – Kuba c. kötetben, a „Második utazás” fejezetben.

SVÁJC

Zürich 1986

Zürich áttekintő térképe

Zürich

1986. november 11-én, a Havanna-Madrid-Zürich-Budapest útvonalon hazafelé utaztunkban volt egy félnapos szabadidőnk Zürichben.

Egy évvel korábban, az első kubai kiküldetés során olyan rövid időnk volt a tranzitban, hogy csak a vámmentes áruk boltjaiban nézelődhattunk, a városba nem léphettünk ki.

Most azonban volt elegendő időnk egy kisebb városnézésre, hiszen a Swissair ebédvendégei voltunk a magadott lista szerinti éttermek valamelyikében. Csoomagjainkra nem volt gondunk, hiszen azokat Havannában Budapest célállomásra adtuk fel.

Mentünk a határrendőrséghez, és csoportos vízumot váltottunk egyszeri alkalomra, amelyet ötünk részére az én repülőjegyemhez kapcsolt lapra felragasztott bélyegek formájában kaptuk meg.

Beléptünk Svájcba a repülőtéri fogadó épületben lévő határon, és az irányító táblákat követve lementünk az épület alatti, metroállomásszerűen kiképzett vasútállomásra.

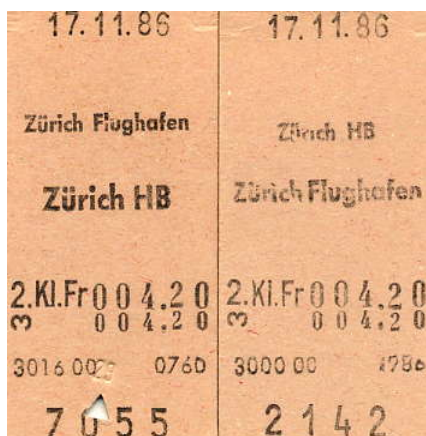

101. Vízumbélyegek

102. A repülőtéri vasútállomás

Megváltottuk a menetjegyeket. Néhány perccel később halkán, mintha gumikerekeken járna, begördült a vonat. A felszállni készülők automatikusan sorokba szerveződtek a padlón kifestett jeleknél, amelyek pontos tájékoztatást

103. Menetjegyek

104. Éttermek listája

adtak arról, hogy hol lesz az ajtó, és ott milyen osztályú kocsira lehet felszállni. Mit volt mit tenni, beálltunk a sor végére. Beérkezett a vonat, és láss csodát, pont ott nyíltak az ajtók, ahol a járdán jelezték. Automatikusan kinyíltak az ajtók, kiszálltak a leszállni kívánók, és szép rendben beszálltunk. A vonat padlószintje pedig olyan magasságban volt, hogy sem fel, sem le nem kellett lépni csak be.

A vonat a főpályaudvarra érkezett, kiszálltunk. Itt láttunk először ilyen, (amit később a London Victoria Pályaudvaron is): a padló fényesen csillogott novemberben, mintha viaszolták és fényesítették volna.

105-106. A főpályaudvar csarnoka

Kiléptünk az épület előtti térre, ahol nem láttunk vizet, pedig a térképen a folyó szerepel. Kiderült, hogy az épület alatt, alagútban vezetik.

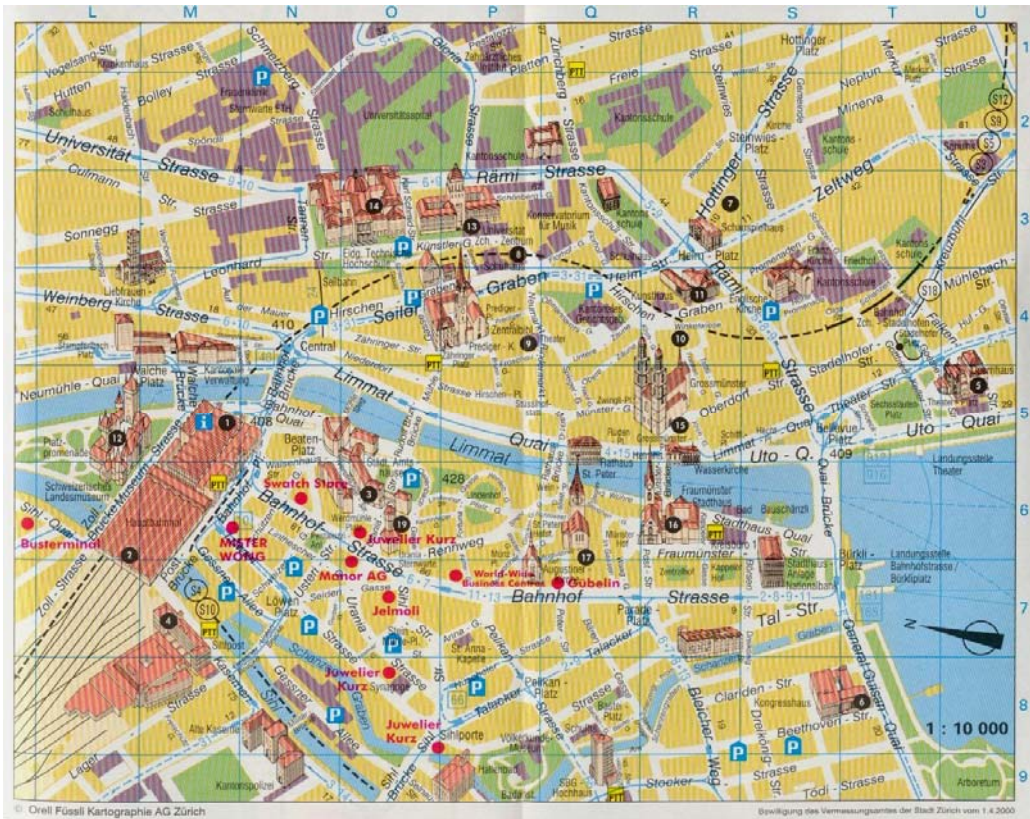

107. A főpályaudvar

108. A várostorony

Az állomás baloldalánál kis térség van, amelyből a Bahnhofstrasse nyílik. Már a vonaton tanulmányoztuk az éttermek listáját, és a legközelebbi szállodai éttermet választottuk a „Vasútutcában”, a Carlton Elite Hotelben. Borongós novemberi idő volt, igyekeztünk mielőbb fedél alá kerülni. Betelepedtünk az étterembe. Egy idősebb felszolgáló köszöntött és elhelyezett bennünket a rusztikus stílusú terem egyik végében. Megnézegettük a berendezést, amiről részletesebben a Kubai utazásról szóló kötetben mutattam be, átnéztük az étlapot és választottunk ebédet, amelyhez sört rendeltünk.

109. A belváros térképe

110. Bahnhofstrasse

111. Carlton Elite Hotel

Ebéd után kollégáimnak sürgös bankügyletei voltak, hogy megmaradt kubai bonjaikat valutára váltsák. Erről a lehetőségről én nem tudtam, a pénzemet Havannában elköltöttem, így hát inkább a városnézést választottam.

A Bahnhofstrasse jó iránymutatás volt. Kicsit tovább haladva két nevezetes templom látszott: az innesső a Fraumünster a túlsó a Grossmünster.

112. A Bhfstr. vége

113-114. Két kút a novemberi délutánban

Kezdjük a nagyobbikkal. A **Grossmünster** a XI-XIII. sz. idején épült a túlsó parton, puritán román stílusban. A templom tornya eredetileg alig volt magasabb az épületnél, sisakja lándzsaszerű volt.

115. A Grossmünster

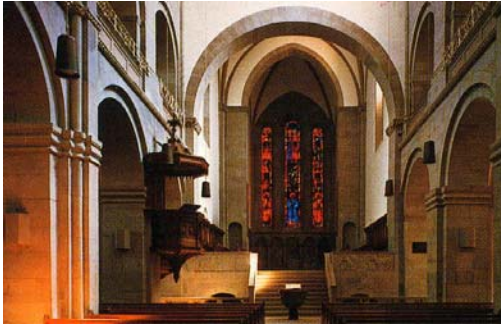
116. Zwingli

117. Bullinger

A XVIII. sz.-ban alakították át belül a templom felső részét a protestáns templombelsőként szokásos kétemeletesre, neogótikus ablakkal, és készítették el a tornyok jelenlegi sokszögletes, árkados, csúcsos formáját.

A szentély hármaskamrába később modern üvegfestményt helyeztek, amely Krisztust, Pétert és Pált ábrázolja.

118-119. A Münster főhajója

Amikor Zwingli Ulrich (1484-1531) meghirdette a reformációját, a templom freskóit bevakolták. Néhány freskót a XX. században töredékesen kibontottak. A hitújító a kappeli csatában, 1531-ben vesztette életét, szobra a dómtól nem messze, a Wasserkirche előtt látható.

A belső tér kőből faragott felszereléseitől elüt a fából készült szószék, amely egyike a protestáns templomok legfontosabb szertartási berendezéseinek.

120. Nagy Károly

121. Szószék és keresztelő kút

A szentélybe vezető lépcsők mellett, kétoldali ajtókkal nyílik az altemplom, amelynek a román boltívei alatt lehet eljutni Nagy Károly síremlékéhez. Az utolsó boltív alatt ül a birodalmi koronás király középkori szobra, hosszú kardját térdére fekteti. A szobor másolata a templomon kívül, a déli torony román kori falán található.

Amikor 1976-ban családi utazásaink során először Zürichben jártunk, éppen hippy világtalálkozó volt a városban. A tarkabarka tömeg nem tett ránk jó benyomást, ezért csak áthajtottunk a városon, alig vetve egy-egy pillantást azokra a nevezetességekre, amelyeket most ezen a délutánon alaposabban szemügyre vehettem.

122-124. Nagy Károly épületen kívül és az attemplomban

Figyelemre méltóak az attemplom kőfaragásai, oszlopfői és a dóm kerengője:

125-126. Oszlopfők a Grossmünster attemplomában

127. Oszlopfő

128. A Münster kerengője

129. Belvárosi utca

130-131. A Münster tornya és a Zwinglikapu

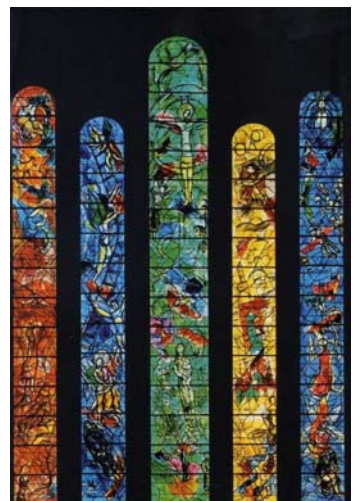
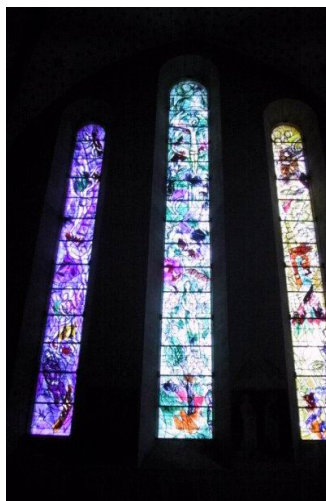
A város másik nevezetessége a **Fraumünster**.

132.-133. A Fraumünster orgonája és játszóasztala

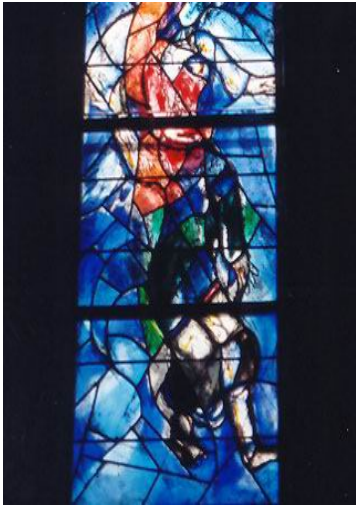

134. Fraumünster

135-136. Chagall ablakok

A nőkolostort még a Karolingok alapították 853-ban, de a jelenlegi templom már az 1100-as években épült román stílusban, majd a XV. sz.-ban modernizálták, és gótikus stílusban átépítették. A Grossmünster ablakai az átépítés-kor is kicsik maradtak, a Fraumünster ablakait azonban megnagyobbították. A szentély ablakait a XX. században, Chagall tervei alapján újakra cserélték

137-138. Chagall ablakrészletek

139. Waldmann

A templom tóparti oldalán áll Hans Waldmann szabómester, egykori polgármester barokk síremléke, a parton pedig jelenkori lovasszobra. Waldmann, a reneszánsz ellenére, a város polgáraitól és a tartomány lakosaitól puritán életmódot követelt, - még ebeiket is kiirtatta, ha nem tartották láncon – ugyanakkor maga fényűző életmódot folytatott. A céheket jó részét maga ellen hangolta, ezért egy zavargás idején elfogatták, és 1489-ben hamis váddal, hogy Ausztriával cimborált, lefejeztették. Waldmann sokat tett a városkantonért, ezért hívei mártírnak tekintették, és az utókor is állított neki emléket. A templomhoz épült egykori kolostor helyén most a Városháza áll.

140-141. A vízre épült kantoni tanácsház

A délután gyorsan telt, a sok látnivalóból a korai alkonyatra tekintettel alig lehetett valamit elmélyültebben is megnézni, ezért levelező lapokat vásároltam.

142-143. Az óváros központja

144. A Peterskirche óratornya, a Fraumünster, és háttérben az Alapok havasai

145. A jellegzetes hattyú

146. Tóparti házak

A megadott időpontban találkoztam kollégáimmal a főpályaudvar oldalbejáratánál, felszálltunk a vonatra, majd beszálltunk a repülőbe, és szerencsésen megérkeztünk Budapestre.

SZOVJETUNIÓ

Leningrád

Petrodvorec

1981

TARTALOMJEGYZÉK

1. Leningrád (<i>Sankt Peterburg</i>)	115.
Tartalomjegyzék	116.
Megérkezés és elhelyezés	118.
Konferencia	122.
Néva partja, Erőd	123.
Ermitázs Múzeum	139.
Színházak, templomok, temető, emlékművek	175.
Állami Orosz Múzeum	186.
Megoldatlan feladat	203.
2. Petrodvorec (<i>Peterhof</i>)	
Ismerkedés Petrodvoreccel	205.
A nagy kaszkád	208.
Szökőkutak	212.
Paloták és pavilonok	216.
3. Epilógus	223.

LENINGRÁD - PETERBURG

Leningrád - 1981

TARTALOMJEGYZÉK

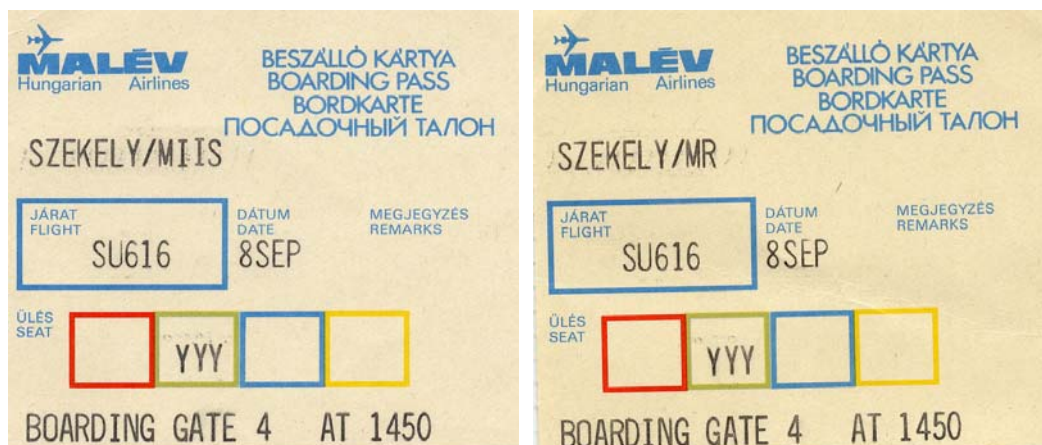
1. Leningrád (<i>Sankt Peterburg</i>)	115.
Tartalomjegyzék	116.
Megérkezés és elhelyezés	118.
Konferencia	122.
A Néva partján	123.
Nagy Péter faháza és a Nyári Palota	125.
Vaszilij sziget	127.
Aurora	129.
Nagy Péter emlékmű	130.
Izsák székesegyház	130.
Palota tér és az Admiralitás	133.
A Téli Palota	135.
Ermitázs Múzeum	139.
Prehisztorikus korok	142.
Görög antikvitás	145.
Az ókori Róma művészete	148.
A bizánci birodalom művészete	150.
Nyugat-Európa művészete	151.
Itáliai festők	151.
Spanyol festők	157.
Németalföldi festők	159.
Textil – porcelán – üveg	163.
Német festők	167.
Néhány szobor	168.
Angol festők	169.
Francia festők	171.
Színházak	175.
A cári színház	175.
Kirov Állami Opera (Mária Színház)	176.
Templomok	178.
Vérző Megváltó Temploma	178.
Szmolnij kolostor és Intézet	180.
Lavra	181.
Temető a Lavra kolostornál	182.
Emlékművek	184.
Állami Orosz Múzeum	186.
Ikongyűjtemény	189.
Dekoratív művészet, népművészet	191.
Orosz portréfestők	195.
Mitológiai és történelmi tárgyú képek	197.
Megoldatlan feladat	203.

Megérkezés és elszállásolás

1981. szeptember 9-11. között itt szervezték az **IMECO TC 8 metrológiai kongresszusát**, amelyen a környezetvédelem mérés technikájáról tartottam előadást. A rendezvényt a MATE (Mérés-technikai és Automatizálási Tudományos Egyesület), mint az IMECO magyar tagja szervezte, ahol az adott időszakban az Analitikai és Környezetvédelmi Mérés-technikai Szakosztály titkára voltam.

Közvetlen MALÉV járáttal utaztunk egy TU 134-es fedélzetén, akárcsak 1975-ben. A légit folyosó most is Lengyelország felett vezetett, ismét láttuk azokat az erdőket és mocsaras területeket, amelyek már első alkalommal is azt a képzetet keltették, hogy a német hadvezetés nem gondolta meg jól az északi frontot, amely során 900 napig ostromolták, és rommá lőtték-bombázták ezt a várost.

101.-102. Beszállókártyáink

Kétszer jártam Leningrádban: először 1975-ben, az ELTE oktatói csereüdülése szervezésében + 1 főként, férji minőségben, másodszer pedig Andreával 1981-ben, amikor Andrea volt +1 fő. Andrea is kétszer járt Leningrádban: először velem, majd pedig később, 1984-ben, egyetemi (anatómiai) cseregyakorlat során, amit Moszkvában végeztek, és hétvégén expresszvonattal kirándultak Leningrádba.

Leningrádról, mint Szentpétervárról az 1975-ös családi kirándulás apropójaként készítettem már korábban is *úti beszámolót*.

Az 1703-ban alapított, ma már több mint 32 ezer hektár területen elhelyezkedő, mintegy 4 millió lakosú várost a Néva deltájában építették - Nagy Péter cár személyes, kétkezi közreműködésével - a svédektől elhódított területen.

A „cár és ács” (ld. Lortzing operáját), elhatározta, hogy saját várost épít, amelyet 1712-ben tett meg az öreg Oroszország új fővárosává. Nem kimélte

sem magát, sem a munkásait, élen járt a cölöpverésben, az építési munkában, miközben egyszerű katonaként egy faházban lakott.

Itt alapozták meg a jellegzetes orosz *barokk* stílusát német, olasz és orosz építészek. Itt vett nagy lendületet az orosz művészet és szellemiség nagy reformkora, itt nyugszanak az európai színvonalat képviselő nagy irodalmi, zenei, építészeti, stb nemzedék képviselői a Lavra temetőjében.

Jó volt ide visszatérnem hat év után, amikor az 1975-ben látottakhoz képest a műemléki helyreállítások terén igazán jelentős eredményeket tapasztaltunk. Szeptember volt, Andreának az érettségi tanéve, a tanév már meg-kezdődött. Engedélyt kértünk és kaptunk a Trefort Gimnáziumból, hogy Andrea is velem utazhasson. Két kollégámmal együtt voltunk egy MIKI-s külön magyar delegáció.

Kétágyas szobát foglaltattam a MATE szervezőkkel és az egyik férőhelyet, valamint Andrea útiköltségét természetesen magam fizettem. Ehhez (a napidíjam mellé) 50 Rbl-t váltottam ki kemény 1.700 Ft-ért, ami akkor fizetésem 20%-a volt, ma már nevetséges összegnek hat.

A konferencia szervezői a repülőtéren fogadtak minket. Egy kicsit várakoznunk kellett, mert rövid időn belül, közel egy időben érkeztek az IMECO TC nyugati KGST és nyugati kapitalista tagországainak delegációi.

Autóbuszokba szálltunk, és a nem messze fekvő városba vittek minket. A konferencia résztvevőit egy Szakszervezeti Szállodában helyezték el.

103-104. A szálloda éttermében

Elégedettek voltunk a szállásunkkal, megfelelő kétágyas szobát kaptunk, színes televízióval.

A szálloda éttermét (menzáját) fiatal belső építészek tervezték. Nekünk furcsa volt a sok csempe és kerámia, amelyekkel a falakat díszítették, s az a sok kék szín, amit ebben alkalmaztak. De nem válogattunk, és nem is válogathattunk.

A szállásdíjba beszámították a szállodai reggeli és vacsora, illetve a konferencia épületében tálalt ebéd árát is. Így rendkívül gazdaságos volt az ellátásunk, bár otthonról hoztunk magunkkal „pótlást”.

Minden delegáció kapott egy helyi (hivatalos) *kísérőt*, amint az a reggelinél készült képen látszik is, de mi nem éltünk az alkalommal, és szabadságot

adtunk a kollégának. Ő ugyan „ám szabódék elébb”, mint Vörösmarty írta a Szép Ilonkában. Lehet, hogy ki is kapott, mert több alkalommal őrizetlenül hagyott minket. Úgy terveztük a programunkat, hogy mindent megnézzünk, amit csak látni lehet.

105. Andreával

106. Imrecével

107. A szálloda előtt

108. A szálloda környezete

Első utunk a *Néva partjára* vezetett, ami ugyan nem volt távol, mégis ún. iránytaxit rendeltünk a recepciónál, ami meghatározott útvonalon járt és alig volt drágább a filléres árú tömegközlekedésnél.

A mikrobusz hátsó ablakát függöny takarta, illetve az oldalablakokat is el lehetett függönyözni, ha az utasok azt kívánták. Mi nem kívántuk, mert nem akartunk „rangrejtve” (Rejtővel szólva „inkohintóban”) utazni.

109-110. Irány a Néva part

111. Panoráma a hídról: balra az Erőd, jobbra a Téli Palota,

112-113. Másik irányban az Izsák székesegyház és az Akadémia

Megnéztük a szélesen hömpölygő Névat, miközben lassan beesteledett.

114. Az Admirális este

115. Hídnyitás

A koraesti órában kivilágították a rakpartot, amelynek egyik szép épülete volt a tengerhajózás egykori parancsnokságának, az *Admiralitás*nak az épülete.

Esténként kinyitják a hidak közepét, és felúsznak a teherkikötőbe a tengeri hajók. Mivel beesteledett, az adott időre siettünk vissza a szállodánkba, ahol vacsorát és eligazítást kaptunk a további programról.

Konferencia

Másnap megkezdődött a hivatalos program. Sajnos nem készítettem fényképeket a konferencia helyszínéről, így ma már nem emlékszem részletekre.

A *konferencián* csak a környezetvédelmi mérés technika és mérés technológia legfontosabb kérdéskörében, és csak az előadásom napján, meg a záró banketten terveztük a részvételt.

Az IMECO TC 8 nagy konferenciaterme mellett más helyiségekben poszterek voltak táblákon, és a jelentős nyüzsgés azt mutatta, hogy van érdeklődés a téma iránt. Az előadásom után tettek fel ugyan kérdéseket, de semmi olyan nem hangzott el, amely az infravörös érzékelés kalibrálását, vagy az ionszelektív detektorok általános alkalmazásánál mélyebbre ment volna.

Azt reméltem, hogy sokkal nagyobb érdeklődést vált ki *a forgalomirányító lámpák rendszerébe épített ionszelektív kerámia detektorok alkalmazása a kipufogógázok által okozott légszennyezettség vizsgálatánál*, és meg lehet akadályozni a szmogriadók kialakulását forgalmi terelésekkel (ha majd olyan korszerű lesz a forgalomirányítás).

Ami inkább érdekelt a résztvevőket, az volt, hogy miként lehetne korszerű PC-khez jutni szennyezettség-mérő rendszerek vásárlásával, hogy ki lehessen kerülni az akkor még jelentős embargót.

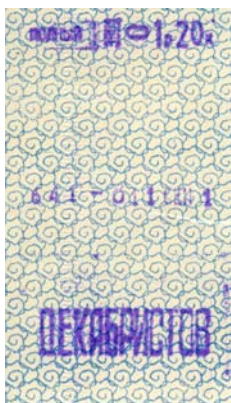
Ugyan korai erről első nap beszélni, Andrea osztatlan sikert aratott minden fórumon a szentpétervári orosz dialektusával, amelyet a Fazekas Gimnáziumi általános iskola orosz tanárnőjének és a jó fülének köszönhetett. „Egérke,” Andrea orosz tanárnője, import feleség volt Magyarországon, és az itteni, helyi úri dialektust beszélte, és hagyományozta tanítványaira Budapesten.

Kollégáim (Koczúr Kálmán a MIKI főosztályvezetője, Konkolyi Imre a MIKI Műszeripari Szabványosítási Központ főmunkatársa, barátomként „Imre/ce/bácsi”) először jártak Leningrádban, és nem voltak nagyon érdekeltek a metrológiában sem. Szívesen vették, hogy „rangidősként” nem akadémikusodtam a kiküldetési programhoz ragaszkodás tekintetében.

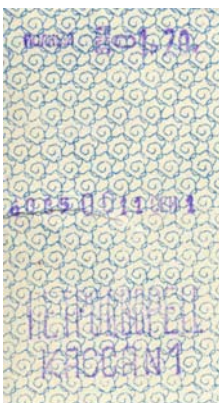
A Néva partján

Ott folytattuk, ahol este abba hagytuk, a Néva parti sétánál. Vízübuszok járnak a Néván és a nagyobb csatornákon.

Először is felszálltunk a Dekabristák terénél egy szárnyashajó vízübuszra, hogy áttekintésünk legyen a város központjáról. A vízübusz felső fordulója után az egyik megállója a *Péter-Pál-Erőd*nél volt, amelyet a Néva deltájának egy kis hatszögletű szigetére telepítettek.

116. Hajójegyek

117. Az Erőd térképe

Kiszálltunk, hogy bekukkantsunk az Erődbe.

Nagy Péter és utódai kaszárnyákat, bástyákat, börtönöket építettek az erőd falai közé. Erőd jellegű a cárok soha nem hasznosították.

Az erődben végigjártuk a bástyákat, börtöncellákat, az egyik ilyen cellában fejezte be életét Nagy Katalin férje.

Legjelentősebb épülete a Péter-Pál katedrális, amely a XVIII. sz. első harmadában épült egy svájci építész, Domenico Tressini tervei alapján.

118. Vízübusz a Néván

119. Vízübusz az egyik csatornán

120-121. Az Erőd tornyai a tulsó partról és a sziget parkja felől

122,5 m magas tornyán a kereszt alatt egy láncon lógó angyalt himbál a szél. A túszerű tornyot arany borítás fedi. A torony Európa legmagasabb épülete. Aranyozásának rekonstrukciójára a XX. sz. hatvanas éveiben egyetlen vállalat sem jelentkezett. Végül ipari alpinisták végezték el a feladatot.

122-123. Az Erőd látképe és főkapujának címere

124-125. A Péter-Pál Katedrális

126. Nagy Péter

A katedrális volt a cárok temetkezési helye, ahol rózsaszín porfir és zöld malachit szarkofágok sorakoznak. Egy-egy ilyen üvegkeménységű kőből készült szarkofág kifaragása egy kőfaragó részére egy egész élet munkája volt.

Ide temették el a XX. sz. nyolcvanas évei végén az októberi forradalomban kivégzett cár, II. Miklós és családjának hamvait is.

127. Az utolsó Romanovok

128. Strand az Erődnél

A sziget partja az erőd falai mellett kedvelt *strandolási* hely. Mi is kimentünk a homokra, de a szeptemberi napfény nem volt elég vonzó arra sem, hogy akár beleláboljunk a folyóba. Kell némi elszántság arra, hogy a Ladoga tó mindig hideg vizéből induló folyó vizében fürödjünk.

129. A strand másik oldala

Az erődhöz közel áll a Néva partján *Nagy Péter faháza* („domik”), ahol a város építéskor lakott. Nagy Péter puritánságára jellemző, hogy a katonatisztjeivel egyenlő elbánást igényelt.

Ma már emlékhely és egyik várostörténeti múzeum. Kiállítottak itt egy ladikot is, amelyben - az építési helyeket meglátogatva, ellenőrizve - egykor a „nagy” cár maga evezett.

Itt építtette fel a cár a nyári palotáját is, amely az orosz barokk egyik legkorábbi épülete.

130-131. Nagy Péter faháza és Nyári Palotája

A *Nyári Palotát* (*Letnij Dvorec*), amely ugyancsak Tressini tervei alapján épült 1710-14. között, hatalmas park veszi körül, amelynek létesítésére maga a cár adott utasítást.

132-133. Részletek a Nyári Palotából

134-136. A Nyári Kert szobraiból

A *Nyári Kertet (Letnij Szad)* a városbeliek és a turisták egyaránt szívesen látogatják. A kert nevezetességét nem az egyszerű cári palota épülete, hanem a sétautak mentén elhelyezett szobrok adják, amelyek egy részét Itáliából hozatták, más részér neves orosz szobrászok alkották.

Külön említést érdemel a városban látott kerítések közül az a vaskerítés, amely a kis faház telkét, illetve a Nyári kertet védi. A lándzsaszerű kerítés pálcái között aranyozott dekoratív elemek vannak. Ezeket a II. világháború pusztításai után helyreállították.

137. Parkrészlet

138. A Nyári Kert kerítése alkonyatkor

Vaszilij sziget

Egy másik nevezetes sziget a *Vaszilij sziget*, amelynek csúcsán áll két világítótorony, amelybe 1805-ben beépítették azoknak a hajóknak az orrát (vagy azok bronz másolatát), amelyek annak idején a kereskedelmi kikötőt használták.

139-140. Világító tornyok a Vaszilij sziget (íves) csúcsán

A *Zoológiai Múzeumnak* a két oszlop között lévő, klasszicizáló, robosztus épületében, amelyet eredetileg sóraktárnak építettek, megnéztük a mammut

csontvázakat, és azt a preparált mammutot, amelyet szinte épen, jégbe fagyva találtak Szibériában. Ennek az állatnak a nevezetessége, hogy a szájában „mélyhűtve” találtak valamilyen őskori zöld növényt, amit a szakadékba zuhant és elpusztult mammut már nem tudott lenyelni. Ezt a zöldséget az Akadémia ünnepi vacsoráján tálaltak fel a kiváltságos résztvevőknek.

141-142. A jégbefagyott mammut

Jóval látogatásunk után 1988-ban találtak Szibériában egy kis mammut csecsemőt, amelyet méltó körülmények között kívántak elhelyezni a hatalmas állatok maradványai között. Helyet szorítottak neki a csontvázak szomszédságában.

143. Mammut csontváz

144. A nevezetes csecsemő

A korábban itt működő Művészeti Akadémia előtt, a kikötőhöz vezető lejáró két oldalán egy-egy Kr. e. XV. sz.-ból való *szfinksz* áll, amelyeket 1832-ben szállítottak Egyiptomból Szentpétervárra.

145. A Sfinx

146. közelebbről

Auróra

Márvány emléktábla hirdeti a rakparton, hogy ezen a helyen horgonyzott az 1917-es forradalom kitörésekor az Auróra.

Nevezetessége az, hogy tengerészei a februári forradalom idején felláztak tisztjeik ellen és elkergették azokat.

A cirkáló november 7-én, a Forradalmi Katonai Tanács parancsára felhajózott a Néván az előbb említett, - ma Schmidt hadnagyról nevezett - hidig, ahol horgonyt vetett, és kész volt arra, hogy két kisebb hadihajóval együtt tüztámogatást nyújtson a Téli Palota megostromlásához. Oromlővegének tüze szolgált jelül a palota megrohamozásához. A hajó lövegeit a második világháború idején is használták légelhárításhoz.

Megkerestük a hajót a Néva egyik elágazásánál, a Bolsaja Nevka-nál, ahol megfelelő „nyughelyet” találtak számára, és egy betontömbre állították.

A hajó a Nahimov Haditengerészeti Középiskola épülete előtt áll, egyúttal Haditengerészeti Múzeum és az iskola tanhajója.

147. Az Auróra cirkáló

148. Nagy Péter emlékmű

Nagy Péter emlékműve

A Dekabristák terének közepén áll *Nagy Péter lovas szobra*. A talapzat olyan, mint egy tarajos hullám, amelyre a lovas felvágatott. Ez a szobor a Puskin által is megénekelte „Bronzlovas.” A szobor a francia Falconet alkotása, 1782-ben emeltette II. Katalin cárnő.

149. Nagy Péter

150. Izsák Székesegyház

151. Admirális

Izsák székesegyház

A székesegyház főbejárata nem a dekabristák terére néz, hanem a róla elnevezett Izsák terre (az Iszaakievszkaja Plosagy-ra).

Itt áll a napóleoni idők uralkodójának, I. Miklósnak a lovas szobra is. Az egykori székesegyházat eredetileg Montferrand, majd Sztaszov tervei alapján negyven évig (1818-1858) építettek. Építéskor több mint százezer cölöpöt vertek az alapja alá.

152. I. Miklós emlékműve és az Izsák székesegyház

Az épületen kívül és belül több mint 100 gránitoszlop számolható meg. Az eredetileg tervezett egykori eklektikus katedrális építészeti stílusát a többszöri áttervezés miatt nem lehet egységesen meghatározni. Minden esetre a *hatalom szimbóluma*, a kor egyik kiemelkedő alkotása. Nem működik templomként, múzeum. Nevetségesen kis összegért (1Rbl = 17,- Ft) váltottunk belépőjegyeket.

153. Főhomlokzat

154. Belépőjegyek

A templom kupolájából függ egy inga, amelyen a látogatóknak is bemutatott kísérlettel igazolható a föld forgása.

Odacsoportosultunk a kordon köré, az idegenvezető meglendítette a közel 100 m hosszú ingát, amelynek nehezékét egy kb 30 cm átmérőjű súly adja.

A márványpadlóra vonalakat rajzoltak: az inga pályájának jelzésére. Az inga egy idő után kitért, a Föld ugyanis elfordult.

155. Bronzkapu

156. Főhajó

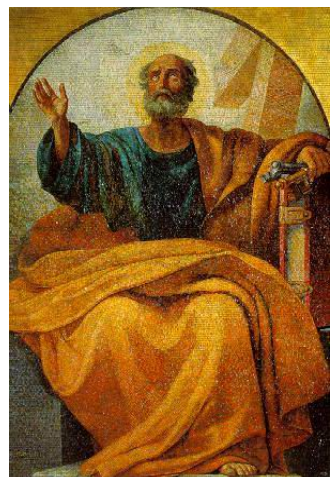
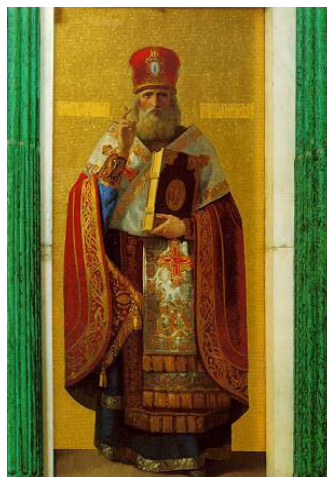
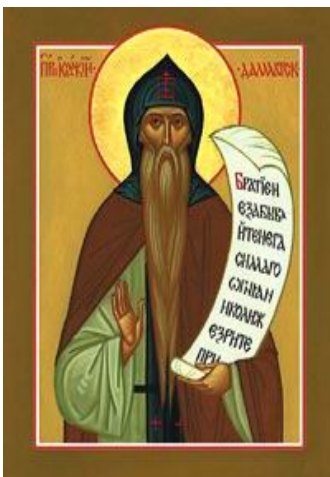
157-158. Kupola és a kereszthajók pillére

159. Ikonosztáz

160. Egyik káporna bejárata

161. Toronylépcső

162-164. Izsák ábrázolások: ikon, freskó, mozaik

Palota tér

A Palota tér (*Dvorecovaja Ploscsagy*) történelmileg, és építőművészetileg egyaránt a város központja. Innét indul a város főutcája a Nevszkij Proszpekt (ld. később) és a Nēva part palotasora.

A teret jobb oldalról az íves kialakítású, volt *Vezérkari Épület* (Glavnüj stab) határolja, amely 1819-29 között épült Rossi tervei alapján.

165. A Palota tér

166. Közelebbről

Az épület közepén utat vágtak, és ide építették a Diadalívet, az 1812-es győzelem emlékére.

A tér közepén a *Sándor Diadalmi Oszlop* áll, amelyet a francia Montferrand tervezett 1832-ben. Ez a világ legnagyobb emlékoszlopa (47,5 m). Egyetlen gránittömbből készült, súlya 600 tonna. Nincs a földbe süllyesztve vagy rögzítve, saját súlya tartja.

167-168. A diadalív és Sándor oszlop még közelebbről

A Palota teret keletről a gárdacsapatok törzskarának épülete zárja le, amelyet Brjulov tervei szerint 1840-1848 között építettek.

Építészetiileg a Palota térhez tartozik az *Admiralitás* épülete is, ami eredetileg hajógyár és flottaparancsnokság volt. Jelenlegi formájában 1806-1823 között épült Zaharov tervei alapján. Az íves főkapu felett emelkedik a 72 m magas tű, az aranyozott torony.

169-170. Az Admiralitás épülete és főbejárata

A Téli Palota

A Palotaterről láttuk, hogy a tér uralkodó épülete a *Téli Palota*, amelyet az itáliai építész, Rastrelli tervei alapján építettek 1754-64 között. A Palota háromszintes, kolosszális méretű barokk épület, amely főhomlokzatával a térre, hátsó homlokzatával a Névára, baloldali homlokzatával egy kertre néz, jobb oldalt pedig szomszédos a Kis Ermitázzsal. Ősztől tavaszig itt laktak az orosz uralkodók.

171. A Téli Palota a tér felől

Erről az épületről azonban, tekintettel arra, hogy az Ermitázs Múzeum része, már nem a városi séta, hanem az Ermitázs meglátogatásának első lépéseként adnék számot.

Amikor az első délutánunkon felmértük a Néva partján, hogy mit is kellene megnéznünk, láttuk, hogy az Ermitázs pénztárainál hosszú sorokban várakoznak az emberek: turisták és az Unió messzi vidékéről is ide látogató érdeklődők.

Előre nem lehetett jegyet váltani, ezért megkértük a konferencia szervezőit, hogy foglaljanak nekünk külön vezetést az Ermitázsba 4 személy részére, a költségeket mi álljuk.

Kaptunk 4 belépőjegyet és egy igazolást, hogy kulturális delegáció vagyunk, és vezetővel látogathatjuk meg az Ermitázst. Ezt az iratot bemutattuk a bejáratnál, ahol egy pénztárszerű fülkében ülő „gyezsurnaja” intézkedett. Ki kellett töltenünk egy igénylőlapot, hogy három napra vesszük igénybe a vezetését, és ezért befizettünk a pénztárnál 21 Rbl-t. (Olcsó az ember!) Telefonon odarendelt egy vezetőt, (oroszból angol tolmácsot), aki néhány perc múlva meg is érkezett.

Nagyon kedves, fiatal nő volt, a helyi egyetemen művészettörténetből diplomázott. Örült, hogy magyar delegációhoz rendelték, mert egyszer már volt Budapesten kiküldetésben, a Szépművészeti Múzeumban, és leningrádi létére – amely nagy öntudatot jelöl – áradozott arról, hogy milyen gyönyörű

Budapest, hogy milyen gazdag a Szépművészeti Múzeum, és milyen kedvesek a magyar emberek.

Maria *Mihajlovszka* volt a vezetők neve (családneve nem használatos, amint azt láttuk 1975-ben az első leningrádi kalandban az Állami Orosz Múzeum igazgatójánál, akiről nehezen derült ki, hogy van családneve is: Puskarev. Nevem van.... ld. Rejtőnél Vanek úr esetét).

Én mondtam, hogy Tibor *Mihajlovics* vagyok, tehát névrokonok vagyunk, amelyen jót neveltünk.

Vezetők azt javasolta, hogy először pillantsunk be a Téli Palota nem múzeumi részébe, mert előttünk három nagy csoportot indítottak, és nem lett volna célszerű nagy tömeggel járnunk. Nem reméltük, hogy ezért a „nagy” összegért **VIP** elbánásban részesülünk. Az előcsarnokból egy átjárón vezetett át minket, hogy megnézzük a „rejtett” szépségeket is.

A Téli Palotában volt a trónterem, a cári család lakosztálya és a személyzet szállása. Ebben az épületben voltak a különféle fogadótermek is. Ez természetesen nem volt nyitva a nagyközönség számára.

172. Az I. Péter (trón) terem

173. A nagy trónterem

174. A fogadó (Feldmarsall) terem

175. A Koncert terem

A berendezés jelentős részét elpusztította a II. Világháború, mert az oroszok nem voltak felkészültek a háborúra, a németek túl gyorsan nyomultak előre, és nem volt elegendő idejük, hogy az Ermitázs kincsei mellett a paloták teljes bútortárait is az Uralba mentsék.

176. A nagy ebédlő

177. Előszoba

Voltak azért olyan szobák, termek is, amelyek berendezése, bútortárait épen maradt, mert ezeket még időben leszerelték és átmentették. Ilyen volt többek között a kis ebédlő, az egyik budoár és a könyvtár is.

178. A kis ebédlő

179. Budoár

Jóllehet a termekben nem volt kijelölt, vagy kordonnal meghatározott járófelület, az idegenvezető kellő távolságban tartott minket a berendezési tárgyaktól.

A könyvtárban szerettem volna megnézni a könyveket, mindjárt mondta, hogy semmihez nem nyúlhatunk, mert akkor ő büntetést kap.

180. II. Miklós könyvtár

181. Sándor terem

Nem hiszem, hogy eligazodnék az épület térképén, vagy helyiség alaprajzán, hogy miként is jutottuk honnét-hová. Több belső titkos ajtón és kis folyosón haladtunk át, amíg egyszer csak egy átjárónál találtuk magunkat a Téli Palota és a kis Ermitázs között, majd végül a Téli Palota kétkaros nagy lépcsőházához, a kirándulás kiinduló pontjához érkeztünk.

182. Rastrelli galéria

183. Főlépcsőház

Nagy szerencsénk volt, hogy kibéreltük az idegenvezetőt, aki bevezetett minket a Téli Palota nagyközönség számára nem nyitott termeibe, így láthattuk azokat a részeket is, ahol az egykori cári család és az udvar élte napi és ünnepnap életét.

Ez volt tehát a Téli Palota exkluzív megtekintése, és most következett az Ermitázs Múzeum.

Az Ermitázs Múzeum

A „remeteség” értelmű szó a világ egyik legnagyobb múzeumának az elnevezése. A Múzeum anyagát a cárok és más arisztokraták magángyűjteményéből és későbbi beszerzések anyagából a cári időkben épült palotákban a Szovjetunió fél évszázadában teljesítették ki.

Az Ermitázs több épületegyüttes összekapcsolásával alakult ki:

- a Téli Palota nem lakosztályi termeiből,
- a Kis Ermitázsból
- a Nagy Ermitázsból
- az Új Ermitázsból és
- az egykori Cári Színház épületéből.

201. Az Ermitázs panorámája a Palota térről

202. Az Ermitázs panorámája a Néváról

203. Nagy Ermitázs

204. Kis Ermitázs

205-206. Az Új Ermitázs bejárata és a csatorna felőli homlokzata

207. Az egykori Cári Színház

208. A Téli Palota kertje és a tér

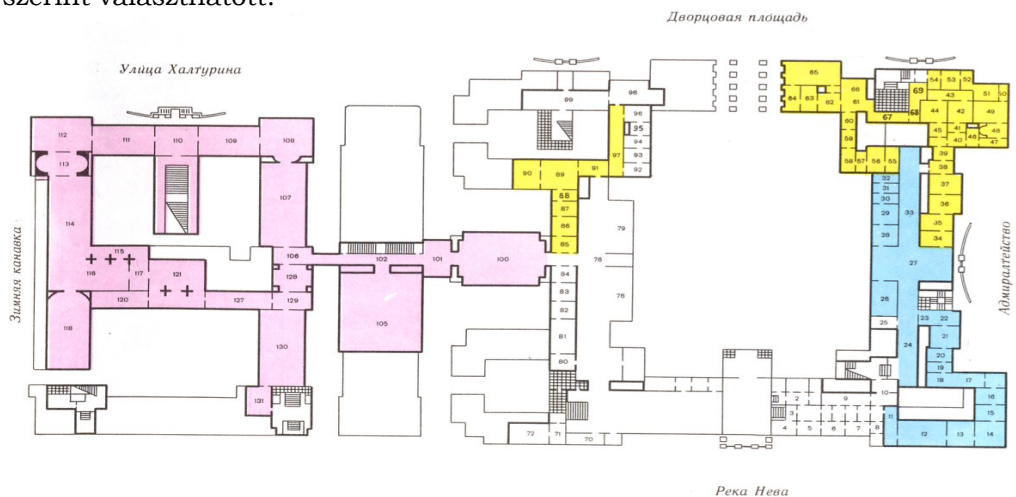

209-210. A Kis Ermitázs kertje felülről és belülről

A téli palota melletti parkba a tér felől beléphetünk, a belső kert azonban zárva volt a nagyközönség előtt. A Kis Ermitázs kertjébe kiülhettünk egy kávéval. A Nagy Ermitázs több udvart is bezár, azokat azonban nem lát(hat)tuk.

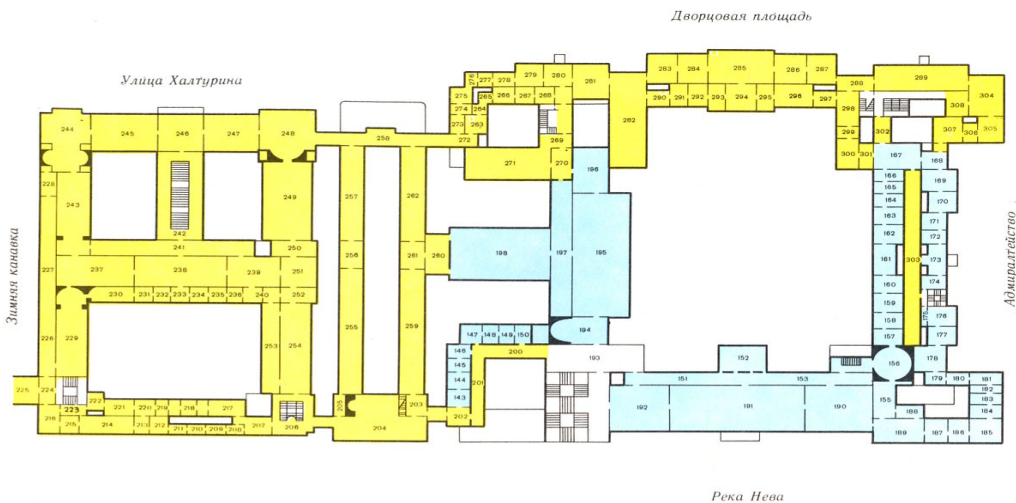
Az előcsarnokban nagy táblákon mutatták be a múzeumi épületek térképét, megjelölve rajta a kiállítások korát, stílusát. Így első látásra tájékozódni

lehetett, hogy mi hol található, és a látogató idejéhez mérten, vagy érdeklődése szerint választhatott.

Öskori kultúrák	Kelet művészete	Antik kultúra
-----------------	-----------------	---------------

211a. Az Ermitázs- földszintje

Nyugat-európai művészet	Az orosz kultúra alkotásai
-------------------------	----------------------------

211b. Az Ermitázs - I. emelete

A táblákon nemcsak a színekkel jelölték az egyes részlegeket, hanem teremcsoportonként részletezve adták meg (oroszul) a kiállítások tartalmát.

Mi, tekintettel arra, hogy vezetőt béreltünk, az egészre voltunk ítélve, vagy jogosítva, persze választhattunk igényünk szerint.

Az az igazság, hogy így is, három napra elosztva, nagy teljesítményre vállalkoztunk, nem kis teljesítményre véve igénybe az idegenvezetőnket.

Numizmatika

Nyugat-Európa

Keleti kultúrák

211c. Az Ermitázs - II. emelete

Természetesen megmondtuk, hogy csak a jelentősebb alkotásokat szeretnénk közelről megnézni, a többi teremről pedig általános benyomást kívánunk szerezni. Kaphatók voltak akkor is ott, és később Moszkvában is, olyan teremről-teremre múzeumi kalauzok, amelyekből ki lehetett egészíteni ismereteinket.

A **Prehisztorikus korok** művészetének emlékeivel kezdtük a múzeumlátogatást a Téli Palota földszintjén. A Kr.e. 7000-nél korábbi időszakból állatfigurákat láttunk, és több kis szobrocskát, közöttük a Kőkorszaki Vénuszt, és egy – feltehetően – férfit ábrázoló bálványt.

211. „Vénusz”

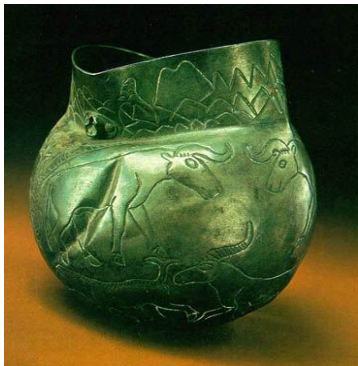

212. Bálvány

213. Hattyú (hajtű)

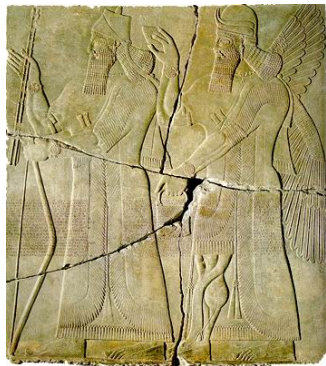
A Kr. e. 3000-1000 közötti korokból, a kézművesség fejlődését jól ábrázoló bőséges anyagot, tárgyakat láthattunk.

214. Bronz kupa

215. Függő

216. Asszír falikép

217-218. Egyiptom

219. Iráni korsó

220. Szkíta szarvas

221. Iráni érem

Külön tárlókban mutatták be a Kr. e. 1000 és 200 közötti időszakot, a Szkíta aranyeletet és ún. Fekete tenger melléki kultúrák leleteit, amely már fejlett fémművességre és cserepeességre utal.

222. Ruhadisz lovakkal

223. Fülbevalók

224. Cseréptál

225. Diadém

226. Kehely

227-228. Gyűrű

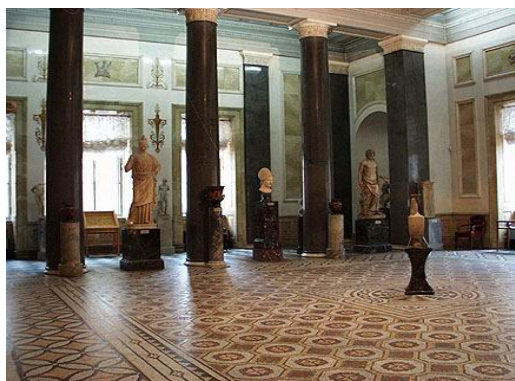

229. Arany fésű

A távolkelet művészete nem vonzott minket különösebben, ezért a kínai-, japán művészet alkotásaihoz csak éppen bepillantottunk.

Görög antikvitás

Az ókori görög kultúra relikviái a Kr. e. 800-200 közötti időből származnak. Az egyes darabok között vannak eredetiek, római kori másolatok és korabeli itáliai másoló műhelyekben készített alkotások.

230-233. Az ógörög kultúra termei

234. Szfinx

235. Fekete váza

236. Hetérák

Széles választékot mutatnak be kerámiákból, különösen a fekete vázák korából. A szobrok között érdekes látni a kiegészített Laokoon csoportot, amelyen az itáliai másoló műhelyben pótolták az eredetiről hiányzó részeket (Ld. „Így láttuk Rómát” c. kötetemből, a Vatikáni Múzeumban készült fényképet).

237. Laokoon

238. Dionüszosz

239. Herkules

Számos arany ékszer gazdagítja a gyűjteményt, amelyek között jelentősek az ún. templomi függők (pl. Niké és Athéné arcképével).

240. Niké

241. Athéné

242. Nyakék

243. Griffes tál

244. Fekete hajós tál

245. Filosztraté szarkofág

A szarkofágok közül néhányon a szokásos domborművek mellett (ld. Filosztraté) festett jelenetek is találhatóak, illetve készítettek festett szobrokat is.

246. Afrodité

247. Ptolemeidák

A Kr. e. III. sz. ismeretlen alexandriai művésze alkotta az ún. Gonzaga Kameát, amely, az egyiptomi ptolemaida uralkodó, Filadelfosz fáraó és felesége Arsinoé arcképéről készült gemma. Számos pecsénymót is láttunk.

248-149. Pecsénymók

Az ókori Róma művészete

Az ókori Róma és a római kor dekoratív szobrászatáról (Kr.e.700 - Kr.u. 300 közötti időszakról) átfogó képet ad a Múzeum. Külön termet biztosít a Iuppiter és a Venus alkotások bemutatására.

250-251. A római kor dekoratív szobrászata

252. Etruszk oroszlán

253. Iuppiter terem

254. Vénus terem

255. Az Augustus terem

256. Az ókori Róma

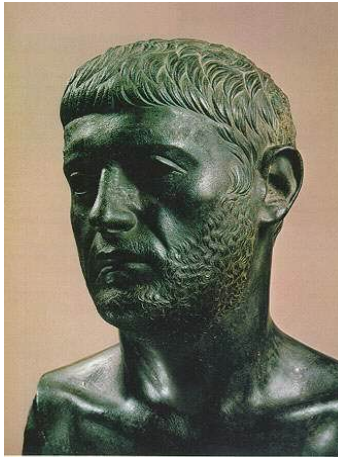

257. Római reliefek terme

258. Ifjú szobra (urna)

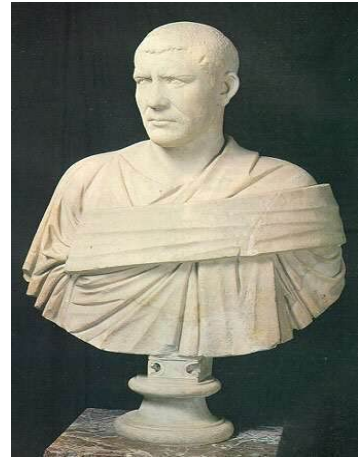
Számos urnaszobrot is készítettek. Ilyen az ún. ifjú szobra, amely a Kr. e. VI-V. sz.-ből keltezhető.

259. Római ifjú

261. Octavianus

260. Philippus Arabus

A császárkor Rómájából számos portrét láthattunk a gyűjteményben. Kiemelkedő alkotás ebből a korból Octavianus Augustus szobra az I. századból, illetve Filippus Arabus császár.

261. Gyűrű Pompeiből

A bizánci birodalom művészete

A kelet-római birodalom, vagyis a bizánci korszak a kereszténység első korszakának művészetét képviseli az Ermitázsban.

262. Diptichon

263. Érem

264. Pantokrator

A diptichon cirkuszi jeleneteket ábrázol. Az érmet valami táncos, varázslásos jelenet díszíti, és a keresztény ókor egyik jelentős alkotása Krisztus, mint Pantokrator ábrázolása.

Eddig bírtuk az első napon az Ermitázst. Nemcsak a sok kilométernyi séta, hanem a látnivalók sokrétű és sokszínű benyomása elfárasztott minket. Legjobban Andrea bírta a megterhelést, amin csodálkoztam, mert korábban Bulgáriában A Rila kolostorban illetve a Vitosa megmászásában) ő adta fel leghamarább.

Elköszöntünk a vezetőnktől, aki az Új Ermitázs Palota tér felőli bejáratához vezetett minket. Megállapodtunk, hogy másnap 10 órakor találkozunk ugyanennél a bejáratnál. 1861-ben Luigi Premazzi akvarellben örökítette meg az épület látványát. Lényegében csak az útburkolat változott.

265-266. Az Új Ermitázs bejárata 1861-ben (akvarell), illetve 1981-ben

Nyugat-Európa művészete

A múzeumi körséta *második napját* a XI-XIII. sz.-ban készült alkotások, elsősorban a keresztény egyházművészet tárgyi emlékeivel kezdtük, többnyire ismeretlen mesterektől, ötvösművészekről. A Múzeum jelentős fegyvergyűjteményt mutat be, többek között az ún. lovagteremben, ahol a lovagi vértet különböző korszakaiból kaptunk áttekintést.

301. Középkori Európa

302. Lovagterem

A XIII-XVII. századi **itáliai** alkotásaiból bőséges választékot kínált a 30 szobbnél szebb terem: A pizai Tedici: Keresztrefeszítésétől, vagy *Simone Martini: Angyali üdvözlésétől* kezdődően Fra Filippo Lippi: Szt. Ágoston látomásán, Della Robbia: (majolika) Jézus születésén, Botticelli: Szt. Jeromosán át egészen Leonardo, Raffaello képeiig, Michelangelo szobraíig.

303-304. Itália XIII - XVII. század

Már az 1975. évi látogatás élményei óta szívesen vágytam vissza, hogy még egyszer megnézzem *Leonardo* két Madonnáját, amelyek tulajdonképpen nagyon szerény méretű képek a Leonardoról nevezett nagy terem baloldalán.

305. Leonardo terem

306. Reneszánsz terem

307-308. Leonardo: Madonnák (1478, ill 1490)

Tulajdonképpen nem tudom megmondani, hogy mi fogja meg a szemlélőt a két kép megpillantásakor, mert nem is annyira szépek, (mint akár a Louvreban látható Leonardo képek, pl. Szt. Anna másodmagával a Mona Lisa teremben), vagy Raffaello Madonnája, vagy Giorgione Juditja.

Mentünk számos termen át, egy-egy kép előtt megállva, vagy csak mintát véve a számtalan alkotásról. A vezető igyekezett úgy kalauzolni minket, hogy a

csoportokat megelőzzük, vagy csak kis idővel utánuk járjunk, hogy ha egy-egy fényképet szeretnénk készíteni, ami persze tilos, akkor azt lebukás veszélye nélkül megtehetjük.

309-310. Raffaello: OlvasóMadonna (1500) és a Szentcsalád (1505)

Az a 150 év, ami Simone *Martini* és Giorgione kora között eltelt, óriási fejlődést jelentett az európai festészetben. Az Angyali üdvözet Máriaja és Leonardo, vagy Raffaello Máriai között egy új világ tárult fel. Egyrészt az ikonszerű háttér helyett megjelenik a való világ, vagy annak eszmei mása, másrészt a tér kinyílik és a távlatot ábrázolni is tudják.

311. Simone Martini:
Angyali üdvözet (1340)

312. Giorgione:
Judit (1504)

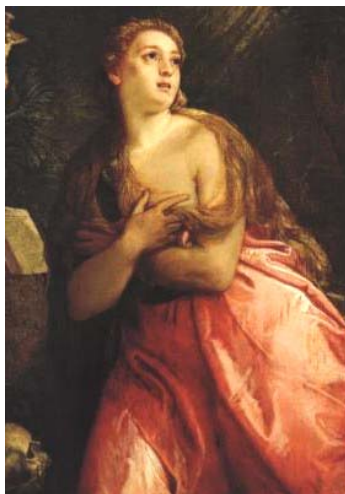

313. Kis itáliai
terem

Giorgione – lila-vörös ruhába öltöztette Juditot, aki népét megmentette Holofernestől. A kép a reneszánsz szelíd, szép női ideálját ábrázolja, nem is tudom, hogy rálépne-e a levágott főre.

314. Tiziano: Mária Magdolna (1565)

315. Veronese: Mária Magdolna (1583)

316. Domeniquino: Mária Magdolna (1617)

A szemléletben is kialakul a különbség, mert amíg Tiziano és Veronese a bűnbánó Magdolnát ábrázolja, Domeniquinonál az angyalok serege már mennybe emeli.

317-318. Itáliai alkotások XVI. sz. 316.

319. Raffaello loggia

Érdekes volt Raffaellonak a római Vatikánban készült Loggiája másolatát itt az Ermitázsban látni, amelyről akkor nem is hittem, hogy valaha (1999-ben) előben is láthatom a Stanzákkal együtt.

Az eredeti loggiát Bramante építette és Raffaello 1516-1518 között festette ki.

Tintoretto képeket 1976-ban, első nyugat-európai utazásunk során láttam. Számomra felfoghatatlan volt, hogy győzött ekkora képeket festeni. Az Ermitázsban csak egyetlen képét őrzik (1550).

320. Tintoretto: Keresztelő Szt. János születése

321. Reni: Dogma

Szokatlanul érdekes volt Guido Reni képe, amely az Egyházytárk tépelődését ábrázolta, amint elgondolkodnak, vagy vitatkoznak a dogmákról (1626).

A Velencei festők képeit szemlélve büszke voltam, hogy egyrészt már tényleg eljutottam Velencébe és ottani képeiket, freskóikat láthattam. Nem hittem,

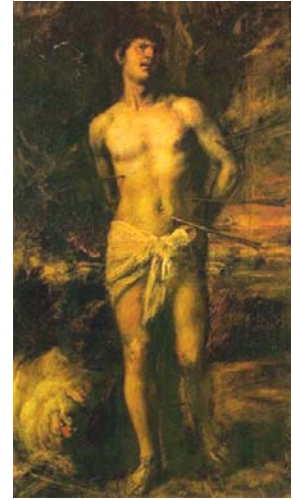

322-323. Velencei festők

324. Tiziano terem

hogy később Madridban a Prádóban megállhatok egy teljesen ugyanilyen Danaé kép előtt. Nem is tudtam, hogy kettőt festett.

(Nem is festett kettőt! Kiderült, hogy mindkettő másolat, az eredetit Capo di Monte Múzeumában őrzik.)

325-326. Tiziano: Danaé (1550) és Szt. Sebestyén (1570)

Michelangelonak egyetlen szobor alkotása van/volt a Szovjetunióban, az Ermitázsban, egy *vázlat*, vagy tanulmány, a Kődobáló fiú, amelyet a szobrász nem fejezett be. Felülete durván munkált – ebből gondolom, hogy nincs befejezve – nem olyan szépen csiszolt, mint egyéb alkotásaié. Későbbi olvasmányaimból megtudtam meg, hogy a szobor befejezetlen maradt, eredetileg egy Medici firenzei síremlékéhez készült volna.

327. Michelangelo: Fiú (1530)

328. Caravaggio: Lantos (1595)

Caravaggionak is csak egyetlen képe található az Ermitázsban, illetve az országban.

Vezetőnk hosszan elemezte a fiú arcának szépségét, ujjainak finomságát.

Spanyol festők

A spanyol festők képeinek megismeréséhez elsősorban a Prádóra vágytam, (ahová többszöri madridi kísérlet során végül 1986-ban szerencsém volt eljutni).

329-330. Spanyol festők

A spanyol reneszánsz érdekes alkotója Morales (1509-1586), akinél az acok egy kicsit úgy hosszabbodnak meg, mint később El Greconál.

331. Morales: Madonna

332. Murillo

333. Velazquez

Murillónak ((1618-1682) egy hatalmas Mária mennybemenetele c. képét láttuk az Ermitázsban, amelyet később hiába kerestem egyéb katalógusokban.

Velazquez (1591-1652) képéről nem tudtam biztosan eldönteni, hogy rusztikus-e a jelenet, de a vezető úgy magyarázta, hogy a spanyol nemzeti karakterek jelennek meg a képen. A méltóságteljes spanyol komorság helyett mosolygó arcokat ábrázol.

334. Velazquez: Reggeli (1607)

335. Greco: Péter és Pál (1614)

El Greco képével ugyanaz a problémám, mint a Murilloéval. A kép stílusjegyei utánozhatatlanok, a kezeknek ugyanolyan jelentősége van, mint a Prado-beli képeken, Szt. Péter arca is megegyezik, Szt Pál idősebb (kopaszabb) lett, mint a madridi képen látható, de El Greco katalógusában nem találtam felsorolt műalkotást 1612 után. Láttunk még Ribalta, Ribera és Zurbaran képeket is, A XVIII-XIX. századi képek, közül nekem Goya: Antonaia Zarate színésznő portréja tetszett leginkább

336. Murillo: Assumpta

337. Zurbaran: Lőrinc

338. Goya : Zarate

Németalföldi festők

A németalföldi festőket az Ermitázs több osztályba sorolja: holland, flamand, dutch, belga megjelöléssel. Ez az osztályozás számomra nem jelentett különösebb akadályt, örömmel jártunk vezetőnk nyomába, és vettünk mintát a hatalmas anyagból.

339-340. Németalföldi festők

Robert *Campin* (1378-1444) táblaképeivel kezdtük a holland, flamand, német festők képeivel való ismerkedést.

341-342. Robert Campin (1378-1444): a Madonna és. Szentháromság

Láttunk van den *Weiden* és van de *Goes* képeket, az idősebb és a fia *Brueghel* képeit, sőt olyat is, amit apja képéről a fia másolt, és ez a másolat van az Ermitázsban.

343. Goes: Mágusok imádása

344. Izabella infánsnő

A XVI-XVII. századi flamand festők közül *Rubens* (1577-1640) 22 képpel szerepel a gyűjteményben, portrékkal (pl. Izabella infánsnő) és nagyobb méretű képekkel.

345. Föld-Víz

346. Bacchus

347. Levétel

Bachus képét látva ma már hihetetlennek tűnik, hogy a barokkban, kiemelten Rubensnél, a kövér test volt az ideális, a jólét bizonyítéka.

Rubensnek is volt festőiskolája. Egyes képeinél, mint pl. a *Jézus a Farizeus Simon házában* c. hatalmas vászonnál, a tehetséges fiatal festő, Van Dyck közreműködését is igénybe vette, (aki maga is 25 képpel részesedik a Hermitage gyűjteményében, megnéztük fiatalkori önarcképét is).

A sok (általam ismeretlen) németalföldi képei között igyekeztünk előre, hogy minél hamarább láthassuk *Rembrandt* (1606-1669) képeit. Még elevenen élt emlékezetemben az 1975. évi élmény: egyrészt az Őreg férfi és az Idős nő meleg színekkel való ábrázolása, másrészt a Szentcsalád képén a kisangyal, aki éppen lelépni készül a földre, valamint a Tékozló fiú hazatérése képén az elnagyolt festés, a már megöregedett, szinte vak apa, amint fia vállára teszi a kezét, vagy Ábrahám áldozatában a kést megragadni készülő kéz.

348. Idős férfi

349. Idős nő

350. Szentcsalád

351. Tékozló fiú

352. Ábrahám áldozata

353. Flóra

Minden esetre érdekes, hogy nem a szépségideált festi meg Danaében, vagy Flórában, hanem Saskiát választja modellként.

Flóra ugyan nevezetes képe Rembrandtnak, de nem ezek jelentik nekem a Rembrandt-élményt, hanem az előbb felsorolt képek, az idős emberek, ahogy önatrcképei közül is a legutolsó az, amelyet akár Falstaffnak is lehetne nézni.

Nem tudom, hogy az idő, a festékanyag, vagy az alapozás adja-e azt a félsötét környezetet, amelyet Munkácsynál a bitumen okoz, de szokatlan, hogy kortársai képeihez képes Rembrandtnál a háttér elvész a sötétben.

354. Rembrandt: Flóra mint Danaé

355. Ruisdael: Mocsár

Ebben az időszakban elég sok tájkép készült, ilyen volt Ruisdael képe is, amelyen a mocsári növényzet vad burjánzását ábrázolta.

356. Steen: Részegek

357. Heoch: Komorna

358. Heda: Reggeli

Jan Steen kortársa volt Rembrandtnak de mintha egy korábbi finom stílus képviselője lenne még a paraszti életet ábrázoló képi világban is.

A vezetőnk képes volt az egyes művészek mesteri ecsetkezeléséről hosszan beszélni, de terminológiáját – járatlan lévén az orosz nyelv nem köznapi, vagy környezetvédelmi témakörében- nem értettem.

Így azután el is hagytuk a németalföldi festőket.

Textil – porcelán - üveg

A múzeumlátogatás harmadik napján a német festőkhöz igyekeztünk, de előbb meg kellett néznünk a textil – az ötvös – a dekoratív művészet néhány termékét.

Nyugat-Európában kiváló **textilművészeti** alkotások születtek. Ezek megjelentek mind az egyházművészetben, mind a kárpitkészítésben egyaránt.

401-403. Németalföldi textilművészet a 16. században

Híresek voltak a brüsszeli kárpitok, amelyek a korabeli építészet sajátosságait figyelembe véve, a hideg termek közérzeti tulajdonságainak javítását, egyúttal az esztétikai célokat szolgálták.

A Nyugat-európai **porcelán** művészet alkotásaiba botlottunk az első emelet termeiben. A dekoratív művészet, és benne elsősorban a porcelán:: vázák, nippek, szobadíszek soha nem jutottak igazán közel a szívemhez.

404. Porcelán terem

405. Arany fogadó terem

Ifjú korom (2-3 évesen) elkövetett botlásai közé tartozik szüleim porcelán készletének szakaszos pusztítása, lehet hogy ennek következménye volt, hogy az Ermitázsban sem ragadt meg a kellő mértékben ez a művészet.

406. Francia porcelán

407. Angol porcelán

Az **ötvös**művészet számos remekére vetettünk egy-egy pillantást, de az idő szűke nem tette lehetővé a sok nézelődést.

408-409. XVI. század

410-411. XVII. század

412. Dekoratív művészet

413. Hintó

Láttuk a cári család *kocsi kiállítását*, és eszembe jutott, az ókori kiállítási részlegben bemutatott egyszerű kocsi is.

Külön bevezettek minket az *óragyűjtemény* (nagyközönség elől elzárt) termeibe is, ahol egy sereg ékszersebőra mellett különböző zenélő és mechanikus szerkezeteket láttunk, többek között az ún. Pavlin órát is.

A velencei dekorációs művészet része volt a Muranóban készült miniatűr remekművek bemutatása, amelyek nézegetésével akár órákat is eltöltenek a látogatók. Megnéztük az üvegablakok, üvegfestmények kiállítását is, amelyből két svejci alkotásról sikerült képet szereznem.

414. Pavlin óra

415. Velencei üveg

416. Üvegfestmény

417. Üvegfestmény (2)

418. Déli galéria

419. A pavilon NY-i vége

420-421. Pavilon és a padló egy mozaikja

A *malachitból* készített dekoratív tárgyak közül két különböző fajtát mutattak be. Az egyik változat a malachit intarziával borított, a másik tömör malachitból kifaragott és csiszolt alkotás. Erre szakosodott műhelyt tartottak fenn.

420. Lépcsőházi dísz

421. Malachit fogadó

422. Kolivan váza (1829-1843)
(G=19 tonna H=2,6 m, D= 5,06 m)

423. Malachit oszlopok
az előszobában

Német festők

A XV-XVIII. sz.-i német mesterek köréből a festett szobrászat kiváló alakja Tillmann *Riemenschneider*, akinek számos képét (faragását) Würzburgban, a Vármúzeumban már láttuk. Az Ermitázsban tőle egy oltárkép részeként egy Madonna szobor és a Mater Dolorosa szobor épen maradt felső része szerepelt.

424. kancsó

425. Holbein

426. Riemenschneider

A miniatúrafestők közül megnéztük *Holbein* (1498-1520): Ifjú férfi portréját és más portrékat is. A részletek finomsága elképesztő, hogy lehetett így festeni! Számos német portréfestő képét állította ki az Ermitázs, amelyekre már nem fordítottunk kellő figyelmet. Az idősebb *Cranach*, *Lucas* (1472-1553) öt képét láttuk, amelyek közül említést tennék a Szűz és gyermeke, (almaglóriával) valamint Vénusz és Ámor c. képeről.

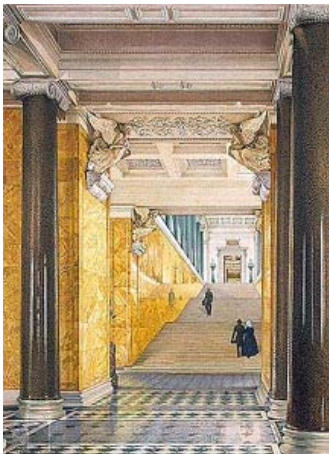
427-428. Cranach képeiből

429. Mengs

Mengs (1728-1779) neoklasszicista stílusirányzatot képviselt a német festészetben a 18. sz. második felében. Tipikusnak mondható képe a Perseus és Andromeda.

Néhány szobor

Az Új Ermitázs épületének főbejárata, illetve díszlépcsője környezetében ismerkedtünk a 16-19. sz. szobrászatával.

430-431. Díszlépcső szőnyeggel és szőnyeg nélkül

432. Felső része

Itt gyűjtötték össze a szoborkiállítások anyagának jelentős részét. Kompozícióként Canova: Ámor és Psziché szobra tetszett a legjobban.

433-434. Canova: 3 Grácia,
illetve Ámor és Psziché

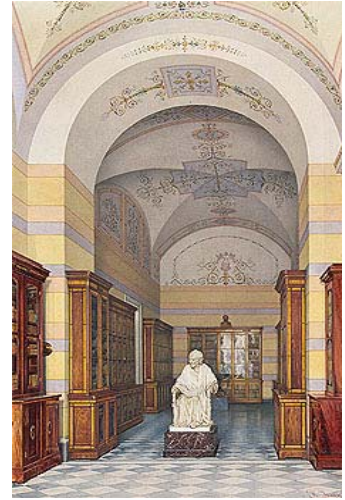
435. Mazzuola: Adonis és
a vadkan

436. Falcone: Tél

437-438. Houdon: Voltaire (a könyvtárban)

A nagy francia gondolkodó, Voltaire szobrát 1781-ben készítette Jean Antoine Houdon (1741-1828). Voltaire ilyen pozícióban ülő szobrát már láttam korábban Potsdamban, és nem tudtam eldönteni, hogy ez a másolat, vagy a Sans Souci-ban lévő.

Angol festők

Az angol festészet elsősorban a portréfestés területén alakult ki, majd később készültek tájképek és mitológiai jeleneteket ábrázoló képek is.

439. Szobortár

440. Átjáró

441. Gainsborough

Thomas Gainsborough (1727-1788) lírai tájképei és különlegesen szép portréi révén lett ismertté, mint pl. Beaufort hercegnő portréja. Láttuk a betlehemi istállóról készült képét, a belső fény megvilágításában.

Joshua *Reynolds*-nak (1723-1792) a terem végében lévő hatalmas vásznán a csecsemő Héraklész harcát ábrázolja a kígyóval. A titokban készült közelkép minősége sajnos nem olyan jó, hogy a részletek élvezhetők legyenek.

442- 443. Angol festők terme: Reynolds: Héraklész harca a kígyóval

Felfedeztünk még egy Gainsborough képet a betlehemi barlangról, amelyiknél a festő azt a technikát alkalmazza, hogy a fény forrása a központban lévő személy, adott esetben a csecsemő.

444. Gainsborough: Betlehem

Francia festők

A francia művészet a francia udvart másoló orosz cári uralkodóház ízlését nagymértékben befolyásolta, így természetes, hogy az Ermitázs kialakításában a francia művészet nagyobb mértékben kapott helyet, mint pl. az angol, ahol VIII. Henrik lánya: I. (vagy Szűz) Erzsébet mereven elutasította Nagy Péter (vagy küldöttei) közeledését.

Nicolas *Poussin* (1594-1665) a XVII. századi neoklasszicizmus képviselője számos képpel jelentős helyet kapott az Ermitázs gyűjteményében.

445.-446. Poussin: Mózes, ill. a Szt. Család Egyiptomban

447. Vatteaux:
Szavojai férfi

448. Girardon:
XIV. Lajos

449. Poussin:
Levétel a keresztről

Jean Baptist-Simeon *Chardin* (1699-1779), akit 1766-ban meghívott a pétérvári Akadémia, a realista szemlélet képviselője. Itt készítette azt a képét, amely az Ermitázs akkori könyvtár termében ábrázolta Voltaire szobrát (ld. előbb).

Jean Honore *Fragonard* (1732-1806) a XVIII. sz. arisztokratikus művészetének irányzatát képviselte.

450. Chardin: Csendélet

451. Fragonard: Lopott csók

Jean-Baptiste *Greuzard* (1725-1805) képe, a gyerekek segítik a bénát, (a polgári erények dicsérete, szembeállítva az arisztokratikus magatartással), moralizáló jelenetet ábrázol.

452. Greuze: Béna

453. Bouilly: Biliárd

Louis *Bouilly*: Biliárd c. képe a polgári társadalom kialakulásának egyik fázisát, a szabadidő társas kitöltésének módját ábrázolja.

454. Fehér terem

455. David: Szaffó és a faun

Az ún. fehértermet *Brülov* 1838-ban tervezte, amely helyet biztosít a francia művészet XVII-XVIII. sz-i alkotásainak.

Jaques-Louis David (1748-1825) új fejezetet nyitott a francia neoklasszicizmusban. Különös *Marat halála* c. képe. Nekem a *Szaffó* képe jobban tetszett.

A Barbizon iskola festőinek az Ermitázs 5 termet biztosított. Úgy haladtunk át, hogy egyik sem fogott meg jelentősen.

Eugene Delacroix (1798-1863) a francia romantika mestere nagy változást hozott a stílusjegyekben: pl.: *Az arab felnyergeli a lovát* c. képe.

Láttunk *Corot* (1796-1875) és *Courbet* (1819-1877) műveket és az impresszionizmus kifejezett megjelenését *Rodin: Örök tavasz* c. alkotásában.

Auguste Renoire (1841-1919) megjelenése alapvető az impresszionizmus történetében.

456-457. Renoire: Jean Samary portréja, és női fej

458. Legyezős lány

Edgar Degas (1834-1917) jellemzője a pasztellszínek finom alkalmazása a bemutatott képein.

Claude Monet (1840-1925) a színes pontokból alkotta meg képeit, amelyeken a fény jelentős szerepet kapott.

Paul Cezanne (1839-1906) képein az egyszerűség és a plaszticitás a legfeltűnőbb.

Vincent van Gogh (1853-1890) a napfény festője. Az élénk színek és az energikus kifejezőmód a fő ismérve.

Ezzel azután vége is volt azoknak a képeknek, amelyek nekem tetszettek.

Paul Gauguin (1848-1903), az „önszáműzött”, maláji képei nem tudtak közel férkőzni hozzám.

Henri Matisse –al (1869-1954) kezdődnek azok a festők, akik nem azt festik amit látnak, („nem a való, vagy annak égi mása” – mondhatni Arany Jánossal), hanem olyan képek, amelyek gyermekrajzokra emlékeztetnek, torz arányokat mutatnak.

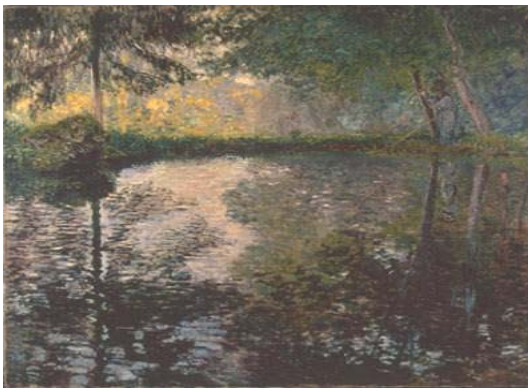
Nem is beszélve *Pablo Picasso*-ról (1881-1973), aki úgy tudott rajzolni mint fiatalkori képein megismertem, és a sznob vásárlók kedvéért a kubizmusba torkollt. Pink korszakából, 1905-ből származik a *Fiú kutyával* c. képe

459. Van Gogh

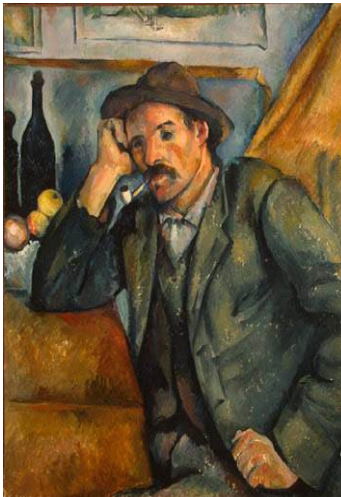
460. Bonnard

461. Moné

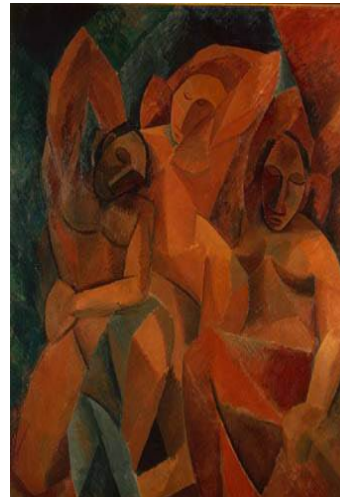
462. Matiss

463. Cezanne

464. Gauguin

465. Picasso: 3 nő

Megkerestük a kijáratot, búcsút vettünk a vezetőnktől, és a sok benyomástól káprázó szemmel kimentünk az Új Ermitázs főbejáratán, a Palotatér oldalán.

Színházak

Kiléptünk az Új Ermitázsból, és elindultunk a csatorna felé, hogy kimenve a Néva-partra, a kellemes őszi napfényben egy kicsit kiszellőztessük a fejünket.

501. Csatorna az Ermitázs végénél

502. Cári Színház

Alig értünk a partra, két autóbusznyi ember indult el az Ermitázs Színház bejárata felé. Nem is reméltük, hogy megláthatjuk **a Cári Színházat**, mert megfélekedtünk arról, hogy a programba felvegyük. Csatlakoztunk a menethez, mintha tagjai lettünk volna, és bevonultunk az épületbe, ahol egy gyezsurnaja számolta a csoport tagjait. Minket is beszámoltak.

1975-ben a Színház még nem volt nyilvánosan látogatható, de ez úgy látszik eddigre megváltozott. Akkor az egyik teremőr kedvessége révén láthattuk, belülről menve át a csatorna feletti sóhajok hídján.

Megvártam, amíg az utolsó ember is belép, visszasiettem, hogy megörökíthessem az előtér egyszerűségében is nagyszerű látványát.

503. A Cári Színház előtere

504. Színházterem

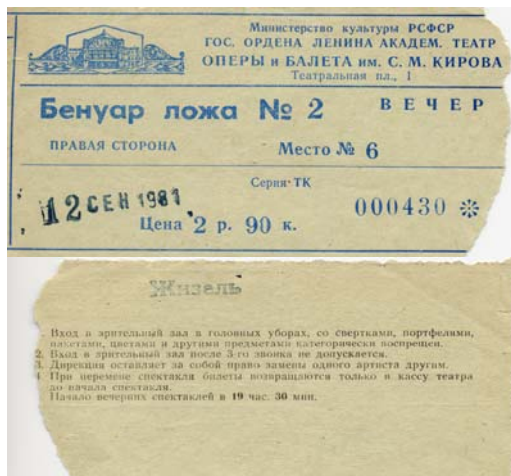
A Terem hasonló a Potsdamban látott Sansouci színházhoz, méretében is a családi, udvari közönség részére alakítva. A fehér-vörös dekoráció, vagy kárpit

itt is megfelelt az európai barokk stílusának. A berendezés nem tűnt a háború után felújítottnak, bár nem tudtuk elképzelni, hogy megúsza a hosszú ostrom pusztításait.

Érdekes, hogy a színház dekorációja (cári sas a díszleten) már nem tükrözte az 1975. évi politikai rendszer álláspontját, a kevesek elitelt kivételezett helyzetét, hanem a műemlékvédelem fontosságát és a kultúrtörténet értékeinek megőrzését szem előtt tartva mutatta be a korábbi korok által alkotott értékek gondozásának felelősségét.

„Csoportunk” a múzeumi látogatást – a jelek szerint – ebben az épületrészben kezdte, majd a vezető a sóhajok hídján átvezetett bennünket a régi Ermitázsba, ahol mi észrevétlenül leváltunk, és a főlépcsőházon keresztül távozva ismét elhagytuk az épületet. Örültem, hogy Andrea is láthatta mindazt, amiben – a szerencse révén – nekünk részünk volt 1975-ben.

Lehetőségünk volt belépőjegyeket váltani a *Kirov Állami Operába* (azelőtt Maria Színház, amelyet II. Sándor 1860-ban építtette lányának, születésnapjára ajándékkul), két balett előadásra: szeptember 12-ére (Giselle) és 13-ára (Don Quihote).

505. Belépőjegy 12-én

506. Belépőjegy 13-án

507-508. Az Operaház (Marinszkij Theater) nappal és esti világitásban

509. Az Operaház színpada és díszpáholya 1981-ben

510. Jelenetek: Giselle, Don Quihote

A Giselle előadását már láttam Moszkvában is, a Bolshoj Theaterben, de Minkusz balettjét, a Don Quihotét csak itt, Leningrádban.

511. Giselle

512. Don Quihote

A Giselle romantikus és fájdalmas története mellett Minkusz balettje vérbő spanyol történet, amelyben a kocsmáros lányának esküvője a szülői akarat ellenére, a Bűsképű Lovag áldásával megy végbe, és jól végződik. A Lovag szerepe hasonlóan kiaknázható, mint a facipős tánc (férfi) szerepe a Rosszul őrzött lány c. balett történetében. Andrea nagyon élvezte az előadásokat, mert akkor még a budapesti balett bérleteken érlelt (bár kamasz) lelke, még hajlandó volt a romantikus balettek befogadására.

Az előadások után kirúgtunk a hámból, és vacsorázni mentünk, jókat nevettünk (vihogtunk) az átélt, elszenvedett élmények hatásait értékelve. Egyik ilyen muris esemény volt, hogy a színházi előadások szünetében megfigyeltük, hogy az előadás közönsége a társalgókban nem lépett a hatalmas perzsaszőnyegekre, hanem a parkettán szolidan körbejárta azokat, mi meg szépen beálltunk a közepére és ott beszélgettünk, falatoztunk a büfében vett kaviáros szendvicsekből, és rá pezsgőt ittunk.

A büfében pezsgőt, teát és szendvicseket szolgáltak fel, és a közönség türelmesen várta, hogy sorra jusson.

Amikor megszólaltak a csengők, hogy vége a szünetnek, engedelmesen visszatértek helyükre azok is, akik előbb még sorba álltak, de már nem jutottak sorra.

Más színházi eseményre nem jutottunk el, pedig az adott időszakban Viszockij adta elő a dalait a Drámai Színházban.

Templomok

A Nyevszkij proszpektten és környékén több templomot is láttunk, amelyek nem működtek, sőt az egyikben, a Kazányi Székesegyházban rendezték be a *Vallás és az Ateizmus Történetének Múzeumát*.

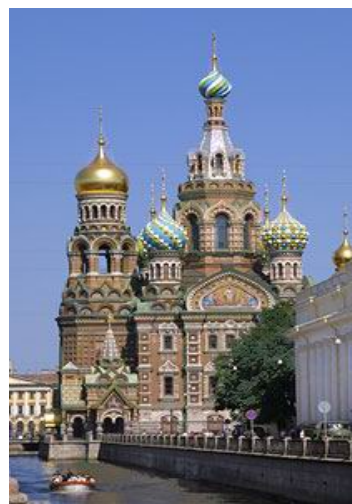
A Kazányi Hidről láttuk meg a csatorna partján álló, óoroszl stílusú, tarka színekkel festett hagymakupolás templomot, a *Vérző Megváltó* templomát.

513. Tornyok

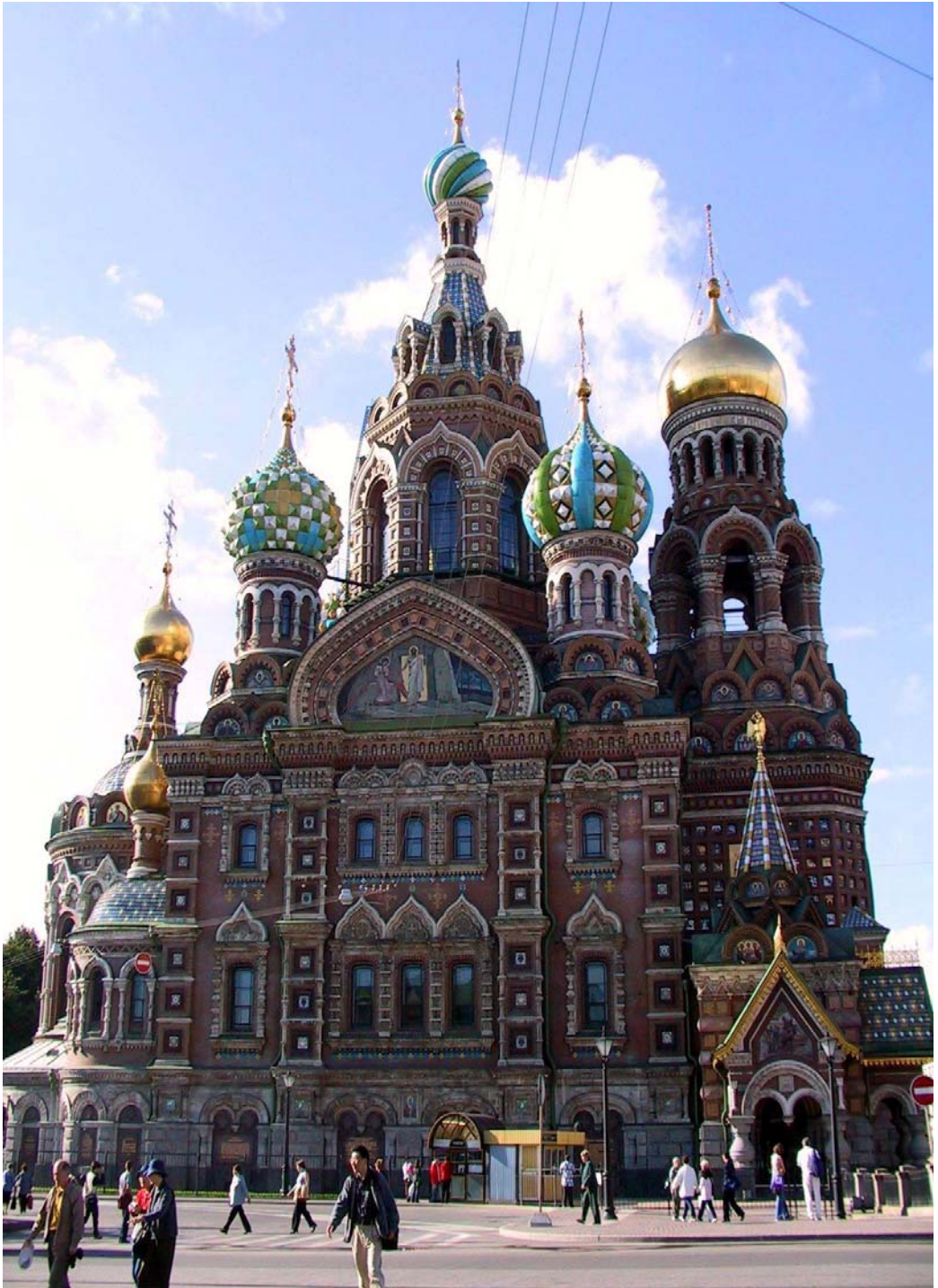

514. Kápolnák

515. A hátsó homlokzat

Azon a helyen épült 1883-1907 között (Alfred Parland tervei alapján), ahol a „Népszabadság” forradalmi terrorista csapat tagjai 1881. március 1-jén meggyilkolták II. Sándor cárt. A templom zárva volt, belülről sajnos nem láthattuk.

516. A Vérző Megváltó Temploma

Természetesen nem hagyhattuk ki, hogy a *Szmolnij* is felkeressük. Most vált számomra világossá, hogy itt két teljesen külön dologról van szó:

517. Szmolnij Kolostor

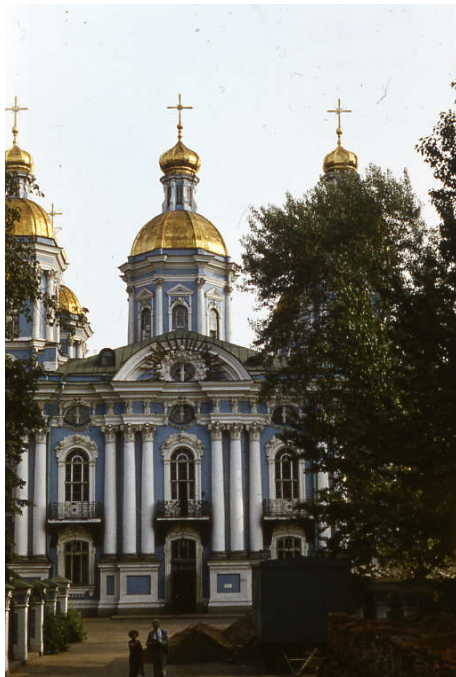
518. Szmolnij Intézet

A Szmolnij *Kolostort* és Székesegyházát, az orosz barokk építészet jelentős alkotásait 1748-1764. között építették – a korábbról már ismert olasz építész – Rastrelli tervei alapján.

Az épületcsoport középpontjában áll a 85 m magas, öttornyú székesegyház. Az volt az építész terve, hogy egy 140 m magas tornyot is építsen a templomhoz. Nem tudtuk eldönteni, hogy a Katedrálishoz hová lehetett volna illeszteni a 140 m magas tornyot, annyira egységes az épület.

519. Szmolnij Katedrális

520. Szmolnij Intézet

A közelben van a politikai szempontból emlékezetes intézmény, a *Szmolnij Intézet*, az eredetileg nemesi leánynevelő iskola, amelyet 1805-1809 között építettek Quarenghi tervei alapján.

A *Szmolnij Intézet* 200 m hosszú, klasszicista homlokzatú épület, díszudvara előtt oszlopos kapuépítmény (propúlaia) van, díszes vaskerítéssel, amelyet 1825-ben építettek orosz tervek alapján.

A Smolnij Intézetnek is volt temploma, amelyet – természetesen – az orosz barokk 100 éves hagyományai szerint építettek.

Az Intézet 1917. augusztusában lett a *Petrográdi Szovjet* székhelye, és a bolsevik párt központja, majd később Lenin innét irányította a fegyveres felkelést.

Az új kormány, a Népbiztosok Tanácsa is ide költözött. Később, a kormány Moszkvába telepítése után területi pártközpont lett, és látogatásunk idején is az volt.

Egyéni látogatók nem léphettek be, szervezett csoporthoz nem kíséreltük meg a csatlakozást.

Lavra

Ellátogattunk az 1975. évi kalandos istentisztelet helyszínére, az *Alekszandro-Nevszakaja Lavrába* (Alexander Nyevszjij Kolostorba) ugyancsak vasárnap, most is délelőtt 10 órára.

A kolostort 1710-ben alapította Nagy Péter cár, a monda szerint azon a helyen, ahol a novgorodi fejedelem, Alexander Nyevszkij legyőzte a svédeket.

521. Nyevszkij proszpekt

522. Alexander Nyevszkij Lavra

A kolostor szabálytalan négyszög alakú épülettömb. A templom kétszintes: földszintje az „Angyali üdvözet temploma”, az emelet az Alexander Nyevszkij templom.

Amikor megérkeztünk, már megkezdődött a szertartás. A kapunál nagy táblák hívták fel a turisták figyelmét, hogy a templomban fényképezni szigorúan tilos. A templomban most is sokan voltak, és a főhajóban, a falak mentén most is ott álltak a nyitott koporsók, hogy az ismerősök leróhassák kegyeletüket halottaiknak.

522-523. Alexander Nyevszkij Kolostor és temploma

A kórus változatlanul alig volt több 6-8 főnél, az ének strófikus volt és többszólamú, az egész templom egységes kórusként hangzott, mint 1975-ben. A *diakónus* most is vezényelte a közönség énekét, mint akkor, de már nem az a délceg, koromfekete hajú, szálegyenes tartású „gárdatiszt”. Az időközben megfakult szem és haj látványa megdöbbentett. Mit élhetett át ez az ember az elmúlt hat év alatt!

Társaságomnak nem volt annyi türelme, hogy végig várjuk a hosszú szertartást, ők elsősorban a nekropoliszt szerették volna látni, azt a híres temetőt, amelyben számos irodalmi, művészeti „ismerős” nyugosza örök álmát, s akiknek a hálás utókor művészetileg is értékelhető emlékműveket állított.

A *temetőt* egy kis folyó (a Monasztirszka) választja el a kolostortól. Készítettünk a sírok között és készítettünk néhány felvételt.

524. Borodin

525. Csajkovszkij

526. Dosztojevszkij

A fekete-fehér képeket Andrea fényképezte a Szmena 8-as, világhírű optikával. Sajnos nem írtuk fel a neveket, a legtöbbjét a képekről pedig már nem tudtuk azonosítani.

527-528. Rimszkij Korszakov és családja

529-533. Az orosz kultúra nagyjainál (Borodin sírja előtt Konkolyi Imre)

534. Alexander Nyevszkij sugárút

535. Hídkorlát

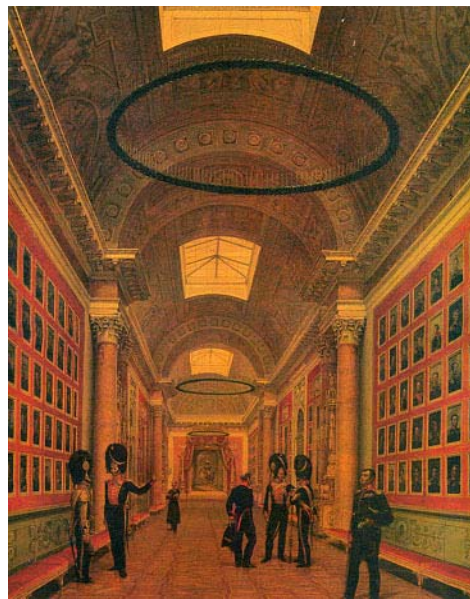
Hazafelé menet sétáltunk egyet a város főutcáján, ahol az üzletek épp úgy nyitva tartottak, mint hétköznapokon, és a forgalom is csak kissé csökkent. A *lovas hídnál*, amelyen a négy ló mindegyike más magasságra ágaskodik, a szobrász bemutatta a felágaskodás egy-egy mozzanatát. A híd korlátja is az említésre méltóak közé sorolható.

Emlékművek

A Kazányi Székesegyházban temették el Kutuzovot, és itt helyezték el a háború trófeáit is. Ezek később Moszkvába kerültek, és ekkor alakították ki a Vallási és Ateista Múzeumot. A székesegyház előtt – a kolonnád végében – áll *Kutuzov emlékműve*, akinek, illetve harcostársainak emlékszobát készítettek az Ermitázsban is. Az Ermitázs legtöbb termének eredeti berendezését akvarellisták örökítették meg, így az emlékszobát is.

536. Kutuzov emlékmű

537. Hadi Galéria akvarellen

538. A Hadi Galéria 1981-ben

539. Örökmécses

Leningrád *900 napos ostroma* sok százezer ember életébe került. Az éhezés, a vízhiány, a betegség, az ágyúzás óriási veszteséget okozott. A kitartást, az áldozatvállalást a kormányzat meghálálta, s az anyagi viszonyok javulásával, de a szokásosnál gyorsabb tempóban állították helyre mind a várost, mind a műemlékeket.

A háborús tömegsírok helyén örökmécses, majd *emlékmű* épült, amelyet sokszor keresnek fel az emlékezők és az ifjú házások. Mi is meglátogattuk.

540. A 900 napos ostrom emlékműve

541. A másik oldalról

A porosz hercegnéből lett cárnő, *II. vagy Nagy Katalin* elnyerte az oroszok szeretetét és megbecsülését. A mai Puskin (akkor Alexandra) Színház előtti téren, amelyet Rossi tervei alapján már 1822-ben parkosítottak, 1873-ban emlékművet állítottak számára.

Puskin emlékműve az Orosz Múzeum bejárata előtt áll, a város alapításának 250. évfordulóján avatták fel.

Rimszkij Korzakov, a reformkori ötök egyik polihisztor tagja 1955-ben kapott emlékművet a Konzervatórium épülete előtt jobboldalon, a baloldalon pedig *Glinka* emlékműve áll.

542. Nagy Katalin

543. Puskin

544. Rimszkij Korzakov

Állami Orosz Múzeum

Az Ermitázs az európai, illetve az ismert világ művészetének gyűjtőhelye, tükre. Az orosz kultúrának, művészetnek is biztosít teret, mégis elsősorban a „világ” művészetének bemutatása a célja.

Az Állami Orosz Múzeum kifejezetten az orosz birodalom, illetve az orosz nemzet művészeti alkotásainak központja, együtt a Moszkvában lévő Tretyakov Galériával.

Vasárnap, ahogy végeztünk a Lavra bejárásával, az *Orosz Múzeum*hoz irányítottuk lépteinket. Meglepődve tapasztaltam, hogy az 1975-ös látogatás emlékével ellentétben 3 épület teljes terjedelmét foglalja el az intézmény kincseinek bemutatása.

601. Az Orosz Múzeum és Puskin

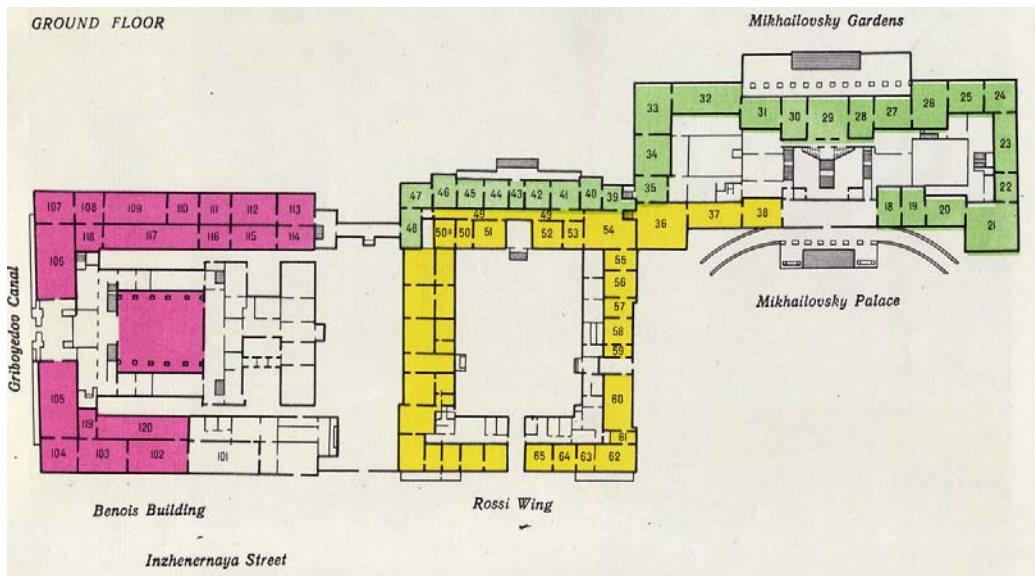
602. Az Orosz Múzeum

603. Az Orosz Múzeum központi épülete közelebbről

1975-ben Dom Puskina címmel kerestük meg a Múzeumot, hogy hozzájussunk Muszorgszkij: Egy kiállítás képei c. darabjának két témáját ábrázoló akvarellhez.

Az egykori *Mihály palota* 1819-1925 között épült Rossi tervei alapján. A főlépcső, és az ún. Fehér Terem az orosz neoklasszicista enteriőrművészet legjobb alkotásaihoz sorolható. Az épület több részét később múzeumi célra átépítették, 1898-ban nyitották meg a nagyközönség számára.

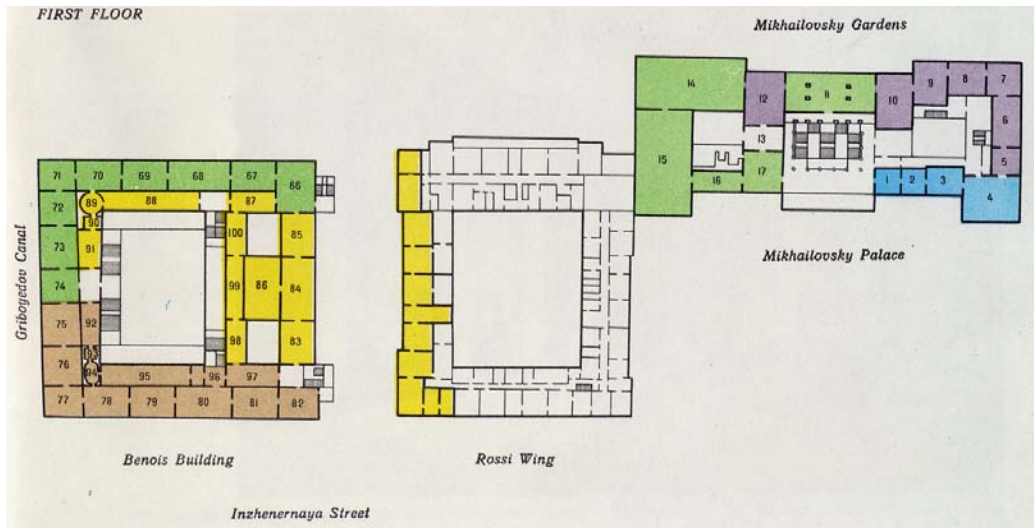

604. Földszint

Szovjet művészek

XI-XVI. század

XVIII. század

605. Emelet

XIX. század
Ősi orosz kultúra

Időszaki kiállítások
XVIII. század

606. Fehér Terem

607. XVIII. sz.

A moszkvai Tretyakov Geleria és az Orosz Múzeum együtt adja az orosz festő- és dekoratív művészet, szobrászat teljes keresztmetszetét, állománya kb. egyensúlyban tartalmazza a kiállított és szekrényekbe zárt alkotásokat. 1975-ben csodálkozva láttuk az elénk tárt akvarellek tömegét, amelyeknek csak elenyésző része volt az a gyűjtemény, amelyből a 100 képet bemutatott Viktor Hartman az ún. „Kiállítás” képeiként.

Akárhogy is igyekeztünk, (nem is ebédeltünk, csak egy kávét ittunk az alagsori büfében), csak mintát venni tudtunk a hatalmas mennyiségű anyagból.

Ikongyűjtemény

Az előcsarnokból mindjárt balra fordulva beléptünk a pravoszláv ikonokat bemutató részlegbe:

608. Péter és Pál XII.sz.

609. Istenanya XII. sz.

610. Gábel XIV. sz

Jóllehet a „rendszer” ateista és ráadásul vallásellenes is volt, mégis teret engedett az egyházművészet alkotásainak bemutatására. A műtárgyak szépen áptak, rekonstruáltak. Az egyik teremben még klímaberendezés is működött, jóllehet szeptember volt és nem volt meleg az időjárás.

611. Gábel XII. sz.

612-613. Michael XIV. ill. XV. sz.

614. Borisz és Glebkin

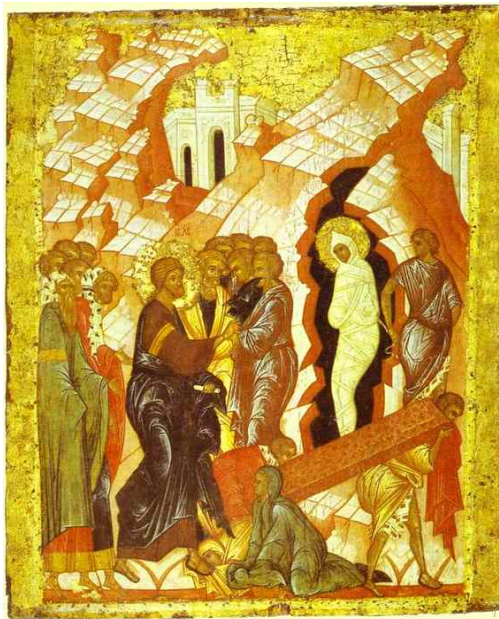

615. György XV. sz.

616. Istenanya 1503

Különösnek találtuk, hogy szemben a Tretyakov Galéria osztályozási rendszerével, itt nem szerepeltették az ikonművészet kiemelkedő alkotói: Feofan Grek és iskolája, illetve tanítványa, Rubljov képeit.

617. Lázár feltámasztása XV. sz.

618. Alászállott a poklokra XV. sz.

619. Sírba vétel

620-621. Péter és Pál XV. sz.

622. Mária halála

Dekoratív művészet, népművészet

Mielőtt nekiláttunk volna az orosz-, illetve Nagy Péter idején oroszra lett festők képei tanulmányozásának, hasonlóan az Ermitázs gyűjteményéhez, itt is bekukkantottunk a dekoratív művészetek és a népművészet alkotásait bemutató termekbe.

623. Kehely 1574

624. Fedor cáré XVII. sz.

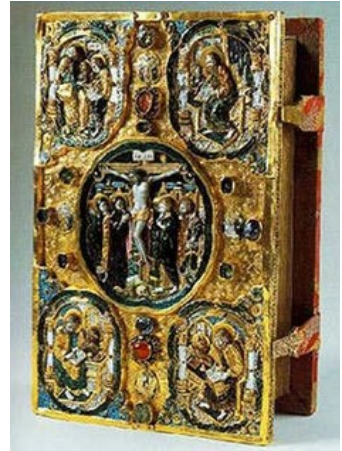
625. Népi faragás

626. Asztaldisz XVII. sz.

627. Pásztorbot 1690

628. Evangélium

Az asztali dísz, a pásztorbotok és az Evangéliárium az egyházművészeti gyűjtemény része volt.

629. Nyakék XI. sz.

630-631. Nyakék XII. sz.

A XI. sz.-i leletek a még pusztai nomád kor eszközeit is tartalmazták, jóllehet a kievi fejedelemség idején már megvoltak a nagyobb települések és udvartartások az orosz fejedelmek területein is.

632. Palack és kupa XVI. sz.

633. Kiöntő edény XVI. sz.

Nagy Péter udvartartása, személyes használatú eszközeinek (kocsi, hintó, szán) kivitele területén is jelen van a barokk, nemcsak az építészetben.

634-635. Nagy Péter kocsija és szánja XVIII. sz.

A népművészeti gyűjtemények kialakításában *Viktor Hartman* építész és polihisztor is jelentősen közreműködött. Hatalmas népi hímzés kollekción hagyott az Orosz Múzeumra, amelyet 1975-ben láttunk.

Most csak érintőlegesen foglalkoztunk a népi faragások és eszközök szemügyre vételével, mégis lássunk néhányat:

636. Fémöntés

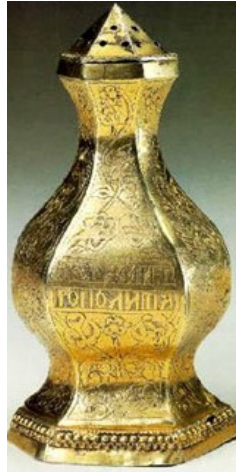
637. Égetés

638. Hímzés

639. Ezüst váza

640. Palack

641. Asztaldísz

642. Faragott játék

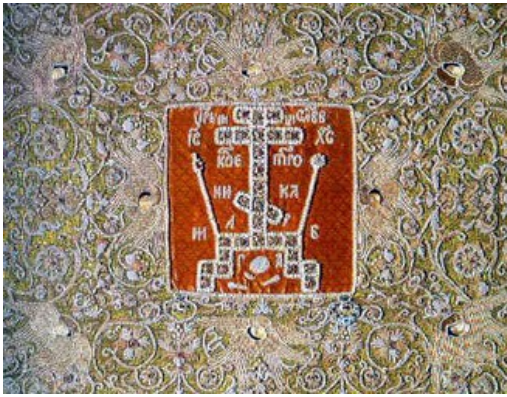
643. Lakkfestésű figurák

644. Lakkfestés

645. Kerámia

646-647. Hímzések

648. Varrottas szegélydísz

649-650. Pecsétgyűrűk

Orosz portréfestők

A XVIII. század orosz portréfestőivel kezdődik az Orosz Múzeum európai stílusú festőinek bemutatása.

651. Karabakk: Carevna Anna Petrovna
1717

652. Nikitin: Hetman1720

653. Borovikovszkij
A. B. Kirakin 1799

654. Levickij:
Kokorūnov 1769

655. Antropov:
Rumjanceva 1764.

656. Visnyakov:
Rermora. 1750.

657. Levinszkij:
II. Katalin 1783

658. Levickij:
E.A Hovanszka, 1773

659. Borovikovszkij
II. Katalin

660. Brūlov: Őnarckép

661. Borovikovszkij:
E.N.Arszenyeva 1790

662. Brūlov: .
J. P. Szamojlova 1842

Mitológiai és történelmi képek:

A XVIII. sz. második felében alakult ki annak az igénye, hogy a megrendelők ne csak külföldi festők képeit igényeljék, hanem az orosz festőket is. A múzeum képeinek jelentős hányadát ennek az igénynek megfelelő képekből válogatták össze a forradalom utáni időkben, amikor az arisztokrácia vagyonát állami tulajdonba vették.

Mi csak a XVII-XVIII. századi képeket tudtuk megnézni, mivel rendkívül rövidre volt szabva az időnk. Ebből a rövid áttekintésből származik az a néhány kép, amelyekre különösképpen emlékezem.

Szentpétervár első kormánypalotái a 12 Kollégium épületei voltak a Néva partján, amelyről a várossal való ismerkedés során mi már nem találkoztunk. Ezeket az épületeket lebontották. Az Orosz Múzeumban találtuk meg egy ismeretlen festő képén ennek a részletnek valamikori látképét.

663. Ismeretlen festő: a 12 Kollégium Péterváron (minisztériumok)

664. Briuni: Horátius nővérének halála 1824

665. Ugrjumov: Erőpróba

666. Brüllov: A művészet génusza

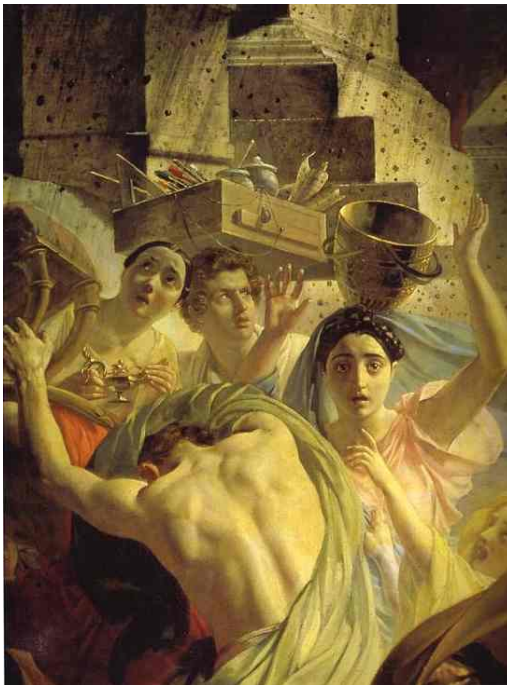
667. Brülöv: Narcissus

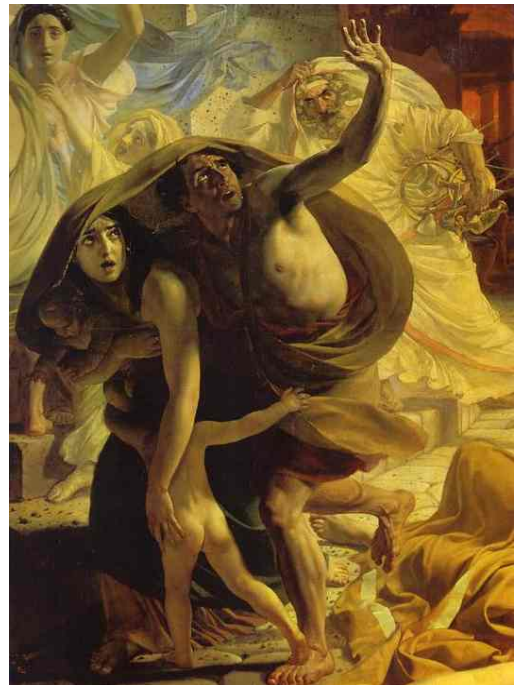
668. Brülöv: Pompei utolsó napjai - 1833

Itt ismertük meg *Brülöv (Brjulov)* néhány képét (elsőnek önarcképét), aki előszeretettel nyúlt a mitológiai és történelmi témákhoz.

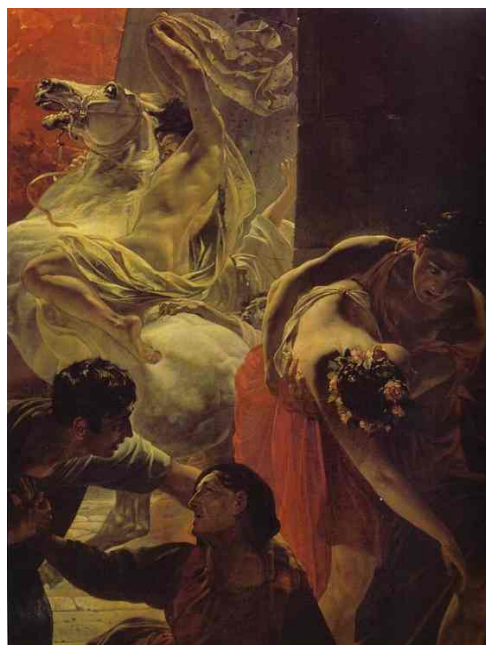
A „Pompei pusztulása” c. művéből részleteket bemutató képekhez is jutottunk:

668 a. Brülöv: Pompei pusztulása

668 b.: Brülöv: Pompei pusztulása

668a-b-c-d. Brülöv: Pompei pusztulása – (részletek)

669. Brülöv: Sismailov nővérek

670. Brülöv: Olasz nő gyónása

671. Brülöv: Zarándok-ok a Lateráni Bazil.-ban

Ivanov képeit 1973-ban Moszkvában a Tretyakov Galériában ismertem meg. Számomra legnevezetesebb képe Keresztelő János a Jordánnál, azaz „Jézus megjelenik a nép előtt” c. képe. Itt egyetlen képét láttuk:

Perov képei is a moszvai múzeumlátogatások alapján ismertek számomra. Leningrádban egyetlen képére emlékszem: az ebédlő címűre, amely egy kolostort vagy papi társaságot örökít meg polgári vendégekkel.

672. Ivanov: Jézus megjelenik Mária Magdolnának

673. Rjepin: Jairus lányának feltámasztása

Rjepin legismertebb képeinek jó részét ugyancsak a Tretyakovban láttam. Bibliai tárgyú képe az Orosz Múzeumban Jairus lányának feltámasztása volt.

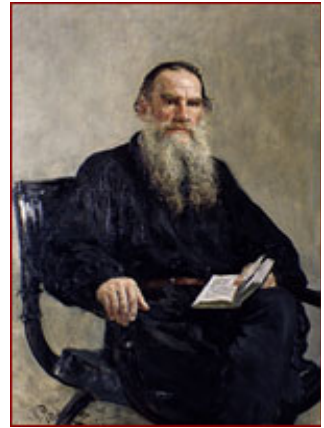
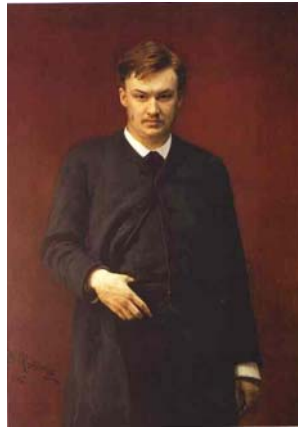
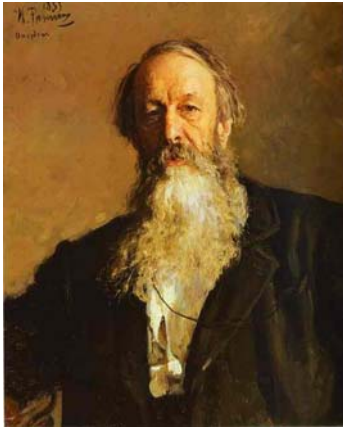

674. Rjepin: Volgai hajóvontatók (1870-73)

675. Rjepin: Az Orosz Államtanács gazdasági ülése 1901. május 7-én (1903)

Monumentális képei Leningrádban: a Volgai Hajóvontatók és az Orosz Államtanács gazdasági ülésén az orosz hatalmi elitnek a bemutatása. Láttuk néhány portréképét is,

676-678. Rjepin: Stasov – 1883, Glazunov – 1885, Tolsztoj - 1887

679. Rjepin: Zaporozseiek 1890.

680. Perov: Trapeza (ebédlő)

A kevésbé ismertek közül is szeretnék néhány képet felidézni, elsősorban a tájképfestők, illetve a zsánerképfestők közül:

681: Maszoedov: Aratás (1887)

682. Levitan: Arany ős (1889)

683. Siskin: Erdőben (1898)

684. Szavickij: Indulás a háborúba

685. Vasziliev: Volgai tájkép (1870)

686. Polenov: Park

687. Siskin: Erdő

688. Zsuravlev: Esküvő előtt (1870)

689. Polenov: A házasságtörő nő (1888)

690. Vasznyecov: Hazaúton (1882)

691. Vasznyecov: Otthon (1910)

Még sok látnivaló lett volna, mert bár étlen-szomjan csak a termeket jártuk, itt be kellett fejeznünk a nézelődést, a Múzeumot bezárták, ki kellett mennünk.

Megoldatlan feladatunk

Reggeltől estig talpon voltunk. Mindent látni akartunk, amit csak lehetett. Üzletekben is jártunk, vettünk hanglemezeket, képeslapokat, és egy hatszemélyes rozsdamentes evőeszköz készletet fa dobozban (műbőr burkolattal) Andrea stafírunghához. A készlet barokkos mintázatú, és a csiszolása úgy archaizál, mintha ezüst készlet volna. (1989-ben Bakonyi József többszörösen kollégám (MME és MIKI) ajándékképpen hozott egy ugyanilyen készletet Andreának, így 12 személyessé egészült ki.

Ezek a városi séták Kálmán általában nem jött velünk, inkább a lábát nyújtóztatta a szállodában, de Imre(ce) kitartó társunk volt. Lányainak is kerestünk használható, hasznosítható emlékeket.

Egy alkalommal, talán az Ermizászból kijövet – az utcák jó része folyton fel volt túrva – átbotaldoztunk az építkezésen és egy kis parkba, térre jutottunk, ahol lencsevégre kaptunk egy ritkán látható jelenséget, egy részeg nőt a padon ülve.

701- 703. Részeg nő a parkban

A jelenség azért volt ritka, mert a rendőrség begyűjtötte a részegeket, és kijózanítóba szállította. Ezért mondhatta azt a propaganda, hogy alkoholistát, részeg embert nem látni az utcákon (tehát nincsenek). *De strigis, quia non sunt, nulla mentio fiat!* No ezt már Könyves Kálmán feltalálta.

Maradt még egy teljesítetlen feladatunk.

Volt Andreának, még a Fazekasból kezdődően, levelező társa Leningrádból. Elhatároztuk, hogy meglátogatjuk őket, és viszünk ajándékot a kislánynak és a családnak.

Megnéztük a térképen, hová kell mennünk. Leszálltunk a kijelölt metróállomáson, megtaláltuk az utcát. Egy kőfal mentén nekiindultunk. Már másfél

704. A leningrádi Metrő sémája

kilométernyi-t mentünk a kerítés mellett, sehöl egy lakóház. Mint megtudtuk, ez egy hadiüzem kerítése volt. A száma XY utca 1. Nagy sokára a végére értünk, ott volt a gyár lakótelepe.

Megkerestük a házat, a "B" lépcsőházat, felmentünk a második emeletre, ajtószámok voltak, de nevek nem. A levélcím szerint becsöngettünk, nem nyitottak ajtót, pedig otthon voltak.

A sok csöngetésre végül a szomszéd ajtó kinyílt, egy ötvenes férfi megkérdezte, hogy kik vagyunk, mit akarunk. Elmeséltük. Ő vállalkozott, hogy átveszi és átadja az ajándékot, de máig sem tudjuk, hogy megtörtént-e, mert a levelezés megszakadt, több hírt nem kaptunk felőlük.

PETRODVOREC - PETERHOF

1981

TARTALOMJEGYZÉK

Ismerkedés Petrodvoreccel	207.
A nagy kaszkád	208.
Szökőkutak	212.
Paloták és pavilonok	216.
Nagy Palota	216.
Templomok	220.
Paloták	220.
Kottedzs	220.
Monplaisire	220.
Nagy Péter nyaralója	221.
Nagy Katalin nyaralója	221.
Marli palota	222.
Kis Ermitázs	222.
Fürdő épület	222.
Epilógus	223.

Ismerkedés Petrodvoreccel

Lehetőségünk volt egy egész napos kirándulás keretében Petrodvorecbe (azelőtt Peterhof) látogatni. A csoport utazhatott volna autóbusszal, vonattal, illetve vízbusszal. Természetes, hogy a többség a vízbuszt választotta.

A *Dekabristák téri* megállónál volt a találkozó. A menetrendszerinti járat 9,00 órakor indult, igyekeznünk kellett, hogy a szállodánktól mintegy 2 km-es utat időben megtegyük, és pontosan érkezzünk.

Trolibuszal utaztunk, és időben ott voltunk a hajóállomáson. A vízbusz gyorsjáratú szárnyashajó volt, néhány perc alatt elérte a tengert, és irányt vett Kronstadt irányába, majd Petrodvorec felé fordult.

Kronstadt a torkolattal szemben lévő sziget, Nagy Péter hódítása, aki erődöt építtetett a szigeten egyrészt a svéd hajók mozgásának megfigyelésére, másrészt a delta védelmére.

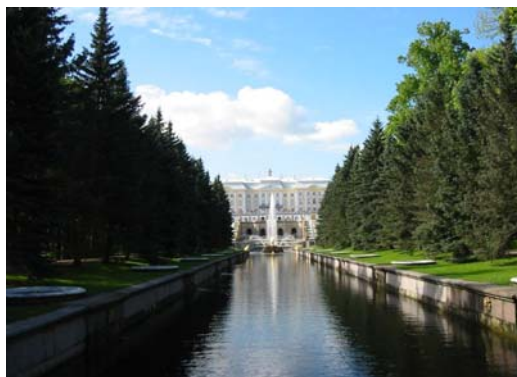
*Petrodvorec*ben a hajóállomást a tengerbe torkolló mesterséges vízi út közelébe építették, melyet még Nagy Péter tervezett, hogy kis gályájával felhajózhasson egészen a palotájáig.

101. Petrodvorecbe szárnyashajóval

102. A petrodvoreci komplexum

103-104. A csatorna lentről és fentről, a kutak még alig működnek

A komplexum mintegy 30 km-re van Leningrádtól. Építését 1714-ben kezdték meg, és 1723 augusztus 15-én adták át a létesítményt. Ez alatt az idő alatt épült meg a felső park, az alsó park, a nagy palota, a nagy kaszkád vízesés és a Monplaisire palota.

A szökőkutakhoz világhírű szivattyúrendszert telepítettek. További két évszázad fejlesztései is szerepet játszottak a II. világháborúban lerombolt, de látogatásunk idejére rekonstruált rendszer kialakításában.

Az építésben és a helyreállításban sok ezer ember: kubikosok, katonák, kertészek, mesterek, mérnökök, művészek munkáját csodálhattuk meg, különös tekintettel arra, hogy hol állt a technika szintje a létesítés idejében.

1918-ban megnyitották a komplexumot a nagyközönség előtt, majd a második világháború pusztításait helyreállítva 1958-ban ismét látogatható volt a régi uralkodók nyári rezidenciája, összes melléklétesítményével együtt.

Jegyet mindenkinek önállóan kellett váltania. Sorba álltunk és megváltottuk a belépőinket. Az épületbe csoportonként engedték be a látogatókat, és a jegyen feltüntették a látogatás (szeánsz) időpontját is.

105-106. Belépőinkből

A Múzeum 11 órakor nyit, de mi már csak a 12 órakor kezdődő múzeumi vezetésre szóló belépőjegyet kaptunk. A Nagy Palota bejáratánál volt a találkozónk $\frac{3}{4}$ 12-kor, ezért a „Konferencia csoport” vezetőjétől kaptunk kétórányi tájékoztatót, szabadon felhasználható időt.

Úgy gondoltuk, hogy egy kicsit sétálunk a délelőtti őszi napfényben, készítünk néhány fényképet, illetve a különböző pavilonoknál, elárusító bódéknál veszünk néhány filléres képes levelezőlapot, képeslap csomagot. A Palotában lévő vezetés előtt itt is megnézzük mindent, amihez nem kell további belépőjegy, mert a jegyváltást megelőző sorbaállásokhoz hosszú türelemre volt szükség, amivel mi már fogytán voltunk. Vettünk egy rövid túravezető füzetet, amely a komplexum katalógusaként szolgált. Jelképes *térképen* ábrázolták a létesítményt, és az egyes számok jelölték a látnivalót.

A területet 3 részre osztották:

Az *alsó park*: 1. Nagy Palota, 2. Nagy Kaszkád, Sámsonnal és az oroszlánnaal.

Szökőkutak: 3. Csészék, 4. Ádám, 5. Éva, 6. Oranzserie, 7. Tölgy, 8. Esernyő, 9. Napfény, 10. Piramis, 11. Arany hegy kaszkád, 12. Sakk-matt kaszkád, 16. Hullám kaszkád, *Épületek*: 13. Ermitázs pavilon, 14. Kis palota, 15. Függetlenség,

A *felső park*: 17. Tölgyes, 18. Neptün, 19. Közepes

Az *Alexandria park*: 20. Gótikus Kápolna, 21. Fermerszkij palota, 22. Kottedzs palota, 23. Cári pavilon, 24. Olgin pavilon.

A nagy kaszkád

Először a *Nagy Kaszkád* nevű szökőkút erdőhöz mentünk. Ahol a vízrendszer még nem működött. Andrea élen járt a látnivalók elérésében. Mi öregebbek kissé nehézkesek lehettünk, mert egyszer csak úgy nézett ránk, mintha azt kérdezné: Jöttök vagy nem? Mindjárt bekapcsolják a kutakat!

107. A petrodvoreci nyaraló központi része (alsó és felső park)

Ami a térképen rögzítve volt, a valóságban így tárult a szemünk elé:

108. A Nagy Palota (1) és a szökőkútrendszer: Nagy Kaszkád (2)

109. Jöttek?

110. A jobb oldali lépcsőzés

111 -112. A nagy kaszkád és egy vízköpő a 7 (álarc) közül

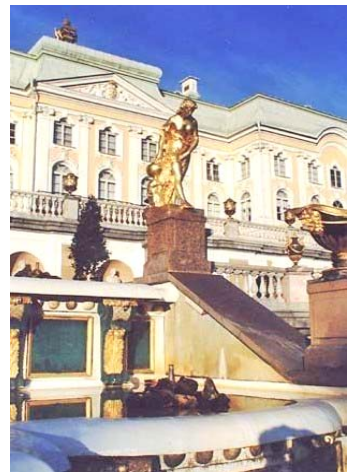
Természetesen igyekeztünk, hogy közelebbről megnézzük Kozlovskij 1812-ben készült alkotását, Sámson, aki szétfeszíti az oroszlán állkapcsait. (1980-ban, Svájcban láttunk egy berni szökőkutat ugyanerről a jelentről. Az oszlop tetején Sámson és az oroszlán, és Sámson úgy tekint az állat torkába, mint egy jóságos fogorvos). A kutak elvileg 11 órakor kezdenek működni. Láttuk, hogy közben az út menti kis szökőkutakat is bekapcsolták.

113. Sámson közelről

114. A víziút fentről

115. Részlet

116-117. A két kiállítási pavilon a park szélén

A felső terasz kőkockás padlóját folyamatosan víz éri, ezért nem merészkedtünk be, de ki is derült, hogy mindenhová tilos belépni, ahol nincs kiürva, hogy szabad.

118. A nagy kaszkád felső terasza

119. Grották

A grottákhoz szabad volt a bejárás, de nem volt hozzájuk semmiféle információnk. Kis fülkéket láttunk mellszobrokkal és aranyozott szobrokkal. A térkép számaait egy kivételével (Tél) nem tudtuk igazán egyeztetni.

120. Labirintus

121. Barberini (?)

122. Tél

Szökőkutak

A grottákból kijöve, lementünk az alsó parkba, és megcsodáltunk néhány más szökőkutat is.

123. A nagy kaszkád előtti park

124. Az alsó sétány a két pavilonnal

Először az alsó park szökőkútjait jártuk végig, néhányukról fényképet is készítettünk

125. A két csészealj egyike (3a)

126. és másika közelebről (3b)

127. Ádám (4)

128. Éva (5)

Ádám és Éva szökőkútját Bonazza szobraihoz (1718) Miketti tervei szerint (1721) készítették.

129. Danaida

130. Kalap

A Danaida, Rauch eredeti alkotásának másolata, amelyet Vitalij 1853-ban készített.

131. Napernyő (8)

132. Nap (9)

A napernyő a „meglepetés” szökőkutak közé tartozott. Az árnyékába települő látogatókat időnként megriasztották, amikor a szökőkút vizét megindították.

133. Piramis (10)

134. Tolláskodó hattyúk

A piramis építészetiileg Michetti és Zemcov alkotása volt (1721-1724), amelyet Jakovlev (1799) áttervezett.

Az alsó park jobb szélén épült az Aranyhegy kaszkád a Marli palota szomszédságában.

135-136. Az Aranyhegy vízlépcső és a beömlő fejek képe (11)

Ellenpólusa ennek a lépcsőnek a túlsó oldalán látott Sakk-matt kaszkád, amelyet Michetti (1821) eredeti terveit átdolgozva Zemcov és Davidov készített el (1730).

137. Sakk-matt kaszkád (12)

138. Oroszlános kút

139-140. A római kutak (12)

A két római kutat a Sakk-matt kaszkád aljánál építette Blank és Davidov Rasztrelli tervei alapján.

Sietve jártuk a parkot, hogy még a Palota megismerése előtt megnézzük a napfényben szebben mutató szökőkutakat, ezért a Palota és a Templom közötti átjárón átmentünk a hátsó homlokzat előtt elterülő park és tó látványa kedvéért.

141-142. A Nagy Palota hátsó homlokzata és a Dubovúj (17) szökőkút.

A Palota jobb oldali végénél kereszt szárnyat építettek, rálátással az újabb kutakra, illetve mesterséges tóra.

143. Neptún (18)

144. Triton

A Neptún kút H.Ritter 1652-60 között készült szobrának G. Schweiger által (1798) készített másolata.

145-146. A Mezseumnúj kút sárkányai (19)

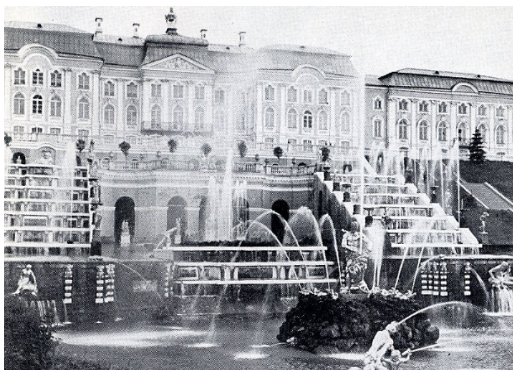
Paloták és pavilonok

Időben ott voltunk a gyülekező helyen, a csoport vezetője egy piros napernyőt mutatott, hogy ha eltévedünk közben, visszataláljunk a csoporthoz.

Nagy Palota

149. Főhomlokzat a Nagy Kaszkádból

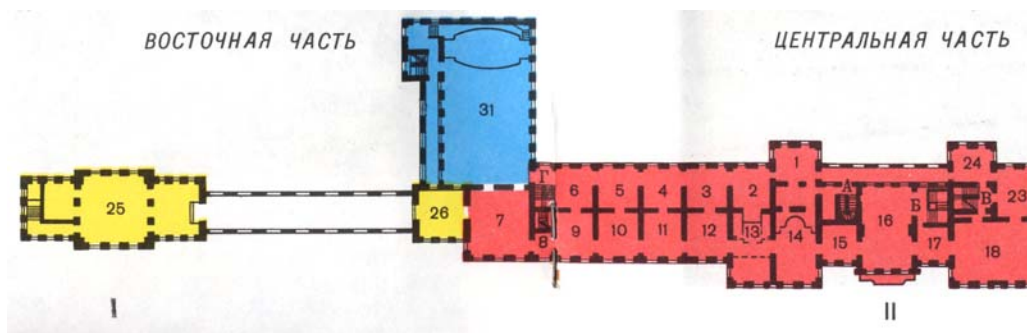

150. A főhomlokzat Andrea felvételén

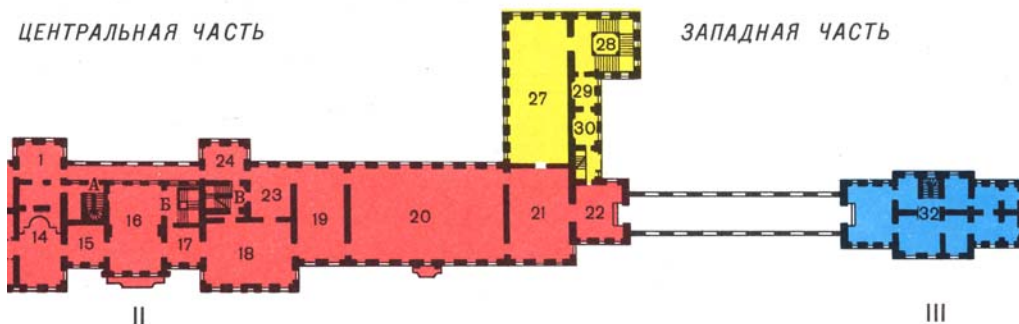

151. Kerti homlokzat

Kis füzetünk részletes alaprajzot tartalmazott a Nagy Palotáról:

152-153. A Nagy Palota alaprajza

Adminisztráció

Látogatható

Rekonstrukció alatt

Jelmagyarázat:

1. Őrség, 2. Királyi, 3-6. Testőrség, 7. Kék ebédlő, 8. Kis átjáró, 9. Lovagi, 10. Zászlók, 11. Dolgozószoba, 12. Toalett, 13. Hálószoba, 14. Pihenő fogadó, 15. Kínai dolgozószoba, 16. Portré terem, 17. Kínai szoba, 18. Fehér ebédlő, 19. Kihallgatási terem, 20. Trónterem, 21. Cseszmenszkij terem, 22. Kék fogadó, 23. Szandersz szobája, 24. Búfé, 25. Templom, 26. Titkárság, 27. Bálterem, 28. Díszlépcső, 29-30. Átjáró, 31. Mozi és színházterem, 32. Múzeumigazgatóság.

A kék ebédlőnél kezdtük a palota megtekintését.

154. A kék ebédlő (7)

155. Kis átjáró (8)

156. Dolgozószoba (11)

157. Hálószoba (13.)

158. Pihenő és zeneszoba (14)

159. Nyugati kínai dolgozószoba (15)

160-161. A Portréterem (16)

Biztosan mondta az idegenvezető, de már nem emlékszem, hogy kinek a portréit örökítették meg a Portréteremben.
A dolgozószoba puritánságával szemben a kínai „dolgozószoba” berendezése a maximális kényelmet és gazdagságot szemléltette.

162. Fehér ebédlő (18)

163. Audiencia terem (19)

164. Trónterem (20)

165. Bálszoba (27)

Annak ellenére, hogy a bálszobában még rekonstrukciós munkák folytak, mégis beengedtek minket. Később láttam képet a felújított állapotról, és az új kerti homlokzatról is, de úgy voltam vele, mint a Capella Sixtinánál, hogy jobban tetszett a korábbi.

166. A bálszoba a felújítás után (27)

167. Kerti homlokzat a felújítás után

Templomok

Ha már fent voltunk a dombon, a még folyamatban lévő rekonstrukció alatt álló templomhoz mentünk. Sajnos zárva találtuk, pedig bizonyára megőriztek néhány freskót az 1700-as évekből, vagy már helyreállítottak néhányat, hiszen maga az épület is már ismét állt, aranyozott kupolája csillogott.

A Nagy Palota vonalának meghosszabbításában, az Alexandria park területén láttunk egy gótikus kápolnát, amelyet ugyancsak zárva találtunk.

168. A Nagy Palota temploma (25)

169. Gótikus kápolna (20)

Paloták

A *Kottedzs palotához* jutottunk tovább haladva a tengerrel párhuzamos főúton, ahol egy jegykezelő gyezsurnaján kívül mást nem találtunk. Kérdeztük, hogy kaphatunk-e valamilyen információt, az volt a válasza, hogy a központi pénztárnál és információs pavilonnál.

170-172. A Kottedzs palota, udvara és lépcsőháza

Monplaisire

Közvetlenül a Finn öböl partján áll a Monplaisire palota, amelyet közelebbről is szemügyre akartunk venni.

Andrea készített néhány felvételt, amint Konkolyi Imrével ballagtunk a palota felé, ahol kiléptünk a parti sétányra is.

173-174. Útban a Monpalaisire felé Imrével

175-177. A Finn öbölre nyíló kapu előtt

178-179. A Monpalaisire palota

A palota zárva volt, továbbit, vagy közelebbit nem tudunk róla, pedig bizonyára szép épület lehet, ha valaki „kedvére” épült.
Nagy Péter és Nagy Katalin villája

Nagy Péter és Nagy Katalin kis palotáira, villáira, csak éppen pillantást vetettünk, és mentünk a Kis Ermitázs nevű palotához, az alsó park nyugati végébe,

180-181. Nagy Péter és Nagy Katalin villája Petrodvorecben

és elmentünk a *Marli palota* melletti hídon is.

182. Marli palota (14)

183. A Kis Ermitázs (13)

Kis Ermitázs

Tulajdonképpen egy képtár és ebédlő, amelyben mennyezetől a padlóig képeket illesztettek a falakra. Nevezetessége az emeleti ebédlő terem, amelyben minden egyes teríték alatt kis liftet készítettek, és a földszintről cserélték a tányérokat.

184. A Kis Ermitázs ebédlője

185. Fürdőépület

Epilógus

Mondják, hogy *ha a vége jó, minden jó*, és mi, 1981-ben leningrádi kirándulók, igazat adtunk a mondásnak.

A petrodvoreci (peterhofi) kirándulás után holtfáradtan, de rengeteg élményben, benyomással gazdagabban ültünk fel az elektricskára (talán a HÉV lenne rá a megfelelő szó) és utaztunk vissza Leningrádba.

A szeptemberi nagy kaland véget ért. A Konferencia szervezői diszvacsorát rendeztek, amelyen Andrea is részt vett, és itt esett meg az a dolog, amiről a bevezetőben már eldicsekedtem, hogy megdicsérték leningrádi dialektusát. Ezzel Andrea az érdeklődés középpontjába került, és ezt ki is használta.

Mi, Imrével és Kálmánnal, szerényen teret engedtünk az ifjúságnak. Persze, most ezt nem kis örömmel ismerem el.

Szeptember 15-én délelőtt még volt lehetőség a csomagoláson kívül boltokba is menni, de – nem lévén már költeni valónk – nem vettük igénybe.

Elérkezett az indulás ideje, a szervezők egy mikrobuszt küldtek értünk, és kivittek a repülőtérre.

201. Aeroflottal Leningrádból Budapestre

Egy Aeroflot Tu-154-es gépre szálltunk, és délután, alig később, mint a felszállási idő volt (beleértve az időeltolódást), sikeresen landoltunk Budapesten.